

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Rapport

R 60: 1974

TEKNISKA HÖGSKOLAN I LUND
SEKTIONEN FÖR VÄG- OCH VATTEN
BIBLIOTEKET

**Rörfirmornas
branschkontoplan**

Göran Lundgren

Byggforskningen

Rörfirmornas branschkontoplan

Göran Lundgren

Hos företagen i den mycket tekniskt orienterade rörinstallationsbranschen har frågor beträffande ekonomi och administration ofta erhållit en sorts naturlig "andrarangsställning". De tekniska problemen och frågorna har istället prioriterats. Inom det tekniska området har de roliga "vilja-arbetsuppgifterna" legat medan arbete som avsett ekonomi och administration vanligtvis betraktas som tråkiga "måste-arbetsuppgifter". Att denna situation uppstått är kanske inte heller så förvånande eftersom absoluta huvuddelen av den beslutande personalen hos landets rörinstallationsföretag utgöres av tekniker. Ett stort utrymme för effektivisering av de ekonomiska och administrativa rutinerna hos branschens företag har emellertid härigenom uppstått. Den nya branschkontoplanen skall vara ett hjälpmedel för att kunna ta tillvara åtminstone en del av detta effektiviseringsutrymme.

Utformningen av kontoplanen har skett på ett sådant sätt att alla möjligheter till en samordning med den övriga byggbranschen tillvaratagits. Denna samordningssträvan har dock fått underordna sig de krav som branschen ställer på kontoplanen ur bland annat kalkylerings- och debiteringssynpunkt. Hänsyn har också i detta sammanhang tagits till den standardkontoplan som tidigare funnits inom branschen. Direkt ledande för arbetet med den nya kontoplanen framtagande har varit den grundkontoplan som utarbetats inom Sveriges

Hantverks- och Industriorganisation (SHIO).

I anslutning till kontoplanen har även olika hjälpblanketter för den ekonomiska styrningen skisserats. Dessa blanketter avser Omkostnadsrapport, Multiplikatorrapport, Sysselsättningsrapport, Försäljningsrapport, Likviditetsrapport, Lyftspecifikation samt Rapport för ej debiterbar tid.

Även generella rekommendationer angående balans- och resultaträkningarnas uppställning har utarbetats.

Kontoplanen har även byggts på ett sådant sätt att den väl lämpas sig för ADB-baserad redovisning. Särskild hänsyn har därvid tagits till Rör- och Elfirmornas ADB-redovisningssystem, vilket är ett för de svenska rör- och elinstallationsföretagen särskilt anpassat branschsystem.

I syfte att också tillgodose kraven från de mindre företagen har planen utformats så att den kan tillämpas på två olika "nivåer". Ur den egentliga "Rörfirmornas Branschkontoplan" har därför en reducerad version härletts på ett sådant sätt att dess principiella uppbyggnad helt sammanfaller med "huvudkontoplanens".

Vid den nya kontoplanens utformning har hänsyn tagits — i den mån detta kunnat ske — till de regler och anvisningar som kan tänkas komma att gälla för den nya bokföringslag vilken är under utarbetande. En reservation för att den nya bokföringslagen kan medföra att kontoplanen kan komma att behöva förändras måste dock ändå göras.

Kontopansystematiken

Balans-konton		Resultatkonton							Sidoordnad redovisning
		Rörelsen						Rörelsefrämmande intäkter och kostnader	
		Primära rörelsegrenar							
Klass 1	Klass 2	Klass 3	Klass 4	Klass 5	Klass 6	Klass 7	Klass 8	Klass 9	
Aktiva	Passiva	Intäkter	Kostnader	Kostnader	Kostnader	Intäkter kostnader	Intäkter kostnader	Enhetsuppgifter m.m.	
Debet	Kredit	Kredit	Debet	Debet	Debet	Debet kredit	Debet kredit	Debet kredit	

Byggforskningen Sammanfattningar

R60:1974

Nyckelord:

rörinstallationsbranschen, ekonomi, branschkontoplan, kostnadsstyrning, kostnadsfördelning

Rapport R60:1974 hänför sig till forskningsanslag 720551-9 från Statens råd för byggnadsforskning till Installationsdata AB, Stockholm.

UDK 657.4:696/697
SfB A
ISBN 91-540-2386-6

Sammanfattning av:

Lundgren, G. *Rörfirmornas branschkontoplan*. (Statens institut för byggnadsforskning) Stockholm. Rapport R60:1974, 137 s., ill. 24 kr + moms. Rapporten är skriven på svenska med svensk och engelsk sammanfattning.

Distribution:

Svensk Byggtjänst
Box 1403, 111 84 Stockholm
Telefon 08-24 28 60

Grupp: installation

En viss framtida anpassning av kontoplanen kan eventuellt även bli erforderlig för att den inte alltför mycket skall avvika från de kontoplanrekommendationer som är att förvänta från den av Svenska Arbetsgivareföreningen och Sveriges Industriförbund tillsatta "Arbetsgruppen för standardisering om mindre företags redovisning".

De krav som kan ställas på en branschkontoplan kan variera starkt mellan branschens företag. Detta sammanhänger med att företagen sinsemellan uppvisar skillnader i storlek, verk-

samhetsinriktning, organisatorisk uppbyggnad etc. Även inom det enskilda företaget varierar kraven på redovisningen till följd av att informationsbehovet är föränderligt i tiden. Vid utarbetandet av "Rörfirmornas Branschkontoplan" har det varit en strävan att kunna tillgodose nedan angivna krav:

- Kontoplanen skall vara klar och överskådlig. Kontoklasser och kontogrupper måste vara systematiserade på ett sådant sätt att en naturlig indelning föreligger, som lätt kan inläras.

- Kontoplanen skall vara logiskt avgränsad. Kontoklassers, kontogrupper och enstaka kontons innehåll måste klart definieras. Denna definition bör om möjligt direkt kunna utläsas av namnet. Härigenom gör man det möjligt att erhålla objektiva och exakt angivna kontoinnehåll, som tillåter både tidsmässiga och företagsmässiga jämförelser.

- Kontoplanen skall medge att verksamhetens resultat lätt kan utläsas. Informationen för bedömning av företagets ställning och resultat, för kostnadsberäkning och kalkylering, för företagets egen statistik och för branschstatistik måste kunna utläsas av kontogrups- och kontosaldo.

- Kontoplanen måste vara så flexibel att den kan anpassas till varje företag oberoende av företagsform och storlek. Kontoplanen måste också vara så elastisk att den kan anpassas till företag med kombinerade verksamhetsgrenar. Planen måste också kunna vidareutvecklas vid behov.

- Kontoplanen skall medge att man lätt kan utläsa branschens speciella krav på extern information.

- Kontoplanen skall vara så uppbyggd att de generella kalkylerings- och debiteringsrekommendationer som ges från branschorganisationens sida lätt skall kunna följas upp för det egna företaget.

- Kontoplanen skall vara anpassad till det arbetssätt som tillämpas vid automatisk databehandling. Detta innebär bland annat att kontoplanen skall möjliggöra s k flerdimensionell kontering.

Företag 9999-9999 AB Rörföretag Rapport pågående entreprenader Mars 1974 Rer
Arbetsplats nr 4444 Kv. Valsätra 9: 12

Kontonr	Kontonamn	Denna period		Ackumulerat		%
		verkligt	budget	verkligt	budget	
5001	Löner	10 000		50 000	58 000	86
5051	Rese- & trakt.kostn.	1 000		5 000	8 000	63
4001	Material	16 400		82 000	80 000	103
6790	Övriga direkta kostnader	1 000		5 000	8 000	63
4700	Underentreprenader	4 000		20 000	30 000	67
9910	Sociala kostn. i R-multiplikatorn	3 000		15 000	18 000	83
9920	× summa dir. kostn.	35 400		177 000	197 800	89
9950	To-pålägg (14 kr/h)	8 400		42 000	56 000	75
9930	Övr. R-mult. kostn.	2 000		10 000	11 600	86
9980	× summa självkostn.	45 800		229 000	265 400	86
2300	— fakt dellikvider			180 000	250 000	72
9990	× × saldo			49 000		
9010	Antal arb. tim.	600		3 000	4 000	75
3001	Försäljning (slutlikv.)					

Exempel på tillämpning av Rörfirmornas Branschkontoplan vid ADB-baserad och löpande uppföljning av »pågående arbeten».

Accounting system designed for the plumbing and pipe installation trade

Göran Lundgren

Matters regarding finance and administration have often assumed a position of secondary importance, as a matter of course, in firms in the highly technically oriented plumbing and pipe installation trade, and technical problems and issues have instead been given priority. The interesting jobs were to be found in the technical field, while work relating to finance and administration has usually been regarded as a tedious chore. It is perhaps not so surprising that matters have taken this turn, since by far the greatest proportion of the people in executive positions in the plumbing and pipe installation firms in this country are engineers and technicians. However, this has resulted in a state of affairs where there is a great need of making the financial and administrative routines of the trade more efficient. The new accounting system for the trade is to be of assistance in raising the level of efficiency in this respect at least to some extent.

The accounting system has been constructed in such a way that all possibilities of coordinating this with the systems in the other building trades have been taken into account. However, this coordinatory effort has had to be subordinated to the requirements which the trade imposes on the system from the points of view of costing and charging. In this connection, the standard accounting system previously employed in the trade has also been taken into account. The basic account-

ing system drawn up by the Swedish Federation of Crafts and Small Industries (SHIO) has been used as a model in constructing the new accounting system.

Different kinds of auxiliary forms for financial control have also been outlined in connection with this accounting system. These forms relate to Overheads Returns, Multiplier Returns, Employment Returns, Sales Returns, Liquidity Returns, Statements of Cash Receipts and Return of nondebtible time.

General recommendations concerning the construction of balance sheets and statements of profits have also been drawn up.

The accounting system has also been devised in such a way that it is well suited to accounting based on computerised data. Special attention has been paid in this respect to the EDP system of the plumbing and electrical installation trade, which is a trade accounting system specially adapted to the needs of the Swedish plumbing and electrical installation firms.

In order that the requirements of the smaller firms may also be catered for, the system has been designed so that it can be applied at two levels. A reduced version has therefore been extracted from the actual "Plumbing and Pipe Installation Trade Accounting System" in such a way that its general structure is exactly the same as that of the complete system.

As far as this has been possible, atten-

National Swedish Building Research Summaries

R60:1974

Key words:

plumbing and pipe installation trade, finance, accounting system for the trade, cost control, cost allocation

Report R60:1974 refers to Research Grant 720551-9 from the Swedish Council for Building Research to Installationsdata AB, Stockholm.

UDC 657.4:696/697
SfB A
ISBN 91-540-2386-6

Structure of accounting system

Balance accounts		Profit and loss accounts						Other accounts
		The business					Non-business revenue and expenditure	
		Primary activities				Secondary activities		
Class 1	Class 2	Class 3	Class 4	Class 5	Class 6	Class 7	Class 8	Class 9
Active	Passive	Revenue	Expenditure	Expenditure	Expenditure	Revenue expenditure	Revenue expenditure	One-off jobs etc.
Debit	Credit	Credit	Debit	Debit	Debit	Debit credit	Debit credit	Debit credit

Summary of:

Lundgren, G. *Rörfirmornas branschkontoplan*. Accounting system designed for the plumbing and pipe installation trade. (Statens institut för byggnadsforskning) Stockholm. Report R60: 1974, 137 p., ill., 24 Sw. Cr.

The report is in Swedish with Swedish and English summaries.

Distribution:

Svensk Byggtjänst
Box 1403, S-111 84 Stockholm
Sweden

tion has also been paid in drawing up the accounting system to the rules and regulations which may be expected to be incorporated in the new Act on the keeping of accounts which is in the course of preparation. Allowance has however had to be made for the alterations which may in any case be made to the accounting system as a result of the new Act. It may also be necessary in the future to slightly modify the system so that it will not deviate too much from the recommendations for accounting systems which will be issued by the Working Group for the standardisation of the accounts of small firms, set up jointly by the Swedish Employers' Confederation and the Federation of Swedish Industries.

The requirements which are imposed on a trade accounting system may vary considerably from firm to firm in the trade. This is naturally due to the fact that the firms are dissimilar in size, work orientation, organisational structure, etc. Even in a particular firm the accounting requirements vary due to the variability over time of the information requirement. In drawing up the accounting system, the endeavour has been that it should meet the following requirements.

● The accounting system must be clear and easy to understand. The accounting classes and groups must be systematically arranged in such a way that the classification is a natural one that can easily be learned.

● The demarcations employed in the system must be logical. The contents of the accounting classes and groups and the individual accounts must be clearly defined. If possible, this definition should be directly indicated by the title. It will be possible in this way to obtain objective and precisely defined account contents which permit comparisons both in time and between firms.

● The accounting system must permit easy determination of the results of work performed. The information necessary for the assessment of the status and results of the firm, for estimating and costing, for the statistics kept by the firm and by the trade, must be clearly evident from the balances shown by account groups and accounts.

● The accounting system must permit flexible that it can be fitted to the needs of each firm irrespective of the structure and size of the firm. The system must also be so elastic that it can be adopted by firms with combined fields of activity. The system must also be capable of further development if necessary.

● The accounting system must permit easy determination of the special requirements of the trade with regard to external information.

● The accounting system must be constructed in such a way that the general recommendations concerning estimating and charging, which are given by the trade organisation, can be easily observed by the firm concerned.

● The accounting system must be geared to the procedure applied in automatic data processing. This means, for instance, that the accounting system must permit the use of multidimensional costing.

Firm 9999-9999 Plumbers Ltd Return relating to work in hand March 1974
Site No. 4444 House No.

Account No.	Title of account	This period		Cumulative		%
		actual	budgeted	actual	budgeted	
5001	Wages	10 000		50 000	58 000	86
5051	Journeys and allowances	1 000		5 000	8 000	63
4001	Materials	16 400		82 000	80 000	103
6790	Other direct costs	1 000		5 000	8 000	63
4700	Subcontractors	4 000		20 000	30 000	67
9910	Social costs in R-multiplier	3 000		15 000	18 000	83
9920	× total of direct costs	35 400		177 000	197 800	89
9950	Hourly on-costs (Skr. 14/h)	8 400		42 000	56 000	75
9930	Other R-mult. costs	2 000		10 000	11 600	86
9980	× total of prime costs	45 800		229 000	265 400	86
2300	— invoiced part payments			180 000	250 000	72
9990	× × balance			49 000		
9010	No. of hours worked	600		3 000	4 000	75
3001	Sales (final cash)					

Example of application of the Plumbing and Pipe Installation Trade Accounting System in computer-based and continuous costing of work in hand.

Rapport R60:1974

RÖRFIRMORNAS BRANSCHKONTOPLAN

av Göran Lundgren

Denna rapport hänför sig till Forskningsanslag 720551-9 från
Statens Råd för Byggnadsforskning till Installationsdata AB

Statens institut för byggnadsforskning, Stockholm.
ISBN 91-540-2386-6

LiberTryck Stockholm 1974

FÖRORD

Sedan år 1962 har man inom rörinstallationsbranschen haft en egen standardkontoplan. Denna har tyvärr inte fått den utbredning man önskat sig. Planen har också vid ett flertal tillfällen reviderats och kompletterats, vilket gjort att man till viss del fått göra avkall på den systematik som ursprungligen byggts in i den. Med anledning härav och till följd av att denna kontoplan inte byggts upp i enlighet med de nya redovisningsprinciper som blivit aktuella på senare år, har behovet av en helt ny branschkontoplan framstått som mycket accentuerat.

Med anslag från Statens Råd för Byggnadsforskning har därför en ny standardkontoplan för rörinstallationsbranschen utarbetats. Förutom att denna kontoplan anpassats till moderna redovisningsprinciper har den även byggts upp, så att den på ett rationellt sätt kan tillämpas såväl vid automatisk databehandling som vid manuell redovisning.

I syfte att även tillgodose kraven från de mindre företagen har planen utformats så att den kan tillämpas på två olika "nivåer". Detta skapar också förutsättningar för en mer allmän spridning om branschkontoplanen.

Utredningen har i huvudsak utförts av direktör Göran Lundgren, Installationsdata AB med assistens av fil kand Jörgen Glipe och företagsekonom Jan-Anders Strömberg, båda också från Installationsdata AB. Även herr Ilmar Roots, Stockholm har varit engagerad i utredningsarbetet och har i betydande grad bidragit till den nya kontoplanens tillkomst. Till arbetet har knutits en referensgrupp bestående av kamrer Börje Häger, AB Nils B Nilsson, kamrer Irma Starenius, Rörlednings AB Montör, kamrer Arne Agild, AB Installatör, kamrer Bertil Söhrman, AB Beskow & Co, kamrer Gunnar Apelgren, AB Installationsfirman SEL, ombudsman P A Evefalk, Rörfirmornas Riksförbund.

Auktoriserade revisorerna Sven Erik Johansson, Stockholm och Stig Wallkvist, Jönköping har även haft vänligheten att bidra med värdefulla synpunkter på arbetet liksom förbundsjurist Stig Hedberg, Rörfirmornas Riksförbund.

Stockholm i mars 1974

Installationsdata AB

Göran Lundgren

INNEHÅLL

1. INLEDNING.....	6
2. KRAV PÅ BRANSCHKONTOPLANEN.....	8
3. BRANSCHKONTOPLANENS HUVUDPRINCIPER.....	9
3.1 "Dualistisk" redovisning.....	9
3.2 Balansekvationsmodellen.....	9
3.3 Decimal klassifikation.....	10
3.4 Mängdredovisning.....	10
3.5 ADB-redovisning.....	11
4. BRANSCHKONTOPLANENS SYSTEMATIK.....	12
4.1 Kontoklasser.....	12
4.2 Kontogrupper.....	13
4.3 Konton.....	14
5. FÖRMÖGENHETSREDOVISNING.....	15
6. INTÄKTER AV RÖRELSE.....	16
7. RÖRELSEKOSTNADER.....	17
8. SEKUNDÄRA RÖRELSEGRENNAR OCH FASTIGHETSREDOVISNING....	18
9. NEUTRALA INTÄKTER OCH KOSTNADER.....	19
10. SIDOORDNAD REDOVISNING.....	20
11. BRANSCHKONTOPLANENS PLATS I REDOVISNINGSSYSTEMET.....	21
12. BRANSCHKONTOPLANEN.....	22
13. KONTERINGSANVISNINGAR FÖR BRANSCHKONTOPLANEN.....	38
14. KOSTNADSREDOVISNING.....	90
14.1 Kostnadsredovisningens funktion.....	90
14.2 Kontering via indexering.....	90
14.3 Förkalkyl.....	92
14.4 Efterkalkyl.....	92
14.5 Exempel.....	93
15. EKONOMISKA RAPPORTER.....	94
15.1 Balansräkning.....	94
15.2 Resultaträkning.....	95
15.3 Omkostnadsrapport.....	96
15.4 Multiplikatorrapport.....	98
15.5 Sysselsättningsrapport.....	99
15.6 Försäljningsrapport.....	99
15.7 Likviditetsrapport.....	100
15.8 Lyftspecifikation.....	100
15.9 Rapport ej debiterbar tid.....	100
16. REDUCERAD BRANSCHKONTOPLAN.....	102
17. LITTERATURFÖRTECKNING.....	113
18. SAMMANFATTNING.....	114

BILAGOR:

- 1 Kontoplanens avgränsningsschema
- 2 Kontoplansystematiken
- 3 Tillgångar samt skulder eget kapital
- 4 Intäkter i rörelse
- 5 Kostnader och intäkter för sekundära rörelsegrenar, neutrala intäkter och kostnader samt sidoordnad redovisning
- 6 Exempel - Efterkalkyl vid ADB-redovisning
- 7 Exempel - Redovisning av direkt lön
- 8 Exempel - Redovisning av direkt material
- 9 Exempel - Resultatavräkning för avslutad entreprenad
- 10:1 Balansräkningsschema - Tillgångar
- 10:2 Balansräkningsschema - Skulder och eget kapital
- 11:1 Resultatredovisningens system vid öppen redovisning av bokslutsdispositioner
- 11:2 Resultatredovisningsschema
- 12 Resultaträkningsschema
- 13:1 Omkostnadsrapport sid 1
- 13:2 Omkostnadsrapport sid 2
- 14 Multiplikatorrapport
- 15 Sysselsättningsrapport
- 16 Försäljningsrapport
- 17 Likviditetsrapport
- 18 Lyftspecifikation
- 19 Rapport ej debiterbar tid

1. INLEDNING

Hos företagen i den mycket tekniskt orienterade rörinstallationsbranschen har frågor beträffande ekonomi och administration ofta erhållit en sorts naturlig "andrarangsställning". De tekniska problemen och frågorna har istället prioriterats. Inom det tekniska området har de roliga "vilja-arbetsuppgifterna" legat medan arbete som avsett ekonomi och administration vanligtvis betraktats som tråkiga "måste-arbetsuppgifter". Att denna situation uppstått är kanske inte heller så förvånande eftersom absoluta huvuddelen av den beslutande personalen hos landets rörinstallationsföretag utgöres av tekniker. Ett stort utrymme för effektivisering av de ekonomiska och administrativa rutinerna hos branschens företag har emellertid härigenom uppstått. Den nya branschkontoplanen skall vara ett hjälpmedel för att kunna ta tillvara åtminstone en del av detta effektiviseringsutrymme.

Utformningen av kontoplanen har skett på ett sådant sätt att alla möjligheter till en samordning med den övriga byggbranschen tillvaratagits. Denna samordningssträvan har dock fått underordna sig de krav som branschen ställer på kontoplanen ur bland annat kalkylerings- och debiteringssynpunkt. Hänsyn har också i detta sammanhang tagits till den standardkontoplan som tidigare funnits inom branschen. Direkt ledande för arbetet med den nya kontoplanens framtagande har varit den grundkontoplan som utarbetats inom Sveriges Hantverks- och Industriorganisation (SHIO).

I anslutning till kontoplanen har även olika hjälpblanketter för den ekonomiska styrningen skisserats. Dessa blanketter avser Omkostnadsrapport, Multiplikatorrapport, Sysselsättningsrapport, Försäljningsrapport, Likviditetsrapport, Lyftspecifikation samt Rapport för ej debiterbar tid.

Även generella rekommendationer angående balans- och resultaträkningarnas uppställning har utarbetats.

Under de allra senaste åren har ett visst ökande intresse för redovisningsfrågor kunnat märkas inom rörinstallationsbranschen. Man har mer och mer blivit medveten om de rationaliseringsvinster som kan uppnås genom effektivare ekonomiska styrsystem. Kraven på en högre effektivitet på redovisningssystemen har under senare år också förstärkts genom att lönsamhetsproblem för branschens företag kommit att stå alltmer i förgrunden. Härtill kommer även den automatiska databehandlingsteknikens snabba utveckling. Olika former av ADB-baserade standardssystem för redovisning finns nu att tillgå i marknaden till överkomliga kostnader. Möjligheterna att utnyttja sådana system, har gjort det väsentligt mindre arbetskrävande att bland annat öka redovisningens specifikationsgrad och härigenom har också förutsättningarna för effektivare redovisningsrutiner väsentligt breddats. För att till fullo kunna tillgodogöra sig de möjligheter som ADB-tekniken erbjuder, krävs dock att man arbetar med en kontoplan som har en härför ändamålsenlig utformning. Den nya "Rörfirmornas Branschkontoplan" har därför även anpassats för ADB-redovisning. Detta har dock skett på ett sådant sätt att man inte inkräktar på planens tillämpbarhet för "manuell" redovisning.

Oberoende av vad som ligger bakom det ökade intresset för redovisningsfrågor inom branschen medför detta att utsikterna, i dags-

läget, är mycket goda för att föra ut den nya kontoplanen till branschföretagen. Ett gott mottagande från företagens sida förutsätter dock naturligtvis att planen är så pass bra utformad att den också, för de berörda företagen, kan upplevas som bättre än den kontoplan de för närvarande tillämpar. Huruvida så är fallet eller ej torde det idag vara svårt att uttala sig om. Det har dock, under hela arbetet med framtagandet av "Förfirmornas Branschkontoplan", varit en medveten strävan att så skall bli fallet.

Vid den nya kontoplanens utformning har hänsyn tagits - i den mån detta kunnat ske - till de regler och anvisningar som kan tänkas komma att gälla för den nya bokföringslag vilken är under utarbetande. En reservation för att den nya bokföringslagen kan medföra att kontoplanen kan komma att behöva förändras måste dock ändå göras. En viss framtida anpassning av kontoplanen kan eventuellt även bli erforderlig för att den inte alltför mycket skall avvika från de kontoplanrekommendationer som är att förvänta från den av Svenska Arbetsgivareföreningen och Sveriges Industriförbund tillsatta "Arbetsgruppen för standardisering om mindre företags redovisning".

2. KRAV PÅ BRANSCHKONTOPLANEN

De krav som kan ställas på en branschkontoplan kan variera starkt mellan branschens företag. Detta sammanhänger med att företagen sinsemellan uppvisar skillnader i storlek, verksamhetsinriktning, organisatorisk uppbyggnad osv. Även inom det enskilda företaget varierar kraven på redovisningen till följd av att informationsbehovet är föränderligt i tiden. Branschkontoplanen måste därför vara uppbyggd på ett sådant sätt att den kan anpassas efter dessa olikheter och förändringar. De krav som skall kunna ställas på branschkontoplanen kan sammanfattas enligt följande:

1. Kontoplanen skall vara klar och överskådlig. Kontoklasser och kontogrupper måste vara systematiserade på ett sådant sätt att en naturlig indelning föreligger, som lätt kan inläras.
2. Kontoplanen skall vara logiskt avgränsad. Kontoklassers, kontogrupper och enstaka kontons innehåll måste klart definieras. Denna definition bör om möjligt direkt kunna utläsas av namnet. Härigenom gör man det möjligt att erhålla objektiva och exakt angivna kontoinnehåll, som tillåter både tidsmässiga och företagsmässiga jämförelser.
3. Kontoplanen skall medge att verksamhetens resultat lätt kan utläsas. Informationen för bedömning av företagets ställning och resultat, för kostnadsberäkning och kalkylering, för företagets egen statistik och för branschstatistik måste kunna utläsas av kontogrups- och kontosaldon.
4. Kontoplanen måste vara så flexibel att den kan anpassas till varje företag oberoende av företagsform och storlek. Kontoplanen måste också vara så elastisk att den kan anpassas till företag med kombinerade verksamhetsgrenar. Planen måste också kunna vidareutvecklas vid behov.
5. Kontoplanen skall medge att man lätt kan utläsa branschens speciella krav på extern information.
6. Kontoplanen skall vara så uppbyggd att de generella kalkylerings- och debiteringsrekommendationer som ges från branschorganisationens sida lätt skall kunna följas upp för det egna företaget.
7. Kontoplanen skall vara anpassad till det arbetssätt som tillämpas vid automatisk databehandling. Detta innebär bland annat att kontoplanen skall möjliggöra så k som flerdimensionell kontotering.

De ovan specificerade kraven är avsedda att täcka de flesta förekommande behoven hos branschföretagen. Det enskilda företaget behöver dock därför nödvändigtvis inte alltid tillämpa planen i hela dess omfattning. Istället bör man välja ut de konton som är nödvändiga för att man skall få en meningsfull och snabb information om den löpande verksamheten. Det kan naturligtvis också tänkas att vissa företag önskar använda sig av några alldeles speciella konton som saknas i standardplanen. Denna kan då utökas genom att man själv lägger in de aktuella kontona i de respektive kontogrupper där de hör hemma.

3. BRANSCHKONTOPLANENS HUVUDPRINCIPER

3.1 "Dualistisk" redovisning

Redovisningen skall tillgodose såväl interna som externa informationsbehov. Den systematisering som i redovisningen sker för att tillgodose externa informationsbehov benämnes vanligtvis affärsredovisning, medan de systematisering som avser interna informationsbehov brukar kallas för kostnadsredovisning. Affärs- och kostnadsbokföringen kan antingen ingå i ett gemensamt konto- och redovisningssystem eller också utgöra fristående system utan förbindelse med varandra. I det första fallet talar man då om monistisk redovisning och i det andra fallet om dualistisk redovisning. Utformningen av "Rörfirmornas Branschkontoplan" bygger på det dualistiska systemet. Branschkontoplanen avser därför endast affärsredovisningen och förutsätter att kostnadsredovisningen erhålles genom en sidoordnad redovisning - antingen kontomäsigt eller statistiskt.

Motiven till att det dualistiska systemet valts framför det monistiska är flera. Bland annat talar den automatiska databehandlingens utveckling klart för det dualistiska systemet. Detta möjliggör också kontoplanens standardisering på en högre nivå. Medan affärsredovisningens konton kan vara i stort sett desamma inom branschen oberoende av företagsstorlek, företer kostnadsredovisningen stora variationer med hänsyn till produktionsprocessens karaktär. Därför är det mycket svårt att standardisera kostnadsredovisningen. Ett monistiskt system erbjuder därför betydligt mindre standardiseringsmöjligheter än ett dualistiskt system. Det dualistiska systemet har också stora fördelar i det praktiska redovisningsarbetet. Det är lätthanterligare, mer elastiskt och möjliggör snabbare bokslut. Dessutom ger det dualistiska systemet större utrymme för affärsbokföringens kontoklasser än det monistiska systemet. Affärsbokföringens kontoklasser kan därför bättre systematiseras vid tillämpningen av ett dualistiskt system.

3.2 Balansekvationsmodellen

"Rörfirmornas Branschkontoplan" har konstruerats i enlighet med den s k balansekvationsmodellen. Detta innebär bland annat att systematiseringen av kontoklasserna skett med hänsyn till hur de avslutas till balans- och resultatkonton. Balansekvationsmodellen har fyrkontoteori som bas och enligt fyrkontoteorin omfattar kontosystemet fyra olika kontokategorier:

- 1) Aktiva konton(A)
- 2) Passiva konton(P)
- 3) Utgiftskonton(U)
- 4) Inkomstkonton(I)

Aktiva och passiva konton kallas gemensamt för ställningskonton medan utgifts- och inkomstkonton gemensamt brukar kallas resultatkonton.

Fyrkontoteorins bokföringsmässiga ekvation kan skrivas enligt följande:

$$A + U = P + I$$

Fyrkontoteorins kontosystem omfattar endast affärsredovisningen. Kalkylatorisk periodisering, urval och värdering betraktas i denna teori som en underspecifikation i ett dualistiskt system.

3.3 Decimal klassifikation

Kontonumreringen i Rörfirmornas Branschkontoplan" är uppbyggd enligt systemet med decimalklassificering. Enligt detta system kan kontots ställning i kontoplanen direkt utläsas av kontonumret. Kontonumret i "Rörfirmornas Branschkontoplan" består av fyra siffror, varav den första anger kontoklass, den andra kontogrupp, den tredje konto och den fjärde underkonto.

1	2	3	4
Kontoklass	Kontogrupp	Konto	Underkonto

I kontoplanen är samtliga kontonummer fyrsiffriga. Detta är delvis en eftergift för att kontoplanen skall kunna användas för automatisk databehandling (ADB) via dataservicebyråer. De flesta ADB-redovisningssystem av standardkaraktär som idag finns, kräver nämligen en fixerad längd på kontonumret. Denna längd skall vara densamma för samtliga i kontoplanen förekommande konton.

Kontoplanens tvåsiffriga kontogruppsnummer representerar aldrig ett konto utan utgör endast en sammanfattande rubrik för ett antal konton inom gruppen. När en kontogrupp skall fungera som ett konto måste kontogruppens nummer utökas med två siffror. Ett konto måste således alltid omfatta fyra siffror.

Kontoplanen omfattar nio kontoklasser. Den börjar med klass 1 och slutar med klass 9. Att inte kontoklass 0 utnyttjats sammanhänger med att "0" inte är ett signifikativt värde vid ADB-redovisning.

3.4 Mängdredovisning

Även mängdredovisning har till en viss del inordnats i kontoplanen. Att så skett sammanhänger bland annat med att man inom branschen generellt tillämpar blandackord i hela landet. Denna löneform gör det ytterst angeläget att löpande kunna följa upp de produktiva arbetstimmarna för olika anläggningar. Det kalkylerings- och debiteringssystem som tillämpas i branschen förstärker ytterligare angelägenheten att man löpande följer upp monterernas produktiva och ej produktiva arbetstid liksom även antalet restidstimmar. När dessa enhetskonton utnyttjas i samband med ADB-redovisning gäller det dock att se till att de därvid får en särbehandling. Enhetsuppgifter får ju inte i t ex dagbokföringen sammanblandas med beloppstransaktioner. Då försvåras betydligt de avstämningar av bokföringsuppgifterna som alltid måste göras. Att vissa "enhetskonton" inordnats i den ordinarie kontoplanen behövs dock inte innebära att man förlorar möjligheterna att redovisa enhetsstransaktioner via flerdimensionell kontering.

3.5 ADB-redovisning

Vid flerdimensionell kontering arbetar man med flera olika kontodelar som t ex huvudbokskonton, kostnads- och intäktsställen respektive kostnads- och intäktsbärare. Dessa kontodelar bildar tillsammans företagets kontobegrepp.

Den informationsmängd man kan få ut ur sitt redovisningsmaterial är beroende av konteringsbegreppets längd. Vid ADB-redovisning är det betydligt enklare att arbeta med ett långt konteringsbegrepp än vid manuell redovisning, eftersom datorn tar hand om alla besvärliga sorteringar av de olika kontodelarna. Vid ADB-redovisning bör man därför naturligtvis utnyttja möjligheten att öka specifikationsgraden i sitt konteringsbegrepp. Men, man måste i detta sammanhang även vara aktsam mot frestelsen att bryta ner sin redovisning på en alltför låg nivå. Det medför nämligen att risken blir stor att man "drunknar i redovisningsdata". Härtill kommer även att kostnaderna för själva ADB-bearbetningen ökar i och med att antalet bokföringstransaktioner blir fler liksom antalet skrivna rader på utdatarapporterna. Långa konteringsbegrepp ökar också risken för felkonteringar och gör själva konteringsarbetet mer personalkrävande. Även detta måste vägas mot den ökade information som långa konteringsbegrepp kan ge. I "Rörfirmornas Branschkontoplan" specificeras endast den kontodel som avser affärsredovisningen. Vilka övriga kontodelar företaget önskar arbeta med samt vilken detaljeringsnivå dessa bör ligga på får bestämmas av varje enskilt företag för sig. En viss ledning i detta avseende ges dock i avsnitt 14, Kostnadsredovisning.

4. BRANSCHKONTOPLANENS SYSTEMATIK

4.1 Kontoklasser

"Rörfirmornas Branschkontoplan" omfattar nio kontoklasser. I enlighet med fyrkontoteorin kan planens konton indelas i två huvudgrupper, ställningskonton och resultatkonton. Ställningskonton är de konton som omfattar aktiva och passiva medan resultatkonton omfattar inkomster/intäkter respektive utgifter/kostnader.

Ställningskonton har placerats i klasserna 1 och 2, medan kontoklasserna 3-8 reserverats för resultatredovisning. Klass 9 har disponerats för "sidoordnad redovisning".

Den nyare utvecklingen på redovisningsområdet betonar vikten av en "resultatanalys" istället för den traditionella "vinst- och förlusträkningen", som ju inte ger någon direkt information om företagets olika resultatmoment. Istället för den traditionella salderingen av samtliga intäkter och kostnader har man börjat särskilja de olika resultatkomponenter, som direkt kan lämna information om totalresultatets sammanställning och uppkomst. Denna utveckling har påverkat kontoplanfilosofin på så sätt att man börjat frångå det formalistiskt bokföringsmässiga sättet att placera intäkter och kostnader i rena intäkts- respektive kostnadsklasser. Istället systematiserar man kontona efter deras plats inom olika resultatområden. Som en grundläggande princip i detta avseende gäller att skilja sådana intäkter och kostnader, som inte hör till den normala rörelsen från den egentliga rörelseredovisningen. Dessa intäkter och kostnader placeras istället i en särskild kontoklass. Denna princip har genomförts i nyare utländska kontoplaner. Bland annat tillämpas den i den schweiziska standardkontoplanen för industri och handel.

Denna princip har också lagts till grund för "Rörfirmornas Branschkontoplan". Härigenom har inte intäkter och kostnader grupperats efter sin bokföringsmässiga natur av debet- och kreditposter, utan till grund för grupperingen har legat intäkternas och kostnadernas karaktär i resultat hänseende. Syftet med denna nya systematik är att direkt indela hela affärsredovisningen i "resultatsegment" och att därigenom, utan omsortering av konton, kunna erhålla de olika resultatkomponenter som tillsammans bildar företagets totalresultat.

Denna nya grundprincip - steganalysen eller "staffelmetoden" - innebär att en klar gränsdragning göres mellan olika resultatsegment. I "Rörfirmornas Branschkontoplan" har en avgränsning skett mellan den egentliga rörelsen och neutrala intäkter och kostnader. Förekommer flera rörelsegrenar avgränsas var och en av dessa som separata resultatsegment. Fastighetsredovisningen har avgränsats på ett sådant sätt att den helt uteslutits ut den egentliga rörelsen. Dessutom har "bokslutsdispositioner" och "skatter" avgränsats som särskilda resultatsegment.

Genom att neutrala intäkter och kostnader placerats i klass 8 och sekundära rörelsegrenar samt fastighetsredovisning placerats i klass 7, kan återstående fyra klasser (3-6) disponeras för rörelsens redovisning. Av dessa används klass 3 för inkomster/intäkter och klasserna 4-6 för utgifter/kostnader. I och med att tre hela kontoklasser kan disponeras för redovisning av utgifter/

kostnader möjliggöres en naturlig indelning i olika slag av kostnader. Kontoklassernas avgränsningsschema framgår av bilaga 1 och kontoplansystematiken av bilaga 2.

4.2 Kontogrupper

En av grundprinciperna i kontoplanens uppbyggnad är kontogruppernas homogenitet. En kontogrupp omfattar en grupp likartade konton och anges med en sammanfattande benämning och ett tvåsiffrigt kontogrupsnummer. Kontogrupperna är systematiserade med hjälp av vissa klassificeringsbegrepp. Vad beträffar kontogrupperna för resultatredovisningen så har dessa även systematiserats så att en stegvis avgränsning av olika resultatkomponenter erhålles.

När det gäller förmögenhetsredovisningen finns i Sverige en enhetlig praxis, som tillämpas på sådant sätt att tillgångar och skulder redovisas i likviditetsordning. Denna redovisningsteknik användes allmänt i aktiebolagens årsredovisningar och har också valts som utgångspunkt för den kontogruppering som tillämpas i "Rörfirmornas Branschkontoplan".

Den primära indelningsgrunden för resultatredovisningen är utgifts/kostnadsslag. Denna indelningsgrund tillämpas även i tyska, schweiziska och många andra standardkontoplaner. Motiven till att så skett är flera och de viktigaste kan redovisas enligt följande:

1. För många utgifter är utgiftsslag eller "handelsbenämning" den enda kända indelningsgrunden när utgiften redovisas eller när kostnadsbestämning sker.
2. Indelningen efter utgiftsslag ger valfrihet i fördelningshänseende. Utgiften ifråga kan antingen redovisas ofördelad eller fördelas i den utsträckning som den direkt kan hänföras till viss funktion etc. Indelning efter utgiftsslag ger även möjlighet att göra flera olika fördelningar för olika ändamål.
3. Indelning efter utgifts/kostnadsslag är den enda indelningsgrunden som är neutral i fråga om kostnadsredovisningens olika ändamål.
4. Genom en särskild utgifts/kostnadsredovisning möjliggöres att de företag som så önskar kan hålla affärsredovisningen och kostnadsredovisningen helt åtskilda på ett konsekvent och överskådligt sätt.
5. Den fristående utgifts/kostnadsredovisningen är nödvändig i de fall, då företagen endast önskar använda sig av affärsredovisning och underlättar i övrigt ett succesivt uppbyggande av fristående eller med affärsredovisningen sammankopplad kalkylredovisning.
6. För att kunna göra meningsfulla jämförelser mellan olika företag torde man på grund av skillnaden i företagens storlek och strukturella uppbyggnad oftast inskränka sig till utgifter/kostnader och inkomster/intäkter.

7. Bruttoredovisning av utgifter/kostnader och inkomster/intäkter i särskilda rena kontoklasser möjliggör statistiska rapporter till företagsledningen som är väl tillrättalagda för finansiella bedömningar.
8. Uppgiftslämnandet till offentlig företagsstatistik förutsätter bruttoredovisade utgifter/kostnader och inkomster/intäkter.

Det som talar mot utgifts/kostnadsindelning efter funktion och kalkyländamål är att dessa principer inte tillåter standardisering av en branschkontoplan. En funktionell indelning av utgifter/kostnader är möjlig för en viss grupp företag inom en bransch men sällan för en hel bransch. Man kan därför inte låsa fast utgifts/kostnadsredovisningen vid en viss funktionell indelning eller vid en viss kalkylprincip. Däremot kan kostnadsindelning efter fördelningsprinciper, som direkta respektive indirekta kostnader, byggas in i kontoplanen som en sekundär indelningsgrund. Så har också skett i "Rörfirmornas Branschkontoplan".

4.3 Konton

Kontoplanens huvudbegrepp är kontot. De olika typer av konton som kan urskiljas i "Rörfirmornas Branschkontoplan" är följande:

1. Individuellt konto med absolut definierat innehåll är ett konto, som individuellt och entydigt definieras genom konteringsanvisningen.
2. Individuellt konto med relativt definierat innehåll är ett konto vars omfång är beroende av vilka övriga konton som förekommer inom den aktuella kontogruppen. De båda sista siffrorna är för ett sådant konto "90".
3. Kollektivkonto är ett samlingskonto som omfattar vanligen en hel kontogrupp. Ett kollektivkonto slutar som regel med siffrorna "00".
4. Fördelningskonto är ett konto som användes för periodisering av direkta kostnader. Fördelningskonton finns endast i kontoklasserna 4-6 och slutar alltid med en 9:a.

I kontoklasserna 3-6 har en indelning i olika rörelsegrenar även skett. Respektive rörelsegren kan härvid utläsas av kontots sista siffra, med undantag för siffran 9, som anger att kontot är ett fördelningskonto. För vissa konton har även särskilt utrymme lämnats för eventuell ytterligare erforderlig detaljspecifikation (se t ex konto 1360, Avräkning).

Konton för direkta kostnader återfinnes i kontoplanen på sin respektive plats ur utgifts/kostnadssynpunkt. I anslutning till varje konto för direkta kostnader finns även ett fördelningskonto, som möjliggör att en löpande aktivering av dessa kostnader kan ske.

5. FÖRMÖGENHETSREDOVISNING

Förmögenhetsredovisningen har indelats i "Tillgångar", som redovisas i klass 1 och i "Skulder och eget kapital" som redovisas i klass 2. De fullständigt korrekta benämningarna på dessa kon-toklasser är egentligen "Aktiva" respektive "Passiva", men av praktiska skäl har här mer språkligt gångbara beteckningar valts.

Tillgångarna i klass 1 har delats in i två grupper, omsättningstillgångar och anläggningstillgångar. Omsättningstillgångarna har systematiserats efter likviditetsgraden, likvida medel, fordringar och lager. Anläggningstillgångarna har grupperats efter sin struktur, materiella, immateriella och investeringar på lång sikt.

Anläggningstillgångarnas värderegleringsposter brukar konventionellt redovisas bland skulderna. I moderna årsredovisningar har man dock börjat redovisa dessa värderegleringsposter som avdragsposter på tillgångssidan. Detta förfaringsätt har även rekommenderats av Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR). Föreningen påpekar att en öppen redovisning av de ackumulerade avskrivningarna ger en bättre överblick över avskrivningsläget och bolagets ställning än enbart angivande av ett nettobelopp. Därför bör vid tillämpning av "Rörfirmornas Branschkontoplan" avskrivningar upptas som öppet avgående poster vid respektive tillgångsposter. Angelägenheten av att avskrivningarna ej redovisas på skuldsidan stärks av att beräkningen av vissa ekonomiska relationstal då kan bli mycket missvisande.

När det gäller lagerredovisning rekommenderar FAR att de företag som finner sig kunna redovisa lagerreservens storlek, gör detta i balansräkningen. Detta kan ske på så sätt att man sätter in den som en öppet redovisad avdragspost vid balansposten för varulagret eller också kan lagerreserven placeras som en separat post på balansräkningens skuldsida. I redovisningspraxis har det senare alternativet blivit det dominerande. Denna praxis har även tillämpats i "Rörfirmornas Branschkontoplan".

Skulderna i klass 2 har indelats efter det konventionella schemat i "Kortfristiga skulder" och "Långfristiga skulder". Gränsdragningen här är svår att göra helt exakt. Det förutsättes därför att skulderna placering i respektive grupp skall ske efter skuldposternas allmänna karaktär.

Mellan skulder och eget kapital har placerats - enligt FAR:s rekommendationer - "Särskilda avsättningar". Kontona för eget kapital har lagts upp - med hänsyn till automatisk databehandling - för olika företagsformer för sig.

Förmögenhetsredovisningens systematik framgår av bilaga 3.

6. INTÄKTER AV RÖRELSE

Som grund för indelningen av rörelseintäkter i klass 3 har valts intäkternas karaktär. Ett särskilt intäktskonto har även lagts upp för ändrings- och tilläggsarbeten. Anledningen härtill är främst att man i sin arbetsplatsredovisning skall kunna få möjlighet att löpande följa upp att "extrafakturor" verkligen skrivs ut löpande. Ett icke ovanligt förfarande är eljest att man presenterar samtliga extrafakturor i en klump för beställaren när anläggningen är färdigställd. Detta medför ofta tvister beträffande fakturabeloppens storlek.

Särskild uppmärksamhet förtjänar "intäktsreduktioner". Såsom intäktsreduktioner betraktas lämnade rabatter. Kassarabatternas karaktär av debetpost har gjort att de i de flesta kontoplaner behandlas som kostnader. I "Rörfirmornas Branschkontoplan" behandlas lämnade rabatter som intäktsreduktioner. Att så sker är också egentligen ganska naturligt. Alla företag redovisar ju inte rabatter. Det beror på bokföringsmetoden om så sker eller ej. Vid kontantmetoden som är mycket vanlig hos mindre företag redovisas rabatter inte alls. Detta medför att intäktssiffrorna för dessa företag inte blir jämförbara med motsvarande siffror för företag med icke-kontantmässig redovisning. Om rabatterna i det ena fallet dras av direkt från försäljningssumman och i det andra fallet redovisas som kostnader, blir försäljningssiffrorna t ex oanvändbara som basvärden för beräkning av olika relationstal. I samband med kalkyleringsarbete - såväl för som efterkalkylering - är det av föga intresse att arbeta med rabatter som kostnader. Ur likviditetssynpunkt sammanhänger rabatterna oftast med inkomstillfället och låter sig alltså enklast behandlas som intäktsreduktioner.

Beträffande mervärdesskatt är det numera fastslaget att denna är att betrakta som en intäktsreduktion.

Redovisningen av intäktsreduktioner som debetposter på creditsidan innebär inte något principiellt avsteg från bruttoredovisningsprincipen, enligt vilken intäkter och kostnader inte får salderas.

Rörelseintäkternas systematisering framgår av bilaga 4.

7. RÖRELSEKOSTNADER

Principen om renodlad utgiftsredovisning, som utgör en väsentlig beståndsdel i Mekanförbundets normalkontoplan, har inte undantagslöst upprätthållits i "Rörfimornas Branschkontoplan". Det har befunnits vara mer praktiskt att kunna tillåta att kostnadsbestämning i vissa fall sker samtidigt med utgiftsredovisningen. Detta gäller speciellt vid anskaffning av anläggningstillgångar. I praktiken innebär detta att man bokför inköp av maskiner och inventarier direkt på respektive tillgångskonto. Enligt Mekanförbundets normalkontoplan måste ett sådant inköp bokföras som en utgift i klass 1.

Rörelsekostnaderna har här indelats i tre olika grupper som vardera placerats i varsin kontoklass. I klass 4 redovisas materialkostnader, i klass 5 löner och personalomkostnader och i klass 6 övriga kostnader. Denna indelning är konventionell och bygger på självkostnadskalkylens schema. Indelningen är också universell i den meningen att den ligger till grund för de flesta europiska standardkontoplanerna. Konsekvensen av detta är att - vid ett strikt följande av kontonummrens sekvens - material redovisas före löner. Det vanliga är ju eljest inom byggbranschen att löner redovisas före material. Att redovisningen här sker i "omvänd" ordning sammanhänger med att en anpassning skett till en standard som är avsedd att passa ekonomisk verksamhet, oberoende av bransch.

Inköpsprisreduktioner har tagits upp som en särskild kontogrupp. Den principiella behandlingen av dessa är densamma som för intäktsreduktionerna. Inköpsprisreduktionerna omfattar här Erhållna rabatter och Bonus, vilka poster betraktas som kostnadsminskningar. Inköpsreduktionerna är kreditkonton på debetsidan.

Systematiken i lönekostnadernas redovisning är ny och bygger på den systematik som Statistiska Centralbyrån tillämpar i sin löne- och sysselsättningsstatistik. Även benämningarna har anpassats till den offentliga statistikens terminologi. Lönekostnaderna indelas i tre stora grupper.

- 1) Löner arbetspersonal
- 2) Löner förvaltningspersonal
- 3) Personalomkostnader

Någon allmänt accepterad systematik för "övriga kostnader" finns inte. Ett försök att hitta någon form av naturlig indelning för dessa kostnader har här gjorts med hjälp av vissa klassificeringsbegrepp, som sammanfattande rubriker för närbesläktade kontogrupper. Följande klassificeringsbegrepp har använts: Hyreskostnader, Förbrukningsinventarier/förbrukningsmaterial, Diverse främmande tjänster, Bilomkostnader, Kontorsomkostnader, Reklam och representation, Riskkostnader och Diverse övriga kostnader. Ordningföljden för dessa begrepp gör inte anspråk på att vara allmän-giltig.

Alla möjligheter att indela kostnaderna i "rena" kostnadsslag har tillvaratagits. Från denna grundprincip att undvika komplexa kostnader, har dock av praktiska skäl gjorts vissa undantag. Att redovisa olika bilomkostnader (drivmedel, försäkringar, reparationer etc) bland respektive allmänna kostnadsslag är ju till exempel inte särskilt praktiskt.

Rörelsekostnadernas systematisering framgår av bilaga 4.

8. SEKUNDÄRA RÖRELSEGRENAR OCH FASTIGHETSREDOVISNING

Det förekommer att utöver den egentliga rörelsen inom samma företag finns vissa andra rörelsegrenar, s k sekundära rörelsegrenar. Dessa kan antingen vara integrerade med huvudrörelsen eller vara helt fristående. I regel vill man för sådana sekundära rörelsegrenar erhålla separata resultatberäkningar. Ofta innehåller också dessa sekundära rörelsegrenar speciella konton som inte förekommer i huvudrörelsen. Dessa omständigheter motiverar att de s k sekundära rörelsegrenarna kontoplanmässigt skiljs från huvudrörelsen för att placeras i en särskild kontoklass. Så har också skett i "Rörfimornas Branschkontoplan" där kontoklass 7 är reserverad för sekundära rörelsegrenar. Här har också fastighetsredovisningen inplacerats och det är endast för denna som standardiserade konton anges i klass 7. För övriga sekundära rörelsegrenar får varje enskilt företag lägga upp erforderliga konton.

Att fastighetsredovisningen placerats bland de sekundära rörelsegrenarna har en speciell förklaring. Det mest vägande argumentet för en särskild fastighetsredovisning utanför den egentliga rörelsen är behovet av företags och branschjämförelser. Om fastighetskostnaderna redovisas som rörelsekostnader, påverkas rörelseresultatet av omständigheter som ofta är rörelsefrämmande, även när det är fråga om industrifastigheter.

Fastighetsredovisningens systematisering framgår av bilaga 5.

9. NEUTRALA INTÄKTER OCH KOSTNADER

I kontoklass 8 har samtliga "neutrala intäkter och kostnader" samlats. Denna kontoklass har delats in i tre stora grupper:

- 1) Neutrala intäkter och kostnader
- 2) Bokslutsdispositioner
- 3) Skatter

"Neutrala intäkter och kostnader" omfattar följande slag av intäkter och kostnader: Rörelsefrämmande intäkter och kostnader, extraordinära intäkter och kostnader, periodfrämmande intäkter och kostnader samt finansiella intäkter och kostnader.

"Bokslutsdispositioner" är en helt ny kontogrupp. Denna har tillkommit som en konsekvens av den öppna bruttoredovisningens princip. I denna kontogrupp, som utgör ett eget "resultatsegment", redovisas ökning respektive minskning av lagerreserv, avsättning- ar till investeringsfond för konjunkturutjämning, ökning respektive minskning av garantiriskreserv och pensionsskuld samt avskrivningar på maskiner och inventarier.

Att avskrivningar på maskiner och inventarier samt hyresrätt behandlas som bokslutsdispositioner beror på att man i praktiken ofta inte skiljer mellan de normala kalkylmässiga och bokföringsmässiga avskrivningarna. I de fall då så sker skall kalkylmässiga avskrivningar redovisas inom rörelsen i kontogrupp 68.

Den sista kontogruppen i denna kontoklass har reserverats för skatter i aktiebolag och ekonomiska föreningar.

De neutrala intäkternas och kostnadernas systematisering framgår av bilaga 5.

10. SIDOORDNAD REDOVISNING

Kontoklass 9, som ligger helt utanför den övriga kontoplanens redovisning, har bland annat reserverats för "enhetskonton". Med detta avses att här skall kunna redovisas enhetsuppgifter som t ex antal meter rör, antal installerade ventiler etc. Här väljer företaget i huvudsak själv vilka uppgifter man vill redovisa. Vissa konton har dock blivit föremål för standardisering som kontona för produktiva och ej produktiva montörstimmar respektive restidstimmar.

I kontoklass 9 har även vissa specialkonton lagts upp för "Rör- och Elfirmornas ADB-redovisningssystem" (REP). Detta är ett ADB-redovisningssystem som skräddarsyttts för "installationsbranscherna", och som därför har sin tyngdpunkt liggande på arbetsplatsredovisningen. För att man i denna skall kunna få en löpande uppföljning av sina pågående arbeten krävs en del specialkonton, som gör att efterkalkylens uppställning och beståndsdelar överensstämmer med förkalkylens. Det är sådana konton som finns redovisade i kontogrupp 99. Dessa konton kan förmodligen även användas i vissa andra ADB-system. Att "Rör- och Elfirmornas ADB-redovisningssystem" har givits en särbehandling sammanhänger med att det är "branschens eget system". Det direkta ansvaret för systemet har Installationsdata AB. Men, eftersom Installationsdata är ett organ för Rörledningsfirmornas Arbetsgivareförbund (RAF), Elektriska Arbetsgivareföreningen (EA), Rölfirmornas Riksförbund (R) och Elektriska Installatörsorganisationen (EIO) åvilar det yttersta ansvaret dessa organisationer. Systemet har tillkommit som ett led i en medveten och aktiv strävan från organisationernas sida att höja redovisningsstandarden hos medlemsföretagen. I och med att företagen på detta sätt får "färdiga konton" för sin efterkalkylering, så torde utsikterna väsentligen förbättras för en utökad tillämpning av löpande efterkalkylering bland branschens företag.

Den sidoordnade redovisningens systematik framgår av bilaga 5.

11. BRANSCHKONTOPLANENS PLATS I REDOVISNINGSSYSTEMET

"Rörfirmornas Branschkontoplan" ingår som en del i ett "dualistiskt" redovisningssystem där grundkontoplanen endast omfattar affärsbokföringen och där all kostnadsbokföring och kalkylering ligger utanför den egentliga bokföringen. Grundtanken i denna redovisningsfilosofi är att man vid registrering av affärshändelser i kontosystemet inte behöver bestämma på vilket sätt uppgifterna skall behandlas i kostnadsredovisningen. Affärsbokföringen och den "övriga redovisningen" tillsammans, utgör det totala redovisningssystemet. Det som sammanbinder kontoplanen och den "övriga redovisningen" är det gemensamma dataregistreringssystemet. Vid tillämpning av detta kan redovisningen indelas i fyra redovisningsklasser:

- 1) Intäkts- och kostnadsslag
- 2) Intäkts- och kostnadsställe
- 3) Intäkts- och kostnadsbärare
- 4) Intäkts- och kostnadsstatistik

Alla affärshändelser och redovisningsdata måste kunna registreras med hänsyn till dessa systematiseringsbegrepp antingen samtidigt eller också konsekutivt. Man skall kunna välja ett eller flera av dessa begrepp eller kombinationer av dem. I själva kontoplanen användes endast det första av dessa begrepp, nämligen intäkts- och kostnadsslag. Övriga redovisningsbegrepp hör till den "övriga redovisningen" och ligger utanför kontoplanen. Med en sådan registreringsteknik erhålles en önskvärd obundenhet i förhållande till de speciella villkor och förutsättningar som skilda företag kan ha.

Sambandet mellan branschkontoplanen och det totala redovisningssystemet kan sammanfattas enligt följande:

1. Hela redovisningen sker med ett gemensamt dataregistreringssystem som omfattar fyra redovisningsklasser: Intäkts/kostnadsslag, Intäkts/kostnadsställen, Intäkts/kostnadsbärare och Intäkts/kostnadsstatistik.
2. Redovisningssystemet har en gemensam branschkontoplan. Denna omfattar endast affärsbokföring och är baserad på Intäkts/kostnadsslag som systematiseringsbegrepp.
3. Redovisningssystemet indelas i affärsbokföring, som förs kontomässigt och i kostnadsredovisning, som kan föras kontomässigt eller statistiskt som sidordnad redovisning.

12. BRANSCHKONTOPLANEN

Såsom tidigare framhållits har "Rörfirmornas Branschkontoplan" byggts upp så att den kan tillämpas på två nivåer. Detta har praktiskt genomförts på sådant sätt att två olika kontoplaner utvecklats; en "grundbranschkontoplan" som är avsedd att användas främst av de medelstora företagen och en mindre omfattande branschkontoplan, som är avsedd att användas främst av de mindre företagen. De benämningar som skall tillämpas för dessa båda kontoplaner är för grundbranschkontoplanen "RÖRFIRMORNAS BRANSCHKONTOPLAN" och för den mindre omfattande kontoplanen "RÖRFIRMORNAS REDUCERADE BRANSCHKONTOPLAN". Även begreppen "Branschkontoplan A" respektive "Branschkontoplan B" kan eventuellt tillämpas. "Rörfirmornas Reducerade Branschkontoplan" presenteras i avsnitt 16. I det följande redovisas den fullständiga omfattningen av "Rörfirmornas Branschkontoplan". Redovisningen har systematiserats på ett sådant sätt att man för varje enskilt konto "fristående" kan utläsa både den kontoklass och den kontogrupp som det aktuella kontot tillhör.

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
1			<u>TILLGÅNGAR (AKTIVA)</u>
	10-15		<u>OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR</u>
	10		<u>Likvida medel</u>
		1000	Kassa
		1010	Postgiro
		1020	Girolönekonto
		1030	Checkräkning
		1040	Uppsägningsräkning
		1050	Sparkasseräkning
		1060	Kapitalsamlingsräkning
		1090	Bank, övriga räkningar
	11		<u>Aktier, andelar, obligationer m m</u>
		1100	Aktier och andelar
		1110	Obligationer och andra värdepapper
	12		<u>Kundfordringar</u>
		1200	Kundfordringar
		1220	Kundväxlar
	13		<u>Diverse kortfristiga fordringar och avräkningskonton</u>
		1300	Fordringar mot leverantörer
		1310	Fordringar mot anställda
		1320	Reseförskott
		1330	Fordringar mot styrelseledamöter m fl
		1340	Fordringar mot dotterbolag
		1360	Avräkning
		1370	Ingående moms
		1380	Tillfälliga depositioner
		1390	Övriga kortfristiga fordringar

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
1	14	1400	<u>Interimsfordringar</u> Interimsfordringar
	15	1500	<u>Lager och pågående arbeten</u> Lager
		1510	Materialfördelning
		1521	Huvudlager
		1522	Lager i butiken
		1523	Lager på arbetsplatser
		1530	Pågående arbeten
	16-19		<u>ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR</u>
	16		<u>Aktier, andelar, värdepapper, långfristiga fordringar</u>
		1600	Aktier och andelar i utomstående bolag
		1620	Aktier och andelar i dotterbolag
		1630	Fordringar mot styrelseledamöter m fl
		1640	Fordringar mot dotterbolag
		1650	Obligationer och andra värdepapper
		1660	Reversfordringar
		1670	Stående depositioner
		1680	Spärrkonto hos Riksbanken
		1690	Övriga långfristiga fordringar
	17		<u>Maskiner och inventarier</u>
		1700	Maskiner och inventarier
		1710	Maskiner och specialverktyg
		1720	Inventarier
		1721	Lagerinventarier
		1722	Butiksinventarier
		1723	Kontorsinventarier
		1730	Fastighetsinventarier
		1740	Bilar
		1741	Personbilar
		1742	Lastbilar
		1743	Servicebilar

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
1	18		<u>Fastigheter</u>
		1800	Fastigheter
		1850	Tomter
	19		<u>Övriga tillgångar</u>
		1900	Affärsvärde
		1910	Hysesrätter
	1920	Patent	

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
2			<u>SKULDER OCH EGET KAPITAL (PASSIVA)</u>
	20-25		<u>KORTFRISTIGA SKULDER</u>
	20		<u>Löneavdragsskulder</u>
		2000	Personalens skatter
		2020	Införrel
		2030	Personalens intressekonto
		2040	Lönsparande
		2050	Gruppliv
		2070	Mättningsavgifter
	21		<u>Växelskulder</u>
		2100	Leverantörsväxlar
		2110	Låneväxlar
	22		<u>Leverantörsskulder</u>
		2200	Leverantörsskulder
	23		<u>Diverse kortfristiga skulder</u>
		2300	Dellikvider
		2310	Löneskulder
		2320	Skuld rörlig del (ackordsöverskott)
		2330	Tantiemskulder
		2371	Utg moms 1 (100 %)
		2372	Utg moms 2 (60 %)
		2373	Utg moms 3 (20 %)
		2380	Moms redovisningskonto
		2390	Övriga kortfristiga skulder

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
2	24		<u>Interimsskulder</u>
		2400	Upplupna skulder
		2410	Upplupna semesterersättningar, arbetspersonal
		2420	Upplupna semesterersättningar, förvaltningspersonal
		2430	Upplupna arbetsgivareavgifter, arbetspersonal
		2440	Upplupna arbetsgivareavgifter, förvaltningspersonal
		2450	Upplupna räntor
		2490	Övriga interimsskulder
	25		<u>Skatteskulder</u>
		2540	Skatteskuld
	26		<u>Långfristiga skulder</u>
		2600	Checkräkningskredit
		2610	Borgenslån
		2620	Inteckningslån
		2660	Avsatt till pensioner
		2690	Övriga långfristiga skulder
	28		<u>Särskilda avsättningar</u>
		2800	Lagerreserv
		2821	Lagerreserv huvudlager
		2822	Lagerreserv butiken
		2823	Lagerreserv på arbetsplatser
		2830	Lagerreserv pågående arbeten (förlustriskreserv)
		2840	Garantiriskreserv
		2850	Investeringsfond för konj utjämn

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
2	29		<u>EGET KAPITAL</u>
			<u>Enskild firma</u>
		2900	Eget kapital
		2901	Privatuttag
		2902	Skatter
		2903	Utgifter för bostadsfastighet
		2904	Privata försäkringar
		2905	Övriga privata utgifter
		2906	Privat insättning
		2907	Hysesinkomster
		2908	Övriga privata inkomster
		2909	Årets vinst/förlust
			<u>Aktiebolag</u>
		2991	Aktiekapital
		2992	Reservfond
		2993	Skuldregleringsfond
		2994	Dispositionsfond
		2997	Balanserad vinst/förlust
		2999	Årets vinst/förlust

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
3			<u>RÖRELSEINTÄKTER</u>
	30		<u>Försäljningsintäkter</u>
		3000	Försäljning
		3001	Försäljning entreprenader, nyanläggning/ombyggn
		3002	Försäljning reparation & service
		3003	Försäljning butik/utställning
		3070	Försäljning ändrings- och tilläggsarbeten
		3080	Försäljning material
		3090	Försäljning övriga arbeten
	38		<u>Intäktssreduktioner</u>
		3800	Lämnade rabatter
	39		<u>Övriga intäkter</u>
		3990	Övriga intäkter

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
4			<u>RÖRELSEKOSTNADER</u>
	40-47		<u>MATERIAL</u>
		4000	Material
		4001	Material entreprenader, nyanläggning/ombyggn
		4002	Material reparation och service
		4003	Material butik/utställning
		4009	Fördelat material
	45		<u>Direktförsålt material</u>
		4500	Material för försäljning
	47		<u>Främmande arbeten</u>
		4700	Underentreprenader
		4709	Fördelade underentreprenader
	48		<u>Inköpsprisreduktioner</u>
		4800	Erhållna rabatter
		4810	Erhållen bonus

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
5	50-52		<u>LÖNER OCH PERSONALOMKOSTNADER</u>
	50		<u>Löner arbetspersonal</u>
		5000	Löner arbetspersonal
		5001	Löner arbetspersonal, entreprenader
		5002	Löner arbetspersonal, reparation & service
		5003	Löner arbetspersonal, butik/utställning
		5009	Fördelade löner arbetspersonal
		5050	Reseersättningar och traktamenten
		5051	Reseersättningar och traktamenten, entreprenader
		5052	Reseersättningar och traktamenten, reparation & service
		5053	Reseersättningar och traktamenten, butik/utställning
		5059	Fördelade reseersättningar och traktamenten
		5060	Löner lagerarbetare/chaufförer
		5070	Ej debiterbara löner arbetspersonal
		5090	Löner övrig arbetspersonal
	51		<u>Löner förvaltningspersonal</u>
		5100	Löner förvaltningspersonal
		5110	Löner företagsledare
		5120	Löner arbetsledare
		5130	Löner kalkylpersonal
		5140	Löner kontorspersonal
		5190	Löner övrig förvaltningspersonal
	52		<u>Personalomkostnader</u>
		5210	Semesterersättning arbetspersonal
		5220	Semesterersättning förvaltningspersonal
		5230	Arbetsgivareavgifter arbetspersonal
		5240	Arbetsgivareavgifter förvaltningspersonal
		5250	Resekostnader förvaltningspersonal
		5260	Traktamentskostnader förvaltningspersonal
		5270	Personalutbildning
		5280	Representation mot anställda
		5290	Övriga personalomkostnader

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
6			<u>ÖVRIGA KOSTNADER</u>
	60		<u>Hyreskostnader</u>
		6000	Lokalkostnader
		6010	Lokalhyra
		6020	Elektricitet, bränsle, vatten
	61		<u>Förbrukningsinventarier, förbrukningsmaterial</u>
		6110	Förbrukningsinventarier
		6120	Verktyg och maskiner (inköp + rep/underhåll)
		6130	Arbetskläder
		6140	Förbrukningsmaterial
		6150	Emballage
		6180	Reparation och underhåll
	62		<u>Diverse främmande tjänster</u>
		6200	Främmande tjänster
		6210	Mätningsavgifter
		6220	Bokförings- och revisionsarvoden
		6230	ADB-tjänster
		6290	Övriga främmande tjänster
	63		<u>Bilomkostnader</u>
		6300	Bilomkostnader
		6350	Omkostnader personbilar
		6360	" lastbilar
		6370	" servicebilar
		6390	" övriga transportmedel

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
6	64		<u>Kontorsomkostnader</u>
		6410	Telefon
		6420	Porto
		6430	Trycksaker och kontorsmateriel
		6440	Tidningar och tidskrifter
		6490	Övriga kontorsomkostnader
	65		<u>Reklam och representation</u>
		6510	Reklam
		6520	Representation
	66		<u>Riskkostnader</u>
		6610	Försäkringar
		6620	Självrisker
		6660	Garantiarbeten
		6680	Reklamationer
	67		<u>Diverse övriga kostnader</u>
		6710	Direkta transportkostnader
		6719	Fördelade direkta transportkostnader
		6730	Serviceersättningar
		6740	Föreningsavgifter
		6750	Allmänna avgifter
		6760	Förvaltningskostnader (aktiebolag)
		6780	Diverse kostnader
		6790	Övriga direkta kostnader
		6799	Fördelade övriga direkta kostnader
	68		<u>Planmässiga avskrivningar m m</u>
		6820	Avskrivningar maskiner och inventarier
		6880	Nedskrivning kundfordringar
	69		<u>Avslutade entreprenader</u>
		6901	Kostnader för avslutade entreprenader

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
7			<u>FASTIGHETSREDOVISNING</u>
	77		<u>Hyresintäkter</u>
		7700	Hyresintäkter
	78		<u>Fastighetskostnader 1</u>
		7810	Lön till fastighetsskötare
		7820	Vatten och avlopp
		7830	Bränsle
		7840	Belysning
		7850	Renhållning
		7860	Sotning
		7870	Reparation och underhåll
		7890	Övriga fastighetskostnader
	79		<u>Fastighetskostnader 2</u>
		7910	Räntekostnader
		7920	Försäkringar
		7930	Avskrivning fastighet

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
8			<u>NEUTRALA INTÄKTER OCH KOSTNADER</u>
	80		<u>Finansiella intäkter</u>
		8010	Ränteintäkter
		8090	Övriga finansiella intäkter
	81		<u>Finansiella kostnader</u>
		8110	Räntekostnader
		8190	Övriga finansiella kostnader
	82		<u>Avyttring av anläggningstillgångar</u>
		8210	Avyttring av anläggningstillgångar
	83		<u>Erhållna gåvor, bidrag, subventioner</u>
		8310	Tillskott från aktieägare
	84		<u>Diverse extraordinära intäkter</u>
		8470	Försäkringsersättningar
		8480	Erhållna dröjsmålsräntor
		8490	Övriga extraordinära intäkter
	85		<u>Förlust vid avyttring av anläggningstillgångar</u>
		8510	Förlust vid avyttring av anläggningstillgångar
	86		<u>Lämnade gåvor, bidrag, subventioner</u>
		8610	Lämnade gåvor
	87		<u>Diverse extraordinära kostnader</u>
		8780	Erlagda dröjsmålsräntor
		8790	Övriga extraordinära kostnader

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
8	88		<u>Bokslutsdispositioner</u>
		8810	Ökning/minskning lagerreserv
		8820	Avskrivning maskiner och inventarier
		8830	Avskrivning affärsvärde, hyresrätt
		8840	Ökning/minskning garantiriskreserv
		8850	Avsättning till investeringsfond
		8870	Ökning/minskning pensionskuld
	89		<u>Skatter, resultat</u>
		8910	Skatter (aktiebolag)
		8999	Årets resultat

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
9			<u>SIDOORDNAD REDOVISNING</u>
	90		<u>Enhetskonton</u>
		9010	Produktiva montörstimmar
		9040	Ej produktiva montörstimmar
		9050	Restidstimmar
	99		<u>Specialkonton för Rör- och Elfimornas ADB-redovisningssystem</u>
		9910	SOCIALA KOSTNADER (XX,XX %)
		9920	* SUMMA DIREKTA KOSTNADER
		9930	ÖVRIGA MULTIPLIKATORKOSTNADER (XX %)
		9940	KALKYLMÄSSIGT PÅLÄGG (XX,XX %)
		9950	TO-PÅLÄGG (XX,XX KR/TIM)
		9960	MATERIALOMKOSTNADER (X,X %)
		9980	* * SUMMA SJÄLVKOSTNAD
		9990	SALDO

13. KONTERINGSANVISNINGAR FÖR BRANSCHKONTOPLANEN

Vid kontoplanens uppbyggnad har det varit en medveten strävan att via de kontobenämningar som valts kunna ge respektive konton ett så väldefinierat innehåll som möjligt. Eftersom kontoplanen är avsedd att ligga till grund för ett objektiva "branschspråk" räcker naturligtvis dessa enkla definitioner av kontoinnehållet inte till. Skall kontoplanen till exempel kunna ligga till grund för ekonomiska jämförelser av olika slag, mellan företag i branschen, då måste också alla dessa företag definiera respektive kontons innehåll på - åtminstone nästan - samma sätt. I annat fall vore sådana jämförelser förhållandevis meningslösa. Till följd härav har de följande konteringsanvisningarna upprättats. Dessa syftar till att ge en objektiv grund för kontoplanens tillämpning. Konteringsanvisningarna omfattar samtliga standardiserade konton i "Rörfirmornas Branschkontoplan".

BALANSKONTON

1. TILLGÅNGAR (AKTIVA)

1000 KASSA

Här bokföres endast kontanttransaktioner. Som sådana räknas även erhållna checkar, postväxlar och postanvisningar som inte insatts på eget check- eller bankkonto.

1010 POSTGIRO

Här bokföres postgirotransaktioner. Förekommer flera olika postgirokonton kan detta konto användas som samlingskonto för dessa. Om så önskas kan även särskilda konton läggas upp för varje enskilt postgirokonto (konto 1011, 1012 etc).

1020 GIROLÖNEKONTO

Sker löneutbetalningarna via särskilt girolönekonto bör sådana transaktioner bokföras här, liksom även de "påfyllningar" av kontot som regelbundet måste ske för att kunna täcka dessa utbetalningar.

1030 CHECKRÄKNING

Detta konto användes för checkräkning utan kredit och då medlen användes i rörelsen. Förekommer flera olika checkkonton kan detta konto användas som samlingskonto för dessa. Om så önskas kan även särskilda konton läggas upp för varje enskilt checkkonto (konto 1031, 1032 etc).

1040 UPPSÄGNINGS-
RÄKNING

Kontot användes för uppsägningsräkning för vilken medlen användes i rörelsen. Förekommer flera olika uppsägningsräkningar finns möjlighet att specificera dessa genom underindelning av kontot. Uppsägningsräkningens ränteinkomster debiteras detta konto med ränteintäkter (konto 8010) som motkonto.

1050 SPARKASSE-
RÄKNING

Kontot användes för sparkasseräkning för vilken medlen användes i rörelsen. Förekommer flera olika sparkasseräkningar finns möjlighet att specificera dessa genom underindelning av kontot. Sparkasseräkningens ränteinkomster debiteras detta konto med ränteintäkter (konto 8010) som motkonto.

1060 KAPITALSAM-
LINGSRÄKNING

Kontot användes för kapitalsamlingsräkning för vilken medlen användes i rörelsen. Förekommer flera olika kapitalsamlingsräkningar finns möjlighet att specificera dessa genom under-

indelning av kontot. Kapitalsamlingsräkningens ränteinkomster debiteras detta konto med ränteintäkter (konto 8010) som motkonto.

1090 BANK, ÖVRIGA
RÄKNINGAR

Detta konto kan användas som samlingskonto för samtliga bankräkningar utom checkräkning. Kontot kan även användas som samlingskonto för "övriga bankräkningar" dvs sådana som man tidigare inte specificerat med unika kontonummer. Förekommande ränteinkomster debiteras detta konto med ränteintäkter (konto 8010) som motkonto.

1100 AKTIER OCH
ANDELAR

Här bokföres aktier och andelar som förvärvats för kortsiktig placering av likvida medel, dvs placeringspapper.

1110 OBLIGATIONER
OCH ANDRA
VÄRDEPAPPER

Här bokföres obligationer och andra värdepapper som förvärvats för kortsiktig placering av likvida medel, s k placeringspapper.

1200 KUNDFORDRINGAR

Vid redovisning enligt "bokföringsmässiga grunder" användes kontot i den löpande bokföringen. Kontot debiteras med utgående kundfakturor och krediteras med kundinbetalningar.

Tillämpas "kontantmetoden" användes inte detta konto i den löpande bokföringen, utan endast vid bokslutet. Då debiteras kontot med de inventerade kundfordringarna.

1220 KUNDVÄXLAR

Vid redovisning enligt "bokföringsmässiga grunder" användes kontot i den löpande bokföringen. Kontot debiteras för mottagna, ej diskonterade främmande accepter. Kontot krediteras vid diskontering eller inlösning av främmande accepter. Förekommer växelfordringar mot dotterbolag måste dessa särredovisas. Sådana får enligt Aktiebolagslagen ej sammanblandas med växelfordringar mot utomstående.

1300 FORDRINGAR
MOT LEVERAN-
TÖRER

Här bokföres fordringar mot leverantörer såsom förskott och liknande.

1310 FORDRINGAR
MOT ANSTÄLLDA

Här bokföres fordringar mot anställda såsom lån och liknande. Fordringarna avser både arbets- och förvaltningspersonal.

1320 RESEFÖRSKOTT

Utestående reseförskott debiteras detta konto. Vid avräkning skall kontot krediteras.

1330 FORDRINGAR MOT
STYRELSELEDA-
MÖTER M FL

Detta konto kan användas löpande under året. Därvid uppkomna fordringar måste dock regleras före årets slut, så att kontot då endast utvisar högst de fordringar som fanns i företaget per 1973-06-06.

De fordringar som här avses gäller fordringar mot styrelseledamöter, styrelsesuppleanter, verkställande direktör, vice verkställande direktör, revisor i moderbolaget eller dotterbolag, nämnda personers make eller omyndiga barn eller företag vari sådan person eller hans make eller omyndigt barn har ett väsentligt ekonomiskt intresse. Det bör observeras att på detta konto skall endast finnas fordringar som ej är affärsmässigt betingade.

Kontot användes som avräkningskonto och skall löpande redovisa ovannämnda personers skuld till företaget. Om fordringarna avser flera personer, kan antingen särskilda konton läggas upp för varje person (konto 1331, 1332 etc) eller också kan kontot användas som ett samlingskonto med en särskild reskontra som specifikation.

1340 FORDRINGAR MOT
DOTTERBOLAG

Fordringar mot dotterföretag skall enligt Aktiebolagslagen särredovisas. Från fordran mot ett dotterföretag är det tillåtet att dra ifrån en skuld till samma dotterföretag och endast redovisa skillnadsbeloppet. Fordran och skuld bör dock därvid vara likvärdiga ur likviditetssynpunkt.

1360 AVRÄKNING

Här finns utrymme för att eventuellt lägga upp avräkningskonton för diverse personer. Dessa konton benämnes då 1360, 1361 etc.

1370 INGÅENDE MOMS

Här bokföres den ingående mervärdesskatt som företaget erlägger vid anskaffning av material, varor, inventarier, tjänster m m. Saldot på kontot överföres vid momsperiodens slut till konto 2380, Moms Redovisningskonto. Härigenom utjämnas kontot. Vid bokslut som ej sammanfaller med momsperiod visar saldot på detta konto storleken på ej redovisad ingående moms, vilket är liktydigt med den fordran på skattemyndigheterna som företaget har.

1380 TILLFÄLLIGA
DEPOSITIONER

Här bokföres (= debiteras) fordringar som uppkommit i samband med att t ex anbudshandlingar utkvitterats och att därvid tillfälliga depositionsavgifter erlagts. När handlingarna återlämnats i oskadat skick återfås depositionsbeloppet. Då krediteras kontot.

1390 ÖVRIGA KORT-
FRISTIGA
FORDRINGAR

Här bokföres kortfristiga fordringar som ej specificerats i det föregående och vilka ej avser interimfordringar eller skattefordringar rörande företagets egna direkta skatter. Förekommande interimfordringar och skattefordringar redovisas på konto 1400 respektive 2540.

1400 INTERIMS-
FORDRINGAR

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen utan endast vid bokslut. Därvid debiteras kontot för s k transitoriska utgifter (t ex förskottsbetalda hyror som avser det nya bokföringsåret) och krediteras för s k anticepativa inkomster (t ex ännu ej influtna hyror som avser det gamla bokföringsåret).

1500 LAGER

Är ett under året vilande konto som användes endast vid bokslutstillfällen. En underindelning av kontot kan ske på sådant sätt att man arbetar med separata konton för Huvudlager (installationslager/hemmalager), Lager i butiken och Lager på arbetsplatser.

Om företaget inte tillämpar löpande materialredovisning redovisas lagret till det värde som konstaterats vid den senaste inventeringen. Materialinköp bokföres i kontogrupp 40. Vid denna redovisningsmetod är dock materialförbrukningen helt operiodicerad, varför något riktigt resultat för rörelsen inte kan beräknas utan lagerinventering eller lagerberäkning. För kortfristiga resultatrapporter måste därför lagervärdet antingen inventeras eller på något sätt schablonmässigt beräknas.

Vid öppen lagerredovisning upptages lagrets anskaffningsvärde minus inkurans på lagerkonto (-na) medan lagerreserven redovisas i kontogrupp 28 som obeskattat eget kapital. Ändring av lagerreserven betraktas som en bokslutsdisposition och bokföres mot konto 8810.

Vid redovisning med dold reserv upptages lagret till bokfört

värde, dvs anskaffningsvärde minus inkurans och nedskrivning. Även i detta fall bokföres ökning respektive minskning av lagerreserven mot konto 8810.

1510 MATERIAL-
FÖRDELNING

Detta konto är ett internt inköps- och försäljningskonto. Här bokföres samtliga materialinköp under året med undantag för inköp till specifika entreprenader där arbetsplatsen särskilt angivits på inköpsfakturorna (direktleveranser). Kontot användes om företaget arbetar med löpande materialredovisning. Krediteringar sker vid uttag av material enligt prissatta materialrekvisitioner eller enligt särskilda schabloner. Kontot visar översiktligt storleken på företagets lagerförändring. Avslutning sker mot konto 1500, Lager.

1521 HUVUDLAGER

Vill man dela upp konto 1500, Lager i olika delar blir en av dessa Huvudlager. Detta är ett under året vilande konto på samma sätt som konto 1500, Lager.

1522 LAGER I
BUTIKEN

Vissa företag vill förmodligen även särskilja det lager man har i butiken. Även detta konto är ett under året vilande konto som behandlas på samma sätt som konto 1500, Lager. Kontot kan dock även användas löpande under året. Med den avancerade dataregistreringsutrustning som Comfortgruppens medlemmar förväntas införskaffa kan även denna senare tillämpning i en del fall vara att förorda.

1523 LAGER PÅ
ARBETSPLATSER

Vill man dela upp konto 1500 Lager i olika delar blir en av dessa Lager på arbetsplatser. I detta begrepp inkluderas det material som finns ute på arbetsplatserna men som ännu ej är fast installerat. Värdet av detta lager erhålles genom inventering. Kontot är ett under året vilande konto.

1530 PÅGÅENDE
ARBETEN

Med pågående arbeten menas kostnader för material, lön, underentreprenader, reseersättningar, traktamenten, semesterersättning, transportkostnader och övriga direkta kostnader som ingår i och redovisas för pågående installationer som ännu ej resultatavräknats. Kontot användes på två olika sätt beroende på om företaget har löpande redovisning av pågående arbeten eller ej.

Om företaget har löpande redovisning av pågående arbeten, skall konto 1530 debiteras vid fördelning av direkta kostnader. Motsvarande belopp krediteras de direkta kostnadskontona (4009, 4709, 5009, 5059, 6719 och 6799). Vid redultaträkning krediteras kontot 1530 Pågående Arbeten med totala kostnaden för respektive arbete. Detta belopp debiteras sedan konto 6901 Kostnader för avslutade entreprenader. Vid denna redovisning visar saldoto för kontot Pågående Arbeten löpande värdet av direkta kostnader för samtliga pågående arbeten.

Om företaget inte har löpande redovisning av pågående arbeten är kontot vilande under året. Det utvisar därvid det värde på pågående arbeten som konstaterats vid den senaste inventeringen. Vid denna redovisningsmetod är kostnaderna (läs utgifterna!) operiodiserade varför något resultat inte kan beräknas utan inventering av pågående arbeten. Detta måste göras minst en gång om året i samband med årsbokslutet.

1600 AKTIER OCH AN-
DELAR I UTOM-
STÅENDE BOLAG

Här bokföres aktier och andelar som förvärvats för långsiktig placering och avser s k finansiella investeringar.

1620 AKTIER OCH AN-
DELAR I DOTTER-
BOLAG

Här bokföres aktier och andelar i dotterbolag. Även dessa brukar betecknas finansiella investeringar.

1630 FORDRINGAR MOT
STYRELSELEDA-
MÖTER M FL

Här bokföres eventuellt den resterade delen av de fordringar som gällde enligt Aktiebolagslagen 101 § 4 mom per 1973-06-06. Jämför konto 1330!

1640 FORDRINGAR MOT
DOTTERFÖRETAG

Fordringar mot dotterföretag skall enligt Aktiebolagslagen särredovisas. Här redovisas fordringar av långfristig karaktär. Från fordran mot dotterföretag är det tillåtet att dra ifrån en skuld till samma dotterföretag och endast redovisa skillnadsbeloppet. Fordran och skuld bör dock därvid vara likvärdiga ur likviditetssynpunkt.

1650 OBLIGATIONER
OCH ANDRA
VÄRDEPAPPER

Här bokföres obligationer och andra värdepapper för långsiktig placering, dock ej reversfordringar. Sådana redovisas separat på konto 1660.

1660 REVERSFORD-
RINGAR

Här bokföres förekommande reversfordringar.

1670 STÅENDE DE-
POSITIONER

Med stående depositioner avses här bl a sådana depositioner som uttages av myndigheter i samband med att rättigheter beviljas. Trots att sådana depositioner egentligen inte hör hemma bland anläggningstillgångarna så kan de av praktiska skäl placeras i denna grupp.

1680 SPÄRRKONTO
HOS RIKSBANKEN

Vid avsättning till investeringsfond skall insättning med viss procent av avsättningen ske till konto hos Riksbanken. Det är denna insättning som skall bokföras på detta konto, som av praktiska skäl placerats bland anläggningstillgångarna trots att det egentligen inte tillhör varken omsättnings- eller anläggningstillgångar.

1690 ÖVRIGA LÅNG-
FRISTIGA
FORDRINGAR

Här bokföres de övriga långfristiga fordringar som ej specificerats i det föregående. Fordringarna skall förfalla till betalning senare än ett år framåt i tiden. Transaktioner som skall bokföras på detta konto kan t ex avse utlåning till personal, långfristiga krediter till kunder etc.

1700 MASKINER OCH
INVENTARIER

Detta konto är samlingskonto för Maskiner och inventarier. Kontot kan delas upp i 1710 och 1720 eller i 1710, 1721, 1722 eller 1723 allt efter önskemål beträffande detaljeringsgraden.

Här bokföres inköp av maskiner och inventarier avsedda för stadigvarande bruk i rörelsen och med en beräknad livslängd överstigande tre år. Från denna regel kan dock undantag göras för sådana fall då anskaffningsvärdet är obetydligt. Smärre handredskap och dylikt behöver således inte räknas som inventarier även om deras varaktighet i och för sig kan vara längre än tre år. I Maskiners och inventariers anskaffningskostnad inräknas alla kostnader fram till den tidpunkt då tillgången är färdig att tas i bruk. Detta innebär att i anskaffningskostnaden inkluderas kostnader för tull, frakt, montering m m. Observera dock särskilt att ingående mervärdesskatt ej får medräknas i anskaffningskostnaden.

Kontot användes inte för Fastighetsinventarier och Bilar, för vilka särskilda konton lagts upp, konto 1730 respektive 1740.

Förekommer försäljning av maskiner och inventarier skall ett särskilt konto utom rörelsen krediteras, konto 8210 Avyttring av anläggningstillgångar. Alternativt kan konto 1700 krediteras med hela försäljningsbeloppet.

All inventarieanskaffning bör specificeras på särskild bilaga.

1710 MASKINER OCH
SPECIALVERKTYG

Om samlingskontot 1700 ej användes för Maskiner och inventarier bokföres på detta konto anskaffningen av Maskiner och specialverktyg och på konto 1720 alternativt 1721, 1722 och 1723 Inventarier.

1720 INVENTARIER

Om samlingskontot 1700 ej användes för Maskiner och inventarier kan detta konto användas som ett "undersamlingskonto" för inventarieanskaffningen.

1721 LAGERINVEN-
TARIER

Önskar man särskilja inventarierna på olika typer användes detta konto för Lagerinventarier.

1722 BUTIKSINVEN-
TARIER

Önskar man särskilja inventarierna på olika typer användes detta konto för Butiksinventarier.

1723 KONTORSINVEN-
TARIER

Önskar man särskilja inventarierna på olika typer kan detta konto användas för Kontorsinventarier.

1730 FASTIGHETS-
INVENTARIER

På detta konto bokföres anskaffningsvärdet av sådana fastighetstillbehör som enligt de skattemässiga avskrivningsreglerna behandlas som inventarier - Fastighetsinventarier. Åtskilliga föremål som tidigare ansetts vara byggnadstillbehör betraktas nu som inventarier. Detta gäller exempelvis för:

- a) I en industribyggnad ingående för maskiner uppförda fundament, räls- och traversbanor, hissar för godstransporter liksom tankar, behållare och ställningar för lagring.
- b) Ledningar för vatten, avlopp och elektricitet som är avsedda att direkt tjäna den industriella driften.
- c) Speciella värme- och ventilationsanläggningar samt särskilda skorstenar för avledande av gaser och dylikt.
- d) I andra rörelsebyggnader än fabriker, t ex i butiker och kontorshus, ingående inredning som hyllor, diskar etc.

1740 BILAR

På detta konto (samlingskonto) bokföres anskaffning av bilar,

som helt eller delvis användes i rörelsen. I Bilars anskaffningsvärde inkluderas accis men inte eventuellt förekommande avbetalningstillägg (detta bokföres som räntekostnad). Förekommer bilar med olika användningsområden i rörelsen kan olika konton för dessa användas, 1741 Personbilar, 1742 Lastbilar och 1743 Servicebilar.

1741 PERSONBILAR

Användes ej samlingskontot 1740 för bilar så bokföres på detta konto anskaffningskostnaden för Personbilar.

1742 LASTBILAR

Användes ej samlingskontot 1740 för bilar så bokföres på detta konto anskaffningskostnaden för Lastbilar.

1743 SERVICEBILAR

Användes ej samlingskontot 1740 för bilar så bokföres på detta konto anskaffningskostnaden för Servicebilar.

1800 RÖRELSEFASTIGHETER

Kontot användes vid anskaffning av fastighet som helt eller delvis användes i rörelsen (industrifastighet, kontorsfastighet, bostadsfastighet eller jordbruksfastighet). Vid köp av fastighet debiteras kontot med köpeskillingen enligt köpekontrakt, kostnader i samband med köpet som mäklararvoden, advokatarvoden, lagfartskostnader och stämpelavgifter samt övriga kostnader som erfordras för att göra byggnaden lämplig för avsett ändamål.

Med hänsyn till de skattemässigt gällande avskrivningsreglerna bör fastighetskontot uppdelas i följande underkonto:

- 1801 Markvärde
- 1802 Markanläggningar
- 1803 Byggnad (inkl byggnadstillbehör)

Observera att såsom byggnadstillbehör enligt de nya avskrivningsreglerna räknas endast sådana anordningar (ledningarna m m) som är nödvändiga för byggnadens allmänna funktioner. Åtskilliga föremål som tidigare kategoriserats som byggnadstillbehör betraktas nu som inventarier. Sådana tillbehör bokföres på kontot 1730 Fastighetsinventarier.

Vid till- och ombyggnad (inkl grundförbättringar), som medför en höjning av fastighetsvärdet, torde det vara lämpligt att ej direkta debitera fastighetskontot utan istället bör ett särskilt konto för till- och ombyggnader läggas upp (1806). Detta konto

debiteras för samtliga kostnader i samband med ombyggnadsarbeten (kostnader för arkitekter, ingenjörer, arbetare, administration etc). Om reparationer och grundförbättringar utföres samtidigt utan att man direkt kan särskilja sådana kostnader som avser grundförbättringar av fastigheten, kan samtliga kostnader först bokföras på konto 7870 Reparationer och underhåll, varifrån sedan grundförbättringskostnaderna överföres på fastighetskontot (1806 eller motsvarande) vid bokslut enligt särskild utredning.

Om flera fastigheter förekommer bör särskilda konton (med motsvarande underkonton) för varje fastighet läggas upp.

1850 TOMTER

Här bokföres anskaffningskostnaden för tomter avsedda för bebyggelse.

1900 AFFÄRSVÄRDE

Kontot användes vid förvärv av rörelse varvid affärsvärdet (goodwill) enligt köpeskillingen upptages på detta konto. Endast förvärvat affärsvärde kan bokföras som tillgång.

1910 HYRESRÄTTER

Kontot användes vid förvärv av hyresrätt till lokal, varvid hyresvärdet enligt köpekontraktet debiteras kontot. Det bör observeras att hyresrätt inte betraktas som en rätt av samma natur som affärsvärde utan som en begränsad sakrätt i fast egendom, för vilken man på grund av en bristsituation betalar ett överpris.

1920 PATENT

Eventuellt förekommande patenträtter bokföres på detta konto.

2. SKULDER OCH EGET KAPITAL (PASSIVA)

2000 PERSONALENSSKATTER

Kontot användes som avräkningskonto för de anställdas skatter. Detta gäller såväl för preliminärskatt som för kvarskatt. Kontot krediteras med de anställdas källskatteavdrag i samband med löneutbetalningar och debiteras med till skattemyndigheterna inbetalade skatter. Vid enskild firma eller handelsbolag användes kontot inte för ägarens respektive delägarens skatteredovisning (detta sker över deras privata skattekonton).

2020 INFÖRSEL

Kontot krediteras för gjorda införselavdrag och debiteras för de belopp som redovisas till kronofogdemyndigheten.

2030 PERSONALENS IN-TRESSEKONTO

Kontot krediteras för gjorda avdrag till personalens intressekonto och debiteras när "uttag" av dessa medel sker.

2040 LÖNSPARANDE

Här redovisas eventuellt förekommande lönsparande.

2050 GRUPPLIV

Kontot krediteras för dragna gruppliv-premier och debiteras vid inbetalning av dessa premier till försäkringsbolag.

2060 MÄTNINGS-AVGIFTER

Här redovisas mätningssavgifter som dragits av från montörernas löner på creditsidan och till fackföreningen inlevererade mätningssavgifter på debetsidan.

2100 LEVERANTÖRS-VÄXLAR

Vid redovisning enligt "bokföringsmässiga grunder" bokföres samtliga växeltransaktioner över detta konto. När betalning sker med egna acceptor krediteras växelskuldens konto och när accepten inlöses eller omsättes debiteras detta konto (växelränta bokföres på konto 8110 Räntekostnader).

Vid kontantmetoden användes inte detta konto i den löpande bokföringen. Vid bokslutet krediteras kontot för egna leverantörsaccepter enligt inventeringen (respektive växelboken). I den löpande bokföringen debiteras inlösen av egna acceptor respektive kostnads- eller tillgångskonto.

2110 LÅNEVÄXLAR

Kontot krediteras vid utställande av egna låneaccepter och debiteras vid inlösen respektive omsättning av desamma.

2200 LEVERANTÖRS-
SKULDER

Vid redovisning enligt "bokföringsmässiga grunder" användes detta konto i den löpande bokföringen. Kontot krediteras vid mottagandet av leverantörsfakturor och debiteras vid betalning av dessa.

Vid kontantmetoden användes inte detta konto i den löpande bokföringen. Vid bokslut krediteras kontot för leverantörs-skulder enligt inventeringen (respektive leverantörreskontran). Vid betalning av leverantörsskulder debiteras respektive kostnadskonto.

2300 DELLIKVIDER

Här bokföres sådana rörelseintäkter som avser ej utförda respektive ej avslutade arbeten. Här bokföres å-contobetalingar (lyft) för pågående arbeten som kreditposter. Kontot debiteras i samband med att resultatavräkning sker.

2310 LÖNESKULDER

Här redovisas eventuellt förekommande löneskulder som ej avser rörlig del (ackordsöverskott).

2320 SKULD RÖRLIG
DEL

Kontot användes i samband med bokslutet för att redovisa beräknad intjänad ännu ej utbetald rörlig del per den 31/12.

2330 TANTIEMSKULDER

Kontot krediteras med det i bokslutet avsatta tantiembeloppet. Kontot debiteras när utbetalning av tantiem sker.

2371 UTG MOMS 1
(100 %)

Kontot användes för utgående mervärdesskatt som beräknats på oreducerat beskattningsvärde (100 %). Skall redovisas på rad 1 i momsredovisningen.

2372 UTG MOMS 2
(60 %)

Kontot användes för utgående mervärdesskatt som beräknats på 60 % av beskattningsvärdet. Skall redovisas på rad 2 i momsredovisningen.

2373 UTG MOMS 3
(20 %)

Kontot användes för utgående mervärdesskatt som beräknats på 20 % av beskattningsvärdet. Skall redovisas på rad 3 i momsredovisningen.

För kontona 2371, 2372 och 2373 gäller att de krediteras för det momsbelopp som hänför sig till respektive redovisningsperiod. Saldot på kontona överföres vid momsredovisningsperiodens

slut till konto 2380 Moms Redovisningskonto. Vid bokslut som ej sammanfaller med momsredovisningsperiod visar kontosalda ej redovisad moms (= skuld till skattemyndigheterna).

2380 MOMS REDOVIS-
NINGSKONTO

Detta konto användes som redovisningskonto för moms för företag där utgående moms vanligtvis överstiger ingående moms. Kontot krediteras vid momsredovisningsperiodens slut med saldon från konto 2371, 2372 och 2373 samt debiteras med saldot från konto 1370. Det då erhållna saldot utgör det skattepliktiga momsbeloppet. När betalning av moms sker debiteras konto 2380, varigenom kontot blir utjämnat.

Vid överföring av saldona från konto 1370 respektive konto 2371, 2372 och 2373 är det vanligt att beloppen omfattar ören. Redovisning och betalning av moms däremot sker i jämna kronor. Därigenom uppstår restbelopp på konto 2380, som kan ackumuleras under räkenskapsåret. Det är inte lämpligt att överföra detta saldo till nästa räkenskapsår, varför differensen bör överföras till något annat konto, lämpligen till konto 3990 (kreditsaldo) eller till konto 6780 (debetsaldo). Innan överföring sker bör differensen i förekommande fall analyseras för att klarlägga huruvida den kan bero på felaktig redovisning. Är så fallet skall differensen stå kvar på redovisningskontot till dess att felaktigheterna korrigerats.

2390 ÖVRIGA KORT-
FRISTIGA
SKULDER

Detta konto användes för övriga kortfristiga skulder såsom skulder till anställda, skulder till aktieägare, kortfristiga banklån, m m.

2400 UPPLUPNA
SKULDER

Kontot är ett samlingskonto för periodisering av olika kostnader. Dessa kan även i denna kontogrupp specificeras med egna konton för varje slag av kostnad.

2410 UPPLUPNA SE-
MESTERERSÄTT-
NINGAR ARBETS-
PERSONAL

Detta konto är ett interimskonto för periodisering av semesterersättningar till arbetspersonal. Kontot bör löpande ajourföras via en stående bokföringsorder. Kontot krediteras med den upplupna semesterersättningen och konto 5210 debiteras med samma belopp. Vid inbetalning av semestermedel till semesterkassan debiteras konto 2410 med det inbetalade beloppet.

2420 UPPLUPNA SEMESTERERSÄTTNINGAR FÖRVALTNINGS-PERSONAL

Detta konto är ett interimskonto för periodisering av semesterersättningar till förvaltningspersonal. Kontot bör löpande ajourföras via en stående bokföringsorder. Kontot krediteras med den upplupna semesterlönen och konto 5220 debiteras med samma belopp. Vid utbetalning av semesterlönen till den anställda debiteras konto 2420 med det utbetalade beloppet.

2430 UPPLUPNA ARBETSGIVAREAVGIFTER ARBETSPERSONAL

Detta konto är ett interimskonto för periodisering av arbetsgivareavgifter för arbetspersonal. Med arbetsgivareavgifter avses därvid samtliga "sociala kostnader" exklusive semesterersättning:

- a) ATP
- b) Sjukförsäkring
- c) Yrkesskadeförsäkring inkl arbetarskydd
- d) Arbetslöshetsförsäkring
- e) Socialförsäkringsavgift
- f) Gruppliv AFA
- g) Avgångsbidrag AFA
- h) Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS)
- i) Särskild tilläggs pension (STP)
- j) Allmän arbetsgivareavgift
- k) Byggnadsforskningsavgift
- l)

Kontot bör löpande ajourföras via en stående bokföringsorder. Upplupna ännu ej utbetalda arbetsgivareavgifter krediteras kontot. Motkontering sker därvid på konto 5230. Kontot debiteras vid utbetalning av arbetsgivareavgifter.

2440 UPPLUPNA ARBETSGIVAREAVGIFTER FÖRVALTNINGSPERSONAL

Detta konto är ett interimskonto för periodisering av arbetsgivareavgifter för förvaltningspersonal. Med arbetsgivareavgifter avses därvid samtliga "sociala kostnader" exklusive semesterlön:

- a) ATP
- b) Sjukförsäkring
- c) Yrkesskadeförsäkring inkl arbetarskydd
- d) Arbetslöshetsförsäkring
- e) Socialförsäkringsavgift
- f) ITP
- g) Gruppliv
- h) Avgångsersättning inkl trygghetsfond
- i) Sjuklön
- j) Allmän arbetsgivareavgift
- k) Byggnadsforskningsavgift
- l)

Kontot bör löpande ajourföras via en stående bokföringsorder. Upplupna ännu ej utbetalda arbetsgivareavgifter krediteras

kontot. Motkontering sker därvid på konto 5240. Kontot debiteras vid inbetalning av arbetsgivareavgifter.

2450 UPPLUPNA RÄNTOR

Detta konto är ett interimskonto för periodisering av ränteutgifter. Upplupna och ej betalda räntor krediteras kontot. Motkontering sker därvid på konto 8110. Kontot debiteras vid betalning av de upplupna räntekostnaderna.

2490 ÖVRIGA INTERIMSKULDER

Detta konto användes för periodisering av eventuellt övriga förekommande interimsposter. Här konteras därvid såväl upplupna kostnader (antecipativa utgifter) som förskottsbetalda inkomster (transitoriska inkomster).

2540 SKATTESKULD

Vid redovisning enligt "bokföringsmässiga grunder" användes detta konto som skatteavräkningskonto. Kontot krediteras då bolaget erhåller debetsedel å preliminär skatt respektive slutlig skatt med konto 8910 Skatter som motkonto. Kontot debiteras vid skatteinbetalningarna för respektive uppbördsterminer. Vid bokslutet krediteras kontot med den beräknade kvars skatten för det aktuella räkenskapsåret. Motkontering sker därvid på konto 8910. På detta sätt visar kontot under året skatteskulden enligt debetsedlar och vid bokslutet dessutom den beräknade skatteskulden för det aktuella räkenskapsåret.

Vid kontantmetoden användes inte kontot i den löpande bokföringen. Kontot krediteras vid bokslut med den beräknade skatteskulden för det aktuella räkenskapsåret (motkonto 8910), vilket belopp återföres mot konto 8910 nästa år.

2600 CHECKRÄKNINGSKREDIT

Kontot användes för checkräkning med kredit under förutsättning att beviljad kredit är långfristig. För checkräkning utan kredit användes konto 1030. För att krediten skall kunna bedömas som långfristig, måste man ha väl grundade skäl att antaga att krediten kommer att förnyas eller utbytas mot långfristigt lån. Om någon del skall amorteras inom det närmaste året, bör dock denna del redovisas som kortfristig skuld.

Som skuld skall på detta konto endast upptagas det utnyttjade kreditbeloppet och ej det totala kreditbelopp som beviljats.

Förekommer flera checkräkningar med kredit bör särskilda konton läggas upp för varje checkräkning (2601, 2602etc).

2610 BORGENSLÅN

Kontot användes för redovisning av låneskulder där säkerheten utgöres av borgensförbindelser. Förekommer flera borgenslån bör särskilda konton läggas upp för varje lån(2611, 2612...etc). Räkna å borgenslån debiteras vanligtvis konto 8110 Räntekostnader(jämför konto 2620!).

2620 INTECKNINGSLÅNLÅN

Kontot användes för redovisning av låneskulder där säkerheten utgöres av fastighets- eller företagsinteckning. Förekommer flera inteckningslån bör särskilda konton läggas upp för varje lån(2621, 2622... etc).

Räkna å inteckningslån debiteras, om medlen investeras i Fastigheten, konto 7910 Räntekostnader Fastigheten och, om medlen investeras i rörelsen, konto 8110 Räntekostnader Rörelsen.

2660 AVSATT TILLPENSIONER

Detta konto användes för redovisning av företagets pensions-skuld som inte utgör fristående pensionsstiftelse. Pensions-skuld i form av fristående pensionsstiftelse med egna till-gångar(realstiftelse) skall redovisas på särskilt konto(2670).

Täckning för pensionsskuld kan i balansräkningen föreligga dels i form av särskild redovisad skuldpost("Avsatt till pen-sioner"), dels i form av kapital i fristående pensionsstiftel-se med egna tillgångar(realstiftelse). Båda formerna för skuld-täckning kan förekomma samtidigt.

I Aktiebolagslagen finns föreskrivet att under "Långfristiga skulder" skall separat upptagas "pensionsskuld som redovisas under rubriken Avsatt till pensioner". För PRI-anslutna före-tag är det lämpligt att den del därav, som avser PRI-pensio-ner, anges för sig. Om PRI-pensioner förekommer skall således underkonton läggas upp(2661 PRI-pensioner, 2662 Övriga pensio-ner).

Företagets rörelseresultat bör redovisas efter avdrag för den på året verkligen belöpande pensionskostnaden. Skillnaden mel-lan denna kostnad och samtliga övriga resultatposter i samband med pensionering av personal bör, om den är av väsentlig stor-lek i förhållande till rörelseresultatet, redovisas separat i resultaträkningen. Till den del den avser minskning eller ök-ning av över- eller underreservering för pensionsändamål bör den redovisas på konto 8870 som "bokslutsdisposition" under

beteckningen "Minskning/ökning pensionsskuld". Vad som härvid avses är minskning/ökning av skillnaden mellan bokförd och faktisk pensionsskuld.

2690 ÖVRIGA LÅNG-
FRISTIGA
SKULDER

Kontot användes för övriga långfristiga skulder förutom de som särredovisas i denna kontogrupp (26). Exempel på sådana skulder är lån mot skuldförbindelse (reverslån) och även lån utan skuldförbindelse.

2800 LAGERRESERV

Detta konto användes som samlingskonto för redovisning av lagerreserven. Alternativt kan konto 2821, 2822, 2823 och 2830 användas, varvid lagerreserven särredovisas på sina olika beståndsdelar. Kontot användes inte i den löpande bokföringen. Här redovisas vid öppen lagerredovisning lagerreservens storlek vid bokslutet. Med lagerreserv menas skillnaden mellan å ena sidan lagrets bokförda värde och å andra sidan dess värde vid tillämpning av "lägsta värdets princip". Det lägsta värdet erhålles genom den skattenässigt föreskrivna lagerinventeringen till det lägsta av anskaffnings- eller återanskaffningsvärdet på balansdagen, om från det därvid erhållna värdet dras det beräknade beloppet för faktisk inkurans i varulagret. Observera att detta belopp kan vara större eller mindre än det för beskattningssändamål tillämpade schablonavdraget för inkurans.

Lagerreservförändringen skall vid öppen redovisning bokföras som bokslutsdisposition på konto 8810 Ökning/minskning lagerreserv. Detta konto debiteras vid ökning och krediteras vid minskning av lagerreserven. Motkontering sker därvid på konto 2800.

2821 LAGERRESERV
HUVUDLAGER

Vill man dela upp lagerreserven i olika delar blir en av dessa Lagerreserv huvudlager. Med huvudlager avses här installationslagret eller "hemmalagret". Kontot användes på samma sätt som konto 2800.

2822 LAGERRESERV
BUTIKEN

Vill man dela upp lagerreserven i olika delar kan en av dessa bli Lagerreserv butiken. Kontot användes på samma sätt som konto 2800.

2823 LAGERRESERV PÅ
ARBETSPLATSER

Vill man dela upp lagerreserven i olika delar blir en av dessa Lagerreserv på arbetsplatser. Kontot användes på samma sätt som konto 2800.

2830 LAGERRESERV
PÅGÅENDE
ARBETEN

Även "lagerreserven" i pågående arbeten kan betraktas som en del av den totala lagerreserven. Även detta konto användes på i princip samma sätt som konto 2800.

2840 GARANTIRISK-
RESERV

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Vid bokslut krediteras kontot med det belopp som man faktiskt beräknar att gjorda garantiutfästelser kommer att kosta. Garantiriskreservförändringen skall vid öppen redovisning bokföras som bokslutsdisposition på konto 8840 Ökning/minskning garantiriskreserv. Detta konto debiteras vid ökning och krediteras vid minskning av garantiriskreserven. Motkontering sker därvid på konto 2840.

2850 INVESTERINGS-
FOND FÖR KON-
JUNKTURUT-
JÄMNING

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot krediteras vid bokslutet för avsättning till investeringsfond för konjunkturutjämnning. Denna avsättning skall redovisas som bokslutsdisposition på konto 8850 "Avsättning till investeringsfond". Återföring av investeringsfond, som inte tas i anspråk för de i förordningen angivna ändamålen, sker genom att återföringen krediteras konto 8860 "Utnyttjande av investeringsfond". Även ianspråktagande av investeringsfond för de i förordningen angivna ändamålen krediteras konto 8860, varvid som extraordinär kostnad upptages de nedskrivningar som samtidigt gjorts. I de fall investeringsfond tas i anspråk för kostnader, vilka normalt direkt belastar räkenskapsårets resultat, bör detta särskilt anges.

Om övriga särskilda avsättningar för - t ex lagerinvesteringskonto, nyanskaffningsfond eller återanskaffningsfond enligt skattelagarna - förekommer skall särskilda konton läggas upp (2851, 2852 ... etc).

2900 EGET KAPITAL
(Enskild firma)

Kontot användes inte i den löpande bokföringen. Här visas behållningen av eget kapital vid årets början och slut. För kapitaländringen, ägarens privata uttag och insättningar, användes kontona 2901-2909.

- 2901 PRIVATUTTAG (Enskild firma) Kontot användes för ägarens kontanta uttag vid enskild firma. Här bokföres samtliga uttag (debet) inkluderande skatter, kostnader för bostadsfastighet osv. Eventuellt kan särskilda konton läggas upp för skatter (2902 bostadsfastigheten (2903) och privata försäkringar (2904).
- 2902 SKATTER (Enskild firma) Kontot användes för ägarens egna skatter vid enskild firma. Här skall såväl preliminära som slutliga skatter bokföras.
- 2903 UTGIFTER BOSTADSFÄSTIGHETER (Enskild firma) Kontot användes vid enskild firma för utgifter avseende fastigheter som inte användes i rörelsen. Särskild bilaga bör föras över dessa kostnader.
- 2904 PRIVATA FÖRSÄKRINGAR (Enskild firma) Kontot användes vid enskild firma för ägarens egna och hans familjs privata försäkringspremier.
- 2905 ÖVRIGA PRIVATA UTGIFTER (Enskild firma) Detta konto användes vid enskild firma för övriga privata utgifter, för vilka särskild redovisning önskas t ex privata ränteutgifter m m.
- 2906 PRIVAT INSÄTTNING (Enskild firma) Kontot användes vid enskild firma för att bokföra av ägaren tillskjutna medel.
- 2907 HYRESINKOMSTER (Enskild firma) Kontot användes vid enskild firma för att bokföra hyresinkomster från bostadsfastigheter, som inte användes i rörelsen.
- 2908 ÖVRIGA PRIVATA INKOMSTER (Enskild firma) Kontot användes vid enskild firma för ägarens privata inkomster exklusive hyresinkomster som bokförts i räkenskaperna.
- 2909 ÅRETS VINST/FÖRLUST (Enskild firma) Kontot användes vid enskild firma som bokslutskonto för årets vinst (kredit) eller förlust (debet).
- 2991 AKTIEKAPITAL Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot visar aktiekapitalets storlek enligt bolagsordningen. Det ak-

tiekapital som skall tas upp här är det tecknade belopp för vilket tilldelning av aktier ägt rum med avdrag för aktier som kan ha förklarats förverkade.

2992 RESERVFOND

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot krediteras med det belopp, som enligt fastställd balansräkning avsatts till reservfond. Reservfonden skall också krediteras med det belopp som på grund av aktieteckning kan ha erhållits för aktier utöver det nominella beloppet och, när aktier förklarats förverkade, vad dessförinnan inbetalats för dessa aktier.

2993 SKULDREGLE-
RINGSFOND

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot krediteras med det belopp som enligt fastställd balansräkning avsatts till skuldregleringsfond.

2994 DISPOSITIONS-
FOND

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot krediteras med det belopp, som enligt fastställd balansräkning avsatts till dispositionsfond.

2997 BALANSERAD
VINST/FÖRLUST

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot visar balanserade, ej utdelade vinstmedel enligt fastställd balansräkning, som ej avsatts till fonder, respektive balanserad förlust enligt fastställd balansräkning.

2999 ÅRETS VINST/
FÖRLUST

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Här visas nettovinsten respektive nettoförlusten för det aktuella räkenskapsåret enligt bokslutet.

RESULTATKONTON

3. RÖRELSEINTÄKTER

I kontoklass 3 redovisas intäkter av rörelsen. Dessa kan antingen bokföras i en klump för samtliga rörelsegrenar eller också - vilket är att förorda - särredovisas för varje rörelsegren för sig. Begreppet "intäkt" omfattar i detta sammanhang inte mervärdes-skatt, som behandlas som en intäktsreduktion.

Vid redovisning enligt "bokföringsmässiga grunder" redovisas intäkterna med bruttobelopp dvs inklusive eventuella avdrag för kassarabatter, prestationsrabatter eller dylikt. Förekommande rabatter bokföres nämligen sedan som intäktsreduktion på konto 3800, som är ett debetkonto. Genom denna bokföringsteknik erhålles jämförbarhet med företag som tillämpar kontantmetoden. Vid kontantmetoden krediteras ju enbart kontant erhållet belopp utan någon som helst redovisning av eventuellt förekommande rabatter.

3000 FÖRSÄLJNING

Detta konto är ett samlingskonto som kan användas om man inte önskar följa upp sin försäljning på olika rörelsegrenar. Här bokföres bruttointäkter för hela rörelsen eller de delar som man inte önskar särredovisa.

3001 FÖRSÄLJNINGENTREPRENADER
NYANLÄGGN OM-
BYGGN

På detta konto bokföres bruttointäkter av samtliga nyanläggningsarbeten oberoende av om dessa utförts som entreprenader eller som löpande-räknings-arbeten. Även intäkter från ombyggnadsarbeten redovisas på detta konto.

Detta konto användes inte för försäljning av material eller andra intäkter som inte berör nyanläggnings- eller ombyggnadsarbeten.

Kontot skall avse "direkta intäkter", vilket är liktydigt med sådana intäkter som går att hänföra till visst arbete eller viss grupp av arbeten. När anläggningsbokföring(arbetsplatsredovisning) förekommer skall konto 3001 kompletteras med arbetsplatsnummer.

3002 FÖRSÄLJNINGREPARATION
& SERVICE

På detta konto bokföres försäljningsintäkter från samtliga reparations- och servicearbeten oavsett om dessa utförts mot ackord eller tidlön. För företag som tillämpar anläggningsbokföring bör ett särskilt "samlingsarbetsplatsnummer" läggas upp för reparations- och servicearbeten. Företag som har servicebilar bör komplettera konto 3002 med ett särskilt nummer (på arbetsplatsnivå) för varje enskild servicebil.

3003 FÖRSÄLJNINGBUTIK/UTSTÄLL-
NING

På detta konto bokföres all förekommande butiksförsäljning. Med butiksförsäljning bör i detta sammanhang inte avses enbart överdisk-försäljning utan även all "installationsförsäljning" som "funnit sitt upphov" i butiken. För Comfortgruppens medlemmar gäller att de belopp som skall bokföras på detta konto direkt kan hämtas från det särskilda redovisningssystem som byggts upp för dessa företags butiksförsäljning.

3070 FÖRSÄLJNINGÄNDRINGS- OCH
TILLÄGGSARBE-
TEN

På detta konto redovisas enbart försäljningsintäkter från tilläggs- och ändringsarbeten. Anledningarna till att dessa försäljningsintäkter bör särredovisas på ett eget konto är flera. Ett starkt vägande motiv har här varit att i en anläggningsbokföring även få möjlighet att särskilt fånga upp faktureringen av "extrajobben". Denna typ av fakturering har nämligen vanligtvis en tendens att alltid släpa efter, vilket ofta resulterar i tvister beträffande fakturabeloppens storlek.

3080 FÖRSÄLJNINGAV MATERIAL

På detta konto bokföres direktförsäljning av material, främst från eget lager. Även materialförsäljning till kommuner och liknande där leveransen sker direkt från grossist, skall bokföras på detta konto.

3090 FÖRSÄLJNINGÖVRIGA AR-
BETEN

På detta konto bokföres försäljning av sådana arbeten som ej redovisats i det föregående. Dessa kan avse till exempel konsultuppdrag, kostnadsberäkningar och liknande.

3800 LÄMNADE RA-BATTER

Detta konto användes vid redovisning enligt "bokföringsmässiga grunder". Lämnade rabatter skall debiteras kontot, som utgör en avdragspost eller en intäktsreduktion i förhållande till brutto-intäkten. Genom detta redovisningsförfarande erhålles jämförbarhet med företag som tillämpar kontantmetoden. Dessa redovisar ju som regel enbart nettobeloppet utan att ange storleken på förekommande rabatter.

3990 ÖVRIGA IN-TÄKTER

Detta konto användes för övriga intäkter av rörelse, som ej omfattas av föregående intäktskonton. Här redovisas till exempel intäkter för uthyrning av maskiner eller bilar, provisioner, försäkringsersättningar, intäkter av patent och licenser och även influtna avskrivna fordringar. Även öresutjämnning vid momsredovisning bokföres på detta konto.

RÖRELSEKOSTNADER

4. MATERIAL

I kontoklass 4 redovisas enbart materialkostnader. Dessa kan antingen bokföras i klump för samtliga rörelsegränar eller också - vilket är att förordna - särredovisas för varje rörelsegren för sig. Materialkostnaderna skall även inkludera de fraktkostnader som normalt finns upptagna på grossistfakturoerna.

Hur materialkostnadsredovisning i detalj fungerar framgår av "Anvisningar för kostnadsredovisning". Här finns även ett exempel som konkret illustrerar materialkostnadernas bokföring.

4000 MATERIAL

Detta konto är ett samlingskonto som kan användas om man inte önskar följa upp sina materialkostnader på olika rörelsegränar. Här bokföres material- och fraktkostnader för hela rörelsen eller de delar därav som man inte önskar särredovisa. Kontot användes inte för förbrukningsmaterial som inte direkt användes vid rörarbeten. Kostnader för sådant förbrukningsmaterial redovisas istället på konto 6140.

4001 MATERIAL EN-
TREPRENADER

På detta konto bokföres materialkostnader för samtliga nyanläggningsarbeten oberoende av om dessa utförts som entreprenader eller som löpande räkningsarbeten. Även direkta materialkostnader för ombyggnadsarbeten redovisas på detta konto. De kostnader som skall bokföras här bör som regel kunna hämtas direkt från en leverantörfaktura som avser enbart en arbetsplats. Identiteten för denna arbetsplats bör även framgå av leverantörfakturan.

Kontot skall avse direkta materialkostnader, dvs sådana kostnader som går att hänföra till bestämda arbetsplatser eller bestämda grupper av arbetsplatser. När anläggningsbokföring (arbetsplatsredovisning) förekommer skall konto 4001 kompletteras med arbetsplatsnummer.

4002 MATERIAL RE-
PARATION &
SERVICE

På detta konto redovisas materialkostnader för reparations- och servicearbeten. I den mån självkostnadsprissättning av utgående material för sådana arbeten förekommer, skall dessa kostnader bokföras här. Mest praktiskt torde det dock vara att beräkna

dessa kostnader med hjälp av bruttovinstprocent på basis av försäljningsbeloppets materialandel. Konto 4002 skall debiteras materialkostnaden och konto 1510 Materialfördelning skall krediteras med samma belopp.

För företag som tillämpar "anläggningsbokföring" bör ett särskilt "samlingsarbetsplatsnummer" läggas upp för reparations- och servicearbeten. Företag som har servicebilar bör komplettera konto 4002 med ett särskilt nummer (på arbetsplatsnivå) för varje enskild servicebil.

4003 MATERIAL BUTIK/UTSTÄLLNING

Även kostnaderna för material som försäljes via butiken/utställningen beräknas på sådant sätt att den genomsnittliga bruttovinsten avräknas från försäljningspriset. Denna kostnad debiteras konto 4003 och krediteras konto 1510, Materialfördelning.

4009 FÖRDELAT MATERIAL

Detta konto är ett kreditkonto till konto 4001 och användes endast när företaget under löpande räkenskapsår periodicerar direkta materialkostnader. Den på konto 4001 bokförda kostnaden för inköpt material krediteras konto 4009 och debiteras konto 1530 Pågående arbeten. När löpande periodisering av materialkostnader tillämpas skall summan av kontona 4001 och 4009 vara noll, vilket innebär att konto 4001 inte påverkar den kortperiodiska resultatberäkningen. För denna samlas istället samtliga direkta kostnader upp på konto 6901, Kostnader för avslutade entreprenader.

4500 MATERIAL FÖR FÖRSÄLJNING

Här redovisas kostnaderna för sådant direktförsålt material för vilket försäljningen ej skett via butik/utställning. Den typ av försäljning som här avses är främst lagerförsäljning eller "objektsförsäljning" av större materialpartier till kommuner eller större industrier. Kostnaderna för detta material debiteras konto 4500 och krediteras konto 1510, Materialfördelning. Materialkostnaden beräknas enligt bruttovinstmetoden. Prissättning kan eventuellt även ske efter Rörfirmornas Riksförbunds nettoprislista med justering för prisklass och extrarabatter.

4700 UNDERENTREPRENADER

Här redovisas samtliga kostnader för eventuellt förekommande underentreprenader såsom isolering, ventilation etc. Även kostnader för sådan arbetskraft som inte är anställd hos företaget och

som utför installationsarbeten skall bokföras här. Föreligger anställningsförhållande mellan arbetare och företag skall dock alltid utgående ersättning bokföras som lön.

Detta konto är ett direkt kostnadskonto, vilket är liktydigt med att här redovisas särkostnader som kan hänföras till ett visst arbete.

4709 FÖRDELADE
UNDERENTRE-
PRENADER

Detta konto är ett kreditkonto till konto 4700, Underentreprenader och användes endast när företaget löpande periodicerar direkta kostnader för underentreprenader. Det på konto 4700 bokförda beloppet krediteras konto 4709 och debiteras konto 1530, Pågående arbeten. När löpande periodisering av underentreprenader förekommer skall summan av kontona 4700 och 4709 alltid vara noll. Detta innebär att konto 4700 inte påverkar den kortperiodiska resultatberäkningen. För denna samlas istället samtliga direkta kostnader upp på konto 6901, Kostnader för avslutade entreprenader.

4800 ERHÅLNA
RABATTER

Här krediteras erhållna rabatter vid redovisning enligt bokföringsmässiga grunder. Här bokförda belopp utgör således en avdragspost från inköspriset (inkösprisreduktion). Syftet med denna redovisningsmetod är att få jämförbarhet mellan redovisning enligt kontantmetoden och redovisning enligt bokföringsmässiga grunder.

4810 ERHÅLLEN
BONUS

Detta konto krediteras för erhållen bonus, som oftast kan sägas vara en form av en kvantitetsrabatt. Om bonus uppgår till mindre belopp kan respektive inköpskonto krediteras. Kontot utgör eljest en avdragspost från inköspriset (inköpsreduktion).

5. LÖNER OCH PERSONALOMKOSTNADER

Som lön skall redovisas ersättningar för arbetsprestationer vilka utbetalats till personer med vilka anställningsförhållande föreligger. I lönen ingår grundlön, ackordstillägg, övertidstillägg, ersättning för obekvämt arbetstid, jourtjänstersättning, lagbastillägg, sjuklön, provision, gratifikationer m m. I lönebeloppet inräknas även belopp som arbetsgivaren innehållit för betalning av anställdas skatt, pensionspremier, försäkringspremier, fackföreningsavgifter, sparklubbspengar osv.

Som lön betraktas inte restidsersättningar, resekostnadsersättningar och traktamenten, vilka utgör gottgörelse för merkostnader i samband med uppehåll på "annan ort". Ej heller övriga förekommande kostnadsersättningar eller naturaförmåner skall räknas som lön.

Vad beträffar olika företagsformer bör följande särskilt observeras:

a) <u>Enskild firma</u>	Ersättning till ägare, hans hustru och barn under 16 år får ej redovisas som lön utan skall istället bokföras som privatuttag på konto 2901.
b) <u>Handelsbolag</u>	Ersättning till delägarnas familjemedlemmar skall bokföras som lön. De ersättningar som utgår till bolagets delägare skall dock bokföras som privatuttag.
c) <u>Aktiebolag</u>	Ersättning till aktieägare skall bokföras som lön. Även ersättningar från ekonomiska föreningar till föreningsmedlemmar betraktas som lön.

Om anställningsförhållande inte föreligger bokföres ersättning för arbetsprestationer på konto 6200, Främmande tjänster eller konto 4700, Underentreprenader.

5000 LÖNER AR-
BETSPER-
SONAL

Detta konto är ett samlingskonto som kan användas om man inte önskar följa upp sina lönekostnader på olika rörelsegrenar. Här bokföres arbetspersonalens lönekostnader för hela rörelsen eller de delar därav som man inte önskar särredovisa. Kontot användes inte för löner till lagerarbetare, chaufförer eller förvaltningspersonal. Lön till arbetsledare som deltar i den direkta produktionen skall också bokföras på detta konto - dock inte den del av lönen som avser arbetsledande arbete.

5001 LÖNER AR-
BETSPER-
SONAL EN-
TREPRENADER

På detta konto bokföres arbetspersonalens lönekostnader för samtliga nyanläggningsarbeten oberoende av om dessa utförts som entreprenader eller som löpande räkningsarbeten. Även direkta lönekostnader för ombyggnadsarbeten redovisas på detta konto.

Kontot skall avse enbart direkta löner för arbetspersonalen dvs sådana löner som går att hänföra till bestämda arbetsplatser eller bestämda grupper av arbetsplatser. När anläggningsbokföring (arbetsplatsredovisning) förekommer skall konto 5001 kompletteras med arbetsplatsnummer.

5002 LÖNER AR-
BETSPERSONAL
REPARATION & SERVICE
VICE

På detta konto redovisas arbetspersonalens lönekostnader för reparations- och servicearbeten. För företag som tillämpar anläggningsbokföring bör ett särskilt "samlingsarbetsplatsnummer" läggas upp för reparations- och servicearbeten. Företag som har servicebilar bör komplettera konto 5002 med ett särskilt nummer (på arbetsplatsnivå) för varje enskild servicebil.

5003 LÖNER ARBETS-
PERSONAL BUTIK/UTSTÄLL-
NING

Här redovisas lönekostnaderna för butiks- och utställningspersonal. För personer som delar sin arbetstid mellan butiken/utställningen och t ex lagret, så bör om möjligt fördelning av lönen ske direkt vid bokföringstillfället. Skulle dock detta vara förknäp med avgränsningsproblem så är det att rekommendera att i-frågavarande fördelning göres vid bokslutstillfället.

5009 FÖRDELANDE
LÖNER AR-
BETSPERSONAL

Detta konto är ett kreditkonto till konto 5001 och användes endast när företaget under löpande räkenskapsår periodicerar direkta lönekostnader. Den på konto 5001 bokförda lönekostnaden krediteras konto 5009 och debiteras konto 1530, Pågående arbeten. När löpande periodicering av lönekostnader förekommer skall summan av kontona 5001 och 5009 vara noll, vilket innebär att konto 5001 inte påverkar den kortperiodiska resultatberäkningen. För denna samlas istället samtliga direkta kostnader upp på konto 6901, Kostnader för avslutade entreprenader.

5050 RESEERSÄTT-
NINGAR OCH
TRAKTAMEN-
TEN (ARBETS-
PERSONAL)

Detta konto är ett samlingskonto för arbetspersonalens rese- och traktamentskostnader. Med resekostnader avses här såväl restids- som resekostnadsersättningar. Kontot användes om man inte önskar följa upp sina rese- och traktamentskostnader på olika rörelsegrenar. Här bokföres arbetspersonalens rese- och traktamentskostnader för hela rörelsen eller de delar därav som man inte önskar särredovisa.

5051 RESEERSÄTT-
NINGAR OCH
TRAKTAMEN-
TEN, ENTRE-
PRENADER
(ARBETS-
PERSONAL)

På detta konto bokföres arbetspersonalens rese- och traktamentskostnader för samtliga nyanläggningsarbeten oberoende av om dessa utförts som entreprenader eller som löpande räkningsarbeten. Även rese- och traktamentskostnader i samband med ombyggnadsarbeten redovisas på detta konto.

Kontot skall avse endast direkta rese- och traktamentskostnader dvs sådana kostnader som går att hänföra till bestämda arbetsplatser eller bestämda grupper av arbetsplatser. När anläggningsbokföring(arbetsplatsredovisning) förekommer skall konto 5051 kompletteras med arbetsplatsnummer.

5052 RESEERSÄTT-
NINGAR OCH
TRAKTAMEN-
TEN, REPA-
RATION &
SERVICE
(ARBETS-
PERSONAL)

På detta konto redovisas arbetspersonalens rese- och traktamentskostnader vid reparations- och servicearbete. För företag som tillämpar anläggningsbokföring bör ett särskilt "samlingsarbetsplatsnummer" läggas upp för reparations- och servicearbeten. Företag som har servicebilar bör komplettera konto 5052 med ett särskilt nummer(på arbetsplatsnivå) för varje enskild servicebil.

5053 RESEERSÄTT-
NINGAR OCH
TRAKTAMEN-
TEN, BUTIK/
UTSTÄLLNING
(ARBETSPER-
SONAL)

Här redovisas eventuellt förekommande rese- och traktamentskostnader för butiks- och utställningspersonal. Detta skall dock ske endast i de fall då rese- och traktamentskostnaderna har direkt samband med butiks- och utställningsverksamheten.

5059 FÖRDELADE
RESEERSÄTT-
NINGAR OCH
TRAKTAMEN-
TEN (ARBETS-
PERSONAL)

Detta konto utgör kreditkonto till konto 5051 och användes endast när företaget under löpande räkenskapsår periodicerar direkta rese- och traktamentskostnader. De på konto 5051 bokförda rese- och traktamentskostnaderna krediteras konto 5059 och debiteras konto 1530, Pågående arbeten. När löpande periodisering av rese- och traktamentskostnader förekommer skall summan av kontona 5051 och 5059 vara noll, vilket innebär att konto 5051 inte påverkar den kortperiodiska resultatberäkningen. För denna samlas istället samtliga direkta kostnader på konto 6901, Kostnader för avslutade entreprenader.

5060 LÖNER LAGER-
ARBETARE/
CHAUFFÖRER

På detta konto redovisas bruttolöner för lagerarbetare och chaufförer. Kostnader bokförda på detta konto betraktas som indirekta sådana, dvs de är ej direkt hänförliga till visst arbete.

5070 EJ DEBITER-
BARA LÖNER
ARBETSPER-
SONAL

I löneredovisningen bör bruttolönekostnader för s k ej debiterbara arbetstimmar särskiljas. Sådana kostnader skall bokföras på detta konto. Dessa kan avse väntetid, verkstadstid etc. Kostnader bokförda på detta konto betraktas som indirekta sådana dvs de är ej direkt hänförliga till visst arbete.

5090 LÖNER ÖVRIG
ARBETSPER-
SONAL

På detta konto redovisas övriga indirekta löner för arbetspersonal såsom springpojkar, praktikanter och liknande. Kostnader bokförda på detta konto betraktas som indirekta sådana, dvs de är ej direkt hänförliga till visst arbete.

5100 LÖNER FÖR-
VALTNINGS-
PERSONAL

Detta konto är ett samlingskonto på vilket bruttolöner för all förvaltningspersonal kan redovisas. Med förvaltningspersonal avses här tjänstemannapersonal som företagsledare, arbetsledare, kontorspersonal etc. Lönekostnaderna för förvaltningspersonal kan även särredovisas på kontona 5110, 5120, 5130 och 5190. En sådan särredovisning torde även vara att rekommendera.

5110 LÖNER FÖRE-
TAGSLEDARE

På detta konto redovisas bruttolöner för sådana personer, som utövar en självständig och ledande ställning för företaget i dess helhet (eller vid större företag för betydande del därav). Vid aktieföretag kan företagsledare vara såväl aktieägare som annan anställd. Vid enskild firma eller handelsbolag användes kontot endast om företaget ledes av annan person än ägare respektive delägare.

5120 LÖNER AR-
BETSLEDARE

På detta konto redovisas bruttolöner till arbetsledare. Kostnader för arbetsledare som deltar i den direkta produktionen skall ej bokföras här utan på konto 5000, 5001 eller 5002. Detsamma gäller för bruttolönekostnader för lagbasar och ackordstagare.

5130 LÖNER KAL-
KYLPERSONAL

På detta konto redovisas bruttolöner till sådana personer som utför kalkylarbete i samband med anbudsräkning. Om detta arbete sker parallellt med andra arbetsuppgifter, bör den del av lönekostnaden som avser kalkylarbete beräknas och redovisas på detta konto. För att på ett någorlunda korrekt sätt kunna fånga upp

denna lönekostnadsandel kan det vara lämpligt att låta "deltidskalkylatorn" löpande redovisa den tid han ägnar åt kalkylarbete. Självva fördelningen av lönekostnaderna sker sedan lämpligast vid bokslutstillfällena.

5140 LÖNER KON-
TORSPERSONAL

På detta konto redovisas bruttolöner till personal som är systerstätt med kameralt, administrativt eller annat kontorsarbete. Här redovisas således lönekostnader för kamrerare, bokföringspersonal, avlöningspersonal, inköpspersonal etc. Observera att lönekostnader för kalkylpersonal inte redovisas på detta konto utan på konto 5130.

5190 LÖNER ÖVRIG
FÖRVALTNINGS-
PERSONAL

På detta konto redovisas i förekommande fall bruttolöner till personal som inte omfattas av föregående konton i kontogrupp 51.

5210 SEMESTERER-
SÄTTNING
ARBETS-
PERSONAL

På detta konto redovisas semesterersättningar och semesterlön till arbetspersonalen. Kontot bör löpande debiteras för intjänade semestermedel med konto 2410, Upplupna semesterersättningar arbetspersonal, som motkonto. Såvida inte semestermedelskostnaden löpande redovisas, skall denna bokas upp vid bokslut. Kalkylmässigt behandlas de kostnader som bokföres på detta konto som multiplikatorkostnader (R-multiplikatorn).

5220 SEMESTERER-
SÄTTNING
FÖRVALT-
NINGS-
PERSONAL

På detta konto redovisas semesterersättningar och semesterlön till förvaltningspersonalen. Kontot bör löpande debiteras för intjänade semestermedel med konto 2420, Upplupna semesterersättningar förvaltningspersonal, som motkonto. Såvida inte semestermedelskostnaden löpande redovisas skall denna bokas upp vid bokslut.

5230 ARBETSGI-
VAREAVGIF-
TER ARBETS-
PERSONAL

På detta konto bokföres arbetsgivareavgifter för arbetspersonal. Med arbetsgivareavgifter avses i detta sammanhang samtliga "sociala kostnader" exklusive semesterersättning:

- a) ATP
- b) Sjukförsäkring
- c) Yrkesskadeförsäkring inkl arbetarskydd
- d) Arbetslöshetsförsäkring
- e) Socialförsäkringsavgift
- f) Gruppliv AFA
- g) Avgångsbidrag AFA

- h) Avtalsgruppsjukförsäkring (AGS)
- i) Särskild tilläggspension (STP)
- j) Allmän arbetsgivareavgift
- k) Byggnadsforskningsavgift
- l)

Kontot bör löpande ajourföras via en stående bokföringsorder. Upplupna ännu ej utbetalda arbetsgivareavgifter debiteras kontot. Motkontering sker på konto 2430.

5240 ARBETSGIVA-
REAVGIFTER
FÖRVALT-
NINGSPER-
SONAL

På detta konto bokföres arbetsgivareavgifter för förvaltningspersonal. Med arbetsgivareavgifter avses i detta sammanhang samtliga "sociala kostnader" exklusive semesterersättning:

- a) ATP
- b) Sjukförsäkring
- c) Yrkesskadeförsäkring inkl arbetarskydd
- d) Arbetslöshetsförsäkring
- e) Socialförsäkringsavgift
- f) ITP
- g) Gruppliv
- h) Avgångsersättning inkl trygghetsfond
- i) Sjuklön
- j) Allmän arbetsgivareavgift
- k) Byggnadsforskningsavgift
- l)

Kontot bör löpande ajourföras via en stående bokföringsorder. Upplupna ännu ej betalda arbetsgivareavgifter debiteras kontot. Motkontering sker på konto 2440.

5250 RESEKOSTNA-
DER FÖRVALT-
NINGSPER-
NAL

På detta konto redovisas resekostnader för förvaltningspersonal. Med resekostnader avses därvid kostnader för buss-, tåg- och flygbiljetter liksom bilersättningar och liknande.

5260 TRAKTAMENTS-
KOSTNADER
FÖRVALT-
NINGSPER-
SONAL

På detta konto redovisas traktamentskostnader för förvaltningspersonal, dvs ersättning för merkostnader i samband med uppehåll på främmande ort.

5270 PERSONALUT-
BILDNING

På detta konto redovisas kostnader för personalutbildning för såväl arbets- som förvaltningspersonal. Här upptages dock endast de direkta utbildningskostnaderna som kursavgifter, litteraturkostnader och liknande. Övriga med personalutbildningen förenade kostnader som lön, resekostnader och traktamenten re-

redovisas på sina respektive ordinarie konton.

5280 REPRESENTA-
TION MOT
ANSTÄLLDA

På detta konto redovisas kostnader i samband med personalfester, informationsmöten samt andra till personalvård hänförliga representationskostnader.

5290 ÖVRIGA PERSO-
NALOMKOSTNA-
DER

På detta konto redovisas ersättningar och naturaförmåner som utbetalas till anställda för täckande av med arbetet förenade särskilda kostnader. Hit räknas bland annat trivselförmåner i form av subventionerad lunch, gratis kaffe etc. Även kostnader för sjukvård och liknande skall redovisas på detta konto. Kontot avser kostnader för såväl arbetspersonal som förvaltningspersonal.

6. ÖVRIGA KOSTNADER

I denna kontoklass redovisas för företagets primära rörelsegrenar samtliga kostnader som ej avser material eller löner och personalomkostnader. Liksom för övriga kontoklasser sker inte heller här någon differentiering mellan direkta och indirekta kostnader. Åtminstone inte såtillvida att man direkt av kontonamnet systematiskt kan utläsa vilka kostnader som är direkta och vilka som är indirekta.

6000 LOKALKOST-
NADER

Detta är ett samlingskonto för företagets samtliga lokalkostnader. När rörelsen bedrivs i egen fastighet, redovisas fastighetskostnaderna i kontogrupperna 78 och 79 och några lokalkostnader redovisas inte i den löpande bokföringen. Utnyttjas ej detta samlingskonto för lokalkostnaderna redovisas dessa uppdelade på konto 6010, Lokalhyra och konto 6020, Elektricitet/bränsle/vatten.

6010 LOKALHYRA

På detta konto redovisas hyreskostnader för hyrda lokaler. Kontot användes för hyreskostnader för samtliga lokaler, inklusive garage. Anledningen till att inte garagehyran skall redovisas som bilomkostnad är att denna kostnad inte särredovisas hos företag som bedriver rörelsen i egen fastighet. Genom att därför redovisa garagekostnaden som lokalhyra uppnås jämförbarhet mellan olika företag.

6020 ELEKTRICITET
BRÄNSLE, VAT-
TEN

Här redovisas kostnader för elektricitet, vatten och avlopp samt bränsle. Även särskilda debiteringar för till exempel vatten utöver den normala vattenavgiften skall bokföras på detta konto.

6110 FÖRBRUK-
NINGSIN-
VENTARIER

På detta konto redovisas inventarier av förbrukningskaraktär. Till förbrukningsinventarier hänföres sådana inventarier som beräknas ha kortare varaktighet än tre år som således ej behöver betraktas som anläggningstillgångar. Till denna grupp hänföres även sådana inventarier som visserligen har en varaktighet överstigande tre år men vars anskaffningsvärde endast uppgår till obetydliga belopp. Någon fast gräns vad beträffar beloppets storlek kan därvid inte anges utan bokföringen skall följa rådande praxis. På detta konto redovisas kostnader för gardiner, mattor, persienner, dikteringsapparater, genomskrifts-anordningar och liknande.

6120 VERKTYG OCH
MASKINER

På detta konto redovisas kostnader för anskaffning av smärre verktyg och maskiner. Även kostnader för reparation och underhåll av dessa skall redovisas här. Observera dock att kostnader för gängmaskiner, maskinrörbockningsapparater, gastuber, elsvetsaggregat, slagbormmaskiner och dylikt ej skall redovisas på detta konto. Utgifter för sådana maskiner skall istället debiteras konto 1710, Maskiner och specialverktyg.

6130 ARBETSKLÄDER

På detta konto bokföres kostnader för arbetspersonalens arbetskläder och arbetsutrustning. Här redovisas kostnader för överdragskläder, skyddskläder, regnskydd, skyddsglasögon, gummihandskar, gummistövlar, hjälmar m m.

6140 FÖRBRUKNINGSMATERIAL

På detta konto redovisas kostnader för förbrukningsmaterial dvs material för olika ändamål som är av förbrukningskaraktär och av obetydligt värde. Vad beträffar gränsdragningen mellan förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial gäller principen att såsom förbrukningsinventarier räknas sådana föremål som har längre varaktighet och större värde (t ex gardiner, mattor osv) medan till förbrukningsmaterial hänföres föremål som har mycket begränsad varaktighet eller som värdemässigt är obetydliga t ex glödlampor, elproppar, elsladdar, toalettpapper, rengöringsmedel, påsar, omslagspapper osv.

6150 EMBALLAGE

På detta konto redovisas främst sådana emballagekostnader som av leverantörerna specificerats på separata fakturor. Dessa emballagekostnader kan t ex avse containers eller lastpallar. Kontot skall debiteras för uppkomna kostnader och krediteras för de intäkter som uppstår då emballage returneras till leverantörerna.

6180 REPARATION
OCH UNDER-
HÅLL

På detta konto redovisas kostnader för reparation och underhåll av maskiner och inventarier (anläggningstillgångar). Observera att reparation och underhåll av smärre verktyg och maskiner skall redovisas på konto 6120.

6200 FRÄMMANDE
TJÄNSTER

Detta konto är ett samlingskonto som kan användas för att redovisa kostnader för främmande tjänster. Att rekommendera är dock att sådana kostnader särredovisas på kontona 6210, 6220, 6230 och 6290.

6210 MÄTNINGS-
AVGIFTER

Här skall arbetsgivarepartens kostnader för mättningsavgifter redovisas. Man bör vara särskild uppmärksam på att en riktig periodisering görs på detta konto i samband med bokslutet. Kostnaderna skall då beräknas i relation till såväl under året utbetalade löner som beräknade rörliga delar (ackordsöverskott).

6220 BOKFÖRINGS-
OCH REVI-
SIONSAR-
VODEN

På detta konto redovisas kostnader för bokföringshjälp. Bokföringskostnaderna skall även omfatta kostnader för den siffergranskning som utföres i samband med bokföringsarbetet samt mindre revisionsarvoden till t ex bokföringsbyråer. Revisionsarvoden till auktoriserade revisorer redovisas på särskilt konto 6750, Förvaltningskostnader.

6230 ADB-TJÄNSTER

Här redovisas kostnader för automatisk databehandling. Dessa kan avse utnyttjande av standardssystem för t ex bokföring eller löne- och personalredovisning, Svenska Arbetsgivareföreningens ATP-service etc.

6290 ÖVRIGA FRÄM-
MANDE TJÄNSTER

På detta konto redovisas kostnader för övriga främmande tjänster dvs sådana kostnader för främmande tjänster för vilka ej särskilda konton finns upplagda i kontogrupp 62. Här kan t ex redovisas kostnader för utomstående konsulter som assisterar företaget i tekniska, administrativa eller ekonomiska frågor. På detta konto redovisas också kostnader för renhållning, städning samt underhåll och tvätt av arbetskläder.

6300 BILOMKOST-
NADER

Detta är ett samlingskonto för samtliga bilomkostnader. Kontot användes endast när man ej önskar särskilja bilomkostnaderna på olika typer av bilar som personbilar, lastbilar, servicebilar etc.

6350 OMKOSTNADER
PERSONBILAR

På detta konto redovisas omkostnader för egna personbilar (dock ej servicebilar), som användes helt eller delvis i rörelsen. Avskrivningar skall dock ej redovisas här. Dessa skall istället redovisas på konto 6820, Avskrivning bilar.

6360 OMKOSTNADER
LASTBILAR

På detta konto redovisas omkostnader för egna lastbilar som användes helt eller delvis i rörelsen. Avskrivningar skall dock ej redovisas här. Dessa skall istället redovisas på konto 6820, Avskrivningar maskiner och inventarier.

<u>6370 OMKOSTNADER</u> <u>SERVICEBILAR</u>	På detta konto redovisas omkostnader för egna servicebilar, som användes helt eller delvis i rörelsen. Avskrivningar skall dock ej redovisas här. Dessa skall istället redovisas på konto 6820, Avskrivningar maskiner och inventarier.
<u>6390 OMKOSTNADER</u> <u>ÖVRIGA TRAN-</u> <u>SPORTMEDEL</u>	På detta konto redovisas kostnader för transporter som utföres av främmande fraktförare. Dessa transporter kan avse t ex leverans av material till lager. Här skall också kostnader för transporter av möbler, inventarier osv redovisas. Observera att detta konto ej skall användas för infrakter, vilka hänföres till materialets anskaffningskostnad. Kontot skall ej heller användas för transporter som utföres med egna transportmedel.
<u>6410 TELEFON</u>	På detta konto redovisas kostnader för telefon och telegram.
<u>6420 PORTO</u>	På detta konto redovisas samtliga portokostnader.
<u>6430 TRYCKSAKER</u> <u>OCH KON-</u> <u>TORSMATE-</u> <u>RIEL</u>	På detta konto redovisas kostnader för trycksaker och kontorsmateriel. Dessa kostnader kan indelas i tre olika grupper: a) Papper och skrivmateriel (skrivpapper, räknemaskinrullar, skrivmateriel, färgband etc). b) Trycksaker (blanketter, brevpapper, kuvert, bokföringsböcker etc). c) Förbrukningsinventarier för kontorsändamål av obetydligt värde (häftapparater, hålslag, linjaler, stämplar etc). Konto användes inte för reklamtrycksaker och reklambroschyrer, vilka hänföres till konto 6510, Reklam.
<u>6440 TIDNINGAR</u> <u>OCH TID-</u> <u>SKRIFTER</u>	På detta konto redovisas samtliga kostnader för tidningar och tidskrifter. Även kostnader för anskaffad litteratur skall redovisas här.
<u>6490 ÖVRIGA KON-</u> <u>TORSOMKOST-</u> <u>NADER</u>	På detta konto redovisas samtliga övriga kontorsomkostnader som ej skall särredovisas på andra konton i kontogrupp 64.
<u>6510 REKLAM</u>	På detta konto redovisas samtliga reklamkostnader. Dessa kan avse reklamannonser, reklamtrycksaker, reklambroschyrer, reklam-

artiklar, reklamutställningar, varuprov, skyltar på arbetsplatser etc. Konto användes även för "reklamgåvor" (avdragsgilla vid taxeringen), men ej för "representationsgåvor" (även dessa avdragsgilla vid taxeringen). Den senare typen av gåvor skall istället redovisas på konto 6520, Representation. Icke "avdragsgilla" gåvor skall ej heller redovisas på detta konto utan på konto 8610, Lämnade gåvor.

6520 REPRESENTATION

På detta konto redovisas kostnader för representation i samband med affärsförhandlingar och liknande, representation i samband med jubileer o d, kostnader för "representationsgåvor" (t ex i samband med uppvaktning av kundföretag som har samband med rörelsen). Gåvor av personlig karaktär t ex i samband med högtidsdagar o d skall ej redovisas här utan på konto 8610, Lämnade gåvor. Sådana gåvor är ej skattemässigt avdragsgilla.

6610 FÖRSÄKRINGAR

På detta konto redovisas samtliga försäkringar i samband med rörelsen såsom brandförsäkringar, avbrottsförsäkringar, inbrottsförsäkringar, vattenskadeförsäkringar, maskinförsäkringar, ansvarsförsäkringar, garantiförsäkringar, kreditförsäkringar m fl. Kontot användes ej för personalförsäkringar, bilförsäkringar och fastighetsförsäkringar.

6620 SJÄLVRISKER

Här redovisas kostnader för självrisker som bestrides i samband med att skadefall inträffat och försäkringsersättning utbetalats.

6660 GARANTIFARBETEN

Detta konto kan användas för att redovisa samtliga på garantiarbeten nedlagda kostnader (såväl för arbete som för material).

6680 REKLAMATIONER

Detta konto skall användas för att redovisa reklamationskostnader. Hit skall dock ej hänföras sådana kostnader som uppkommit i samband med garantiarbeten.

6710 DIREKTA TRANSPORTKOSTNADER

På detta konto redovisas sådana direkta transportkostnader för vilka separata fakturor erhålles från "fraktföretaget". Med direkta transportkostnader avses här sådana kostnader som är direkt hänförliga till visst arbete. Kontot skall ej användas för interna fraktkostnader.

6719 FÖRDELADE DI-
REKTA TRAN-
SPORTKOST-
NADER

Detta konto är ett kreditkonto till konto 6710 och användes endast när företaget under löpande räkenskapsår periodiserar direkta transportkostnader. Den på konto 6710 bokförda kostnaden krediteras konto 6719 och debiteras konto 1530, Pågående arbeten. När löpande periodisering av direkta transportkostnader tillämpas skall summan av kontona 6710 och 6719 vara noll, vilket innebär att konto 6710 inte påverkar den kortperiodiska resultatberäkningen. För denna samlas istället samtliga direkta kostnader upp på konto 6901, Kostnader för avslutade entreprenader.

6730 SERVICEER-
SÄTTNINGAR

På detta konto redovisas serviceersättningar till företag och organisationer och sådana föreningsavgifter som utgör ersättning för direkta tjänster åt medlemmen i hans rörelse (t ex avgifter till SHIO Service AB, R:s service AB etc).

6740 FÖRENINGSS-
AVGIFTER

På detta konto redovisas avgifter till föreningar och organisationer såsom medlemsavgifter i Rörfirmornas Riksförbund, Rörledningsfirmornas Arbetsgivareförbund, VVS-tekniska Föreningen etc. Observera dock att endast den egentliga föreningsavgiften skall redovisas här. Kostnader för specifika tjänster som föreningar och organisationer tillhandahåller skall redovisas på konto 6730, Serviceersättningar.

6750 ALLMÄNNA
AVGIFTER

På detta konto redovisas allmänna avgifter såsom patentavgifter, licensavgifter, kontrollavgifter, provningsavgifter, radiolicenser, TV-licenser, stämpelavgifter osv.

6760 FÖRVALTNINGS-
KOSTNADER

På detta konto redovisas kostnader som avser företagets (aktiebolagets) egentliga förvaltning. Här redovisas sådana kostnader som arvoden till bolagets revisorer, arvoden till styrelseledamöter, bolagsstämmokostnader, sammanträdesarvoden, kostnader för förvaltningsberättelse etc.

6780 DIVERSE KOST-
NADER

På detta konto redovisas alla de övriga kostnader som inte tagits som särskilda kostnadslag i kontoplanen eller som ej inryms på något "övrighkonto". Som exempel på sådana kostnader som skall redovisas här kan nämnas blommor, inkassokostnader m m.

6790 ÖVRIGA DIREKTA
KOSTNADER

På detta konto redovisas alla de "övriga direkta kostnader" som inte specificerats i det föregående. Exempel på sådana kostnader som skall redovisas här är kostnader för röntgenkontroller, kostnader för bodar m m. Kontot skall avse enbart direkta kostnader dvs sådana kostnader som går att hänföra till bestämda arbetsplatser eller bestämda grupper av arbetsplatser. När anläggningsbokföring förekommer skall konto 6790 kompletteras med arbetsplatsnummer.

6799 FÖRDELADE
ÖVRIGA DI-
REKTA KOST-
NADER

Detta konto är ett kreditkonto till konto 6790 och användes endast när företaget under löpande räkenskapsår periodicerar övriga direkta kostnader. Den på konto 6790 bokförda kostnaden krediteras konto 6799 och debiteras konto 1530, Pågående arbeten. När löpande periodisering av övriga direkta kostnader förekommer skall summan av kontona 6790 och 6799 vara noll, vilket innebär att konto 6790 inte påverkar den kortperiodiska resultatberäkningen. För denna samlas istället samtliga direkta kostnader upp på konto 6901, Kostnader för avslutade entreprenader.

6820 AVSKRIVNINGAR
MASKINER
OCH INVEN-
TARIER

Detta konto användes vanligtvis inte i den löpande bokföringen. Kontot användes i samband med bokslut för att redovisa kalkylmässiga planenliga avskrivningar på maskiner och inventarier. Skillnaden mellan totala dvs bokföringsmässiga avskrivningar och planenliga avskrivningar skall redovisas på konto 8820, Avskrivning maskiner och inventarier (bokslutsdispositioner). De företag som inte skiljer på bokföringsmässiga och kalkylmässiga avskrivningar skall bokföra hela avskrivningsbeloppet på konto 8820. De planenliga avskrivningar som debiteras detta konto skall krediteras motsvarande konto i kontogrupp 17.

6880 NEDSKRIVNING
KUNDFORD-
RINGAR

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen utan endast i samband med bokslut. Här redovisas bokföringsmässiga nedskrivningar av kundfordringar. Kontot debiteras vid bokslutet med ett belopp som motsvarar summan av samtliga osäkra fordringar. I enlighet med gällande skattelagstiftning torde nedskrivningen ske enligt individuell bedömning.

6901 KOSTNADER FÖR
AVSLUTADE EN-
TREPRENADER

Detta konto användes av företag som löpande periodicerar sina direkta kostnader för pågående entreprenader. Kontot användes därvid i samband med resultatavräkning för arbeten vars samtliga

direkta kostnader debiterats konto 1530, Pågående arbeten. När arbetet avslutas debiteras konto 6901 med samtliga direkta kostnader för det aktuella arbetet. Motkontering skall ske på konto 1530, Pågående arbeten med samma belopp (kredit).

Konto 6901 kommer härigenom att visa de direkta kostnaderna för samtliga under året avslutade entreprenader. Detta är de periodiserade (direkta) kostnaderna som skall ställas mot årets intäkter.

7. FASTIGHETSREDOVISNING

I denna kontoklass skall sekundära rörelsegrenar redovisas med såväl intäkter som kostnader. Eftersom de sekundära rörelsegrenarna kan vara av så pass skilda slag, har dock här endast fastighetsredovisningens konton blivit föremål för standardisering. För uppläggning av eventuellt övriga erforderliga konton får varje företag självt svara.

7700 HYRESIN-
TÄKTER

På detta konto skall hyresintäkter redovisas för fastigheter som helt eller delvis användes i rörelsen. Såsom hyresintäkter skall även betraktas generellt hyrestillägg, vatten- och avloppstillägg samt bränsletillägg.

Detta konto skall ej användas för att redovisa hyresintäkter från helt privata fastigheter.

7810 LÖN TILL FAS-
TIGHETSSKÖ-
TARE

På detta konto skall redovisas lön till fastighetsskötare, portvakt och vicevärd, som löpande sköter fastighetens drift. Som lön skall i detta sammanhang även arbetsgivareavgifter (sociala kostnader) betraktas.

7820 VATTEN OCH
AVLOPP

På detta konto redovisas kostnader för vatten och avlopp för fastigheten. Om fastigheten användes delvis i rörelsen och delvis för bostadsändamål skall förekommande kostnader fördelas mellan rörelsen och bostadsdelen. Denna fördelning kan ske i samband med bokslutet, men bör om möjligt göras direkt vid bokföringstillfället.

7830 BRÄNSLE

På detta konto redovisas kostnader för bränsle avsett för fastighetens uppvärmning till exempel kostnader för koks, eldningsolja etc. Såvida fastigheten användes delvis i rörelsen och delvis för bostadsändamål, kan hela bränslekostnaden redovisas på detta konto. Fördelning av kostnaderna sker sedan i samband med bokslut. Om möjligt bör dock denna fördelning göras direkt vid bokföringstillfället.

7840 BELYSNING

På detta konto redovisas fastighetens belysningskostnader. Om fastigheten är en industrifastighet bokföres här endast kostnader för ytterbelysning av fastigheten, medan övriga belysningskostnader redovisas på konto 6020, Elektricitet/bränsle/vatten. Såvida fastigheten användes delvis i rörelsen och delvis för

bostadsändamål, bör här bokföras endast kostnader för belysning som avser bostadsdelen. Eventuellt kan samtliga belysningskostnader bokföras här. Fördelning sker sedan i så fall i samband med bokslutet.

7850 RENHÅLLNING

På detta konto redovisas kostnaderna för fastighetens renhållning. Såvida fastigheten är en industrifastighet användes inte detta konto. Förekommande renhållningskostnader skall då direkt debiteras rörelsen. Om fastigheten användes delvis i rörelsen och delvis för bostadsändamål bör om möjligt fördelning av kostnaderna ske direkt vid bokföringstillfället. Fördelning av kostnaderna kan även ske vid bokslutet.

7860 SOTNING

På detta konto redovisas kostnader för sotning av fastigheten. Även om fastigheten delvis användes i rörelsen skall kostnader för sotning enbart debiteras detta konto.

7870 REPARATION
OCH UNDER-
HÅLL

På detta konto redovisas kostnader för reparation och underhåll av fastigheten. Dessa kostnader avser alltid fastigheten och ej rörelsen. Om reparationer som avser grundförbättringar av fastigheten kan kostnaden antingen direkt debiteras konto 1800, Fastigheter eller också bokföras som reparation i den löpande bokföringen för att sedan överföras till fastighetskontot vid bokslutet (enligt särskild utredning).

7890 ÖVRIGA FAS-
TIGHETSOM-
KOSTNADER

På detta konto redovisas andra fastighetskostnader än de som specificerats i kontogrupp 78 och 79 till exempel tomträttsavgäld, arvoden för fastighetsförvaltning, expeditjonskostnader vid hyresinkassering, föreningsavgifter m m.

7910 RÄNTEKOST-
NADER

På detta konto redovisas räntekostnader för lånat i fastigheten nedlagt kapital. Förekommer sådana statliga lån för vilka ränteftergift tillämpas minskas räntekostnaden med det eftergivna beloppet.

7920 FÖRSÄKRINGAR

På detta konto redovisas kostnader för försäkring av fastigheten. Såvida försäkringen är en kombinerad sådan och avser både fastigheten och rörelsen, skall kostnaden fördelas mellan rörelse och fastighet. Detta kan ske vid bokslutet men bör om möjligt göras direkt vid bokföringstillfället.

7930 AVSKRIVNINGFASTIGHET

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot användes vid bokslut och skall då debiteras med den bokföringsmässiga avskrivning som avser räkenskapsåret. Motkontering sker på konto 1800, Fastigheter.

8. NEUTRALA INTÄKTER OCH KOSTNADER

I denna kontoklass redovisas "neutrala intäkter och kostnader". Dessa har delats in i tre olika grupper. Dessa grupper är neutrala intäkter och kostnader, bokslutsdispositioner och skatter. Det bör här särskilt observeras att bokslutsdispositionerna behandlas som ett separat resultatsegment.

8010 RÄNTEINTÄKTER

På detta konto redovisas ränteintäkter avseende i rörelsen investerat kapital. Exempel på sådana intäkter är ränta å banktillgodohavanden, ränta å lånefordringar etc. Eventuellt förekommande ränteintäkter från dotterbolag skall särredovisas på konto 8020. Ränta på privata banktillgodohavanden för ägare av enskild firma skall bokföras som privat inkomst på konto 2908, Övriga privata inkomster.

Ränta å kundfordringar skall redovisas på konto 8480, Erhållna dröjsmålsräntor.

8090 ÖVRIGA FINANSIELLA INTÄKTER

På detta konto redovisas övriga finansiella intäkter. Exempel på sådana är utdelning å aktier och andelar som ägs av företaget. Förekommer utdelning på aktier i dotterbolag skall denna särredovisas på konto 8080.

8110 RÄNTEKOSTNADER

På detta konto redovisas räntekostnader i rörelsen, såsom ränta å checkräkningskredit, växelränta, låneräntor avseende i rörelsen investerat kapital etc. Kontot användes även för sådana låneräntor för vilka säkerheten utgöres av fastighetsinteckningar. Detta gäller dock endast om ifrågavarande kapital har investerats i rörelsen.

Diskontokostnader och avbetalningstillägg behandlas på samma sätt som ränta. Eventuellt förekommande räntekostnader till dotterbolag skall särredovisas på 8120.

Ränta avseende inteckningslån, för vilket kapitalet är investerat i fastigheten, behandlas som fastighetskostnad och bokföres på konto 7910.

Kontot användes inte för restavgifter. Sådana skall redovisas på konto 8790, Övriga extraordinära kostnader.

8190 ÖVRIGA FINAN-
SIELLA KOST-
NADER

På detta konto redovisas övriga finansiella kostnader till exempel inkassokostnader och liknande kostnader.

8210 AVYTTRING AV
ANLÄGGNINGS-
TILLGÅNGAR

På detta konto redovisas i den löpande bokföringen intäkter som erhålles vid avyttring av maskiner, inventarier, bilar och andra anläggningstillgångar. Intäkternas bruttovärde skall redovisas på detta konto. Respektive tillgångskonton i kontoklass 1 skall således ej beröras i den löpande bokföringen.

När utredning angående det bokförda restvärdet för den avyttrade tillgången föreligger - eller vid bokslut - debiteras kontot med detta belopp. Härigenom kommer kontot att visa värdet av återvunna värdeminskningssavdrag (kapitalvinst). Såvida bokförda restvärdet inte kan fastställas, ingår detta belopp i avskrivningsbeloppet och konto 8210 visar bruttointäkter för avyttrade tillgångar.

Om förlust vid avyttring av tillgångar uppstår på kontot, till följd av att bokförda restvärdet överstiger försäljningsintäkten, överföres saldot till konto 8510, Förlust vid avyttring av anläggningstillgångar.

8310 TILLSKOTT FRÅN
AKTIEÄGARE

På detta konto redovisas för aktiebolag av ägarna tillskjutna belopp, för vilka återbetalningsskyldighet ej föreligger. Härmed avses en civilrättslig gåva som skatterettsligt ej är att betrakta som beskattningsbar intäkt.

8470 FÖRSÄKRINGS-
ERSÄTTNINGAR

På detta konto redovisas erhållna försäkringsersättningar som inte kan betraktas som normala rörelseintäkter. Detta konto kommer således endast att beröras i de fall då erhållna skadeersättningar överstiger motsvarande kostnader.

8480 ERHÅLLNA
DRÖJSMÅLS-
RÄNTOR

På detta konto redovisas samtliga erhållna dröjsmålsräntor som avser kundfordringar.

8490 ÖVRIGA EXTRA-
ORDINÄRA IN-
TÄKTER

På detta konto redovisas diverse intäkter som inte hänför sig till den egentliga rörelsen till exempel vissa provisioner, erhållna gåvor och bidrag, donationer etc.

- 8510 FÖRLUST VID AV-
YTTRING AV AN-
LÄGGNINGSTILL-
GÅNGAR Detta konto användes ej i den löpande bokföringen. Kontot användes i samband med bokslut för att redovisa förluster vid avyttring av anläggningstillgångar. Med avyttring avses i detta sammanhang även skrotning och totalhaveri. Om det bokförda restvärdet för avyttrade anläggningstillgångar överstiger försäljningsintäkten och saldoto på konto 8210 visar förlust, överföres detta till konto 8510.
- 8610 LÄMNAD GÅVOR På detta konto redovisas sådana lämnade gåvor och bidrag som visserligen har samband med rörelsen men som inte kan betraktas som avdragsgilla kostnader vid taxeringen.
- 8780 ERLAGDA DRÖJS-
MÅLSRÄNTOR På detta konto redovisas samtliga erlagda dröjsmålsräntor som avser leverantörsskulder.
- 8790 ÖVRIGA EXTRA-
ORDINÄRA
KOSTNADER På detta konto redovisas diverse kostnader som inte hänför sig till den egentliga rörelsen. Exempel på sådana kostnader är sådana extraordinära representationskostnader som ej är avdragsgilla vid taxeringen, förluster vid stöld och inbrott, skadestånd m m. Även restavgifter redovisas på detta konto.
- 8810 ÖKNING/MINSK-
NING LAGER-
RESERV Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot användes i samband med bokslutet när "öppen lagerredovisning" tilllämpas. Kontot skall debiteras vid ökning och krediteras vid minskning av dold reserv i varulager. Motkontering sker i kontogrupp 28. Kontot visar vid bokslutet storleken på den ändring som skett i "varulagets" dolda reserv för det aktuella räkenskapsåret. Kontot har vinstreglerande syfte och användes endast i samband med "bokslutsdispositioner".
- 8820 AVSKRIVNING
MASKINER OCH
INVENTARIER Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot användes vid bokslut för bokslutsmässiga avskrivningar. I avskrivningsbeloppet kan även ingå försålda tillgångars bokförda restvärde ifall detta inte kan utredas och överföras till konto 8210, Avyttring av anläggningstillgångar. I avskrivningsbeloppet kan även ingå (vid nettometoden) extra avskrivning motsvarande försäljningsintäkten jämte försäljningsvinst respektive försäljningsförlust. Kontot har vinstreglerande syfte och betraktas på grund av sin komplexa karaktär som "bokslutsdisposition".

8830 AVSKRIVNINGAFFÄRSVÄRDEHYRESRÄTT

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot användes i samband med bokslut för att redovisa avskrivning å affärsvärde (goodwill) och hyresrätt.

8840 ÖKNING/MINSK-NING GARANTI-RISKRESERV

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot debiteras vid ökning och krediteras vid minskning av garantiriskreserven. Motkontering sker på konto 2840, Grantiriskreserv. Kontot visar vid bokslutet storleken på den ändring som skett i garantiriskreserven under det aktuella räkenskapsåret. Kontot har delvis vinstreglerande syfte och kan därför betraktas som en "bokslutsdisposition".

8850 AVSÄTTNINGTILL INVES-TERINGSFOND

Detta konto användes inte i den löpande bokföringen. Kontot användes vid bokslut för avsättning till investeringsfond för konjunkturutmattning enligt 1955 års lag. Kontot har vinstreglerande syfte och tillhör "bokslutsdispositionerna".

Återföring av investeringsfundsmedel som icke tas i anspråk för de i lagen angivna ändamålen sker genom att återföringen redovisas som extraordinär intäkt (bokslutsdisposition) på konto 8860.

Vid ianspråktagande av investeringsfond upptas ianspråket belopp som extraordinär intäkt (bokslutsdisposition) på konto 8860, varvid som extraordinär kostnad (bokslutsdisposition) redovisas de nedskrivningar som samtidigt gjorts. Dessa nedskrivningar skall fördelas på respektive poster bland anläggningstillgångarna.

8870 ÖKNING/MINSK-NING PENSIONS-SKULD

På detta konto redovisas skillnaden mellan den på året verkligen belöpande pensionskostnaden och samtliga övriga resultatposter i samband med pensionering av personal. Härigenom kommer kontot att visa storleken på den ändring som skett i pensionsskulden under det aktuella räkenskapsåret.

8910 SKATTER

På detta konto redovisas vid kontantmetoden skatteinbetalningar, som verkställs enligt debetsedeln för preliminär skatt. Här redovisas även skatteinbetalningar enligt debetsedeln för slutlig skatt (kvarstående skatt). Kontot skall krediteras med eventuell överskjutande skatt. Vid bokslut krediteras kontot med ingående skatteskuld (motkonto 2540) och debiteras med beräknad kvarstående skatt avseende det aktuella räkenskapsåret (motkonto 2540).

Kontot visar efter genomförd periodisering storleken av den skatt som avser det aktuella räkenskapsåret.

8999 ÅRETS RESUL-

TAT

Detta konto utgör saldot mellan samtliga intäktsposter och samtliga kostnadsposter som är bokförda på resultatkonton, vilka omfattar rörelse, fastighet, neutrala intäkter och kostnader, bokslutsdispositioner och skatter.

9. SIDOORDNAD REDOVISNING

I den sidoordnade redovisningen som är helt avgränsad från övrig redovisning i kontoplanen, har här upptagits enhetskonton samt specialkonton avsedda att användas vid automatiskt databehandlad redovisning med hjälp av Rör- och Elfimornas ADB-redovisningssystem. Utrymme finns även i denna kontoklass för annan redovisning som skall ligga utanför den egentliga bokföringen.

De enhetskonton som här redovisas omfattar såväl produktiva som ej produktiva arbetstimmar samt restidstimmar. Differentieringen på produktiva och ej produktiva arbetstimmar är ytterst angelägen till följd av att starka och aktiva ansträngningar löpande måste göras för att hålla de ej produktiva timmarna på en så låg nivå som möjligt. Företagets kostnader för varje sådan timme är ju av betydande storlek. Förutom timpenning består ju denna kostnad även av "extratillägg", sociala kostnader och bortfall av täckningsbidrag. För de produktiva arbetstimmar motiveras den särskilda redovisningen främst av att man genomgående arbetar med blandackord inom rörinstallationsbranschen. Detta innebär att varje ackordstimme som överstiger det kalkylerade avtalet timmar medför betydande kostnader för företaget (den fasta delen). Vad beträffar restidstimmar så gäller det ju att få en sådan uppföljning att dessa kan hållas på en rimlig nivå.

Rör- och Elfimornas ADB-redovisningssystem (RER) är ett bokförings- och redovisningssystem som särskilt utvecklats för landets rör- och elinstallationsföretag. Den för ett entreprenadföretag mest betydelsefulla delen i detta system är projektredovisningen som är uppbyggd på ett sådant sätt att den är helt sidoordnad övrig redovisning. För denna projektredovisning erfordras ett antal "summa-" och påläggskonton". Det är de standardkonton som behövs för detta ändamål som också tagits upp i denna kontoklass. För de konton som redovisas i denna kontoklass behöver ej motkontering ske utan aktuella värden bokföres lämpligast endast en gång.

9010 PRODUKTIVA
MONTÖRS-
TIMMAR

På detta konto redovisas (debiteras) samtliga produktiva montörstimmar oberoende om dessa avser entreprenad- eller reparations- och servicearbete. Av lagerarbetare och chaufförer utförda arbetstimmar redovisas ej på detta konto. Arbetstimmar under vilka garantiarbeten utförts kan även redovisas på detta konto. Dessa timmar kan även särredovisas på konto 9020.

9040 EJ PRODUKTIVA
MONTÖRSTIMMAR

På detta konto redovisas (debiteras) samtliga ej produktiva montörstimmar. Dessa kan avse "verkstadstid", "lagertid", "dötid", väntetid etc. Av lagerarbetare och chaufförer utförda arbetstimmar redovisas ej på detta konto.

- 9050 RESTIDSTIMMAR På detta konto redovisas betalda restidstimmar oberoende av om dessa ligger inom eller utom ordinarie arbetstid. Restidstimmarna kan avse såväl reparations- och servicemontörer som "entreprenadmontörer".
- 9910 SOCIALA KOSTNADER (XX, XX %) På detta konto skall helt fristående från affärsredovisningen "SOCIALA KOSTNADER" redovisas. Den procentsats som härvid skall gälla bestämmes år från år av företaget självt. Basen för påläggsberäkningen skall utgöras av direkt lön exklusive semesterersättning.
- 9920 * SUMMA DIREKTA KOSTNADER På detta konto sker ingen bokföring i egentlig mening. Kontot är ett "summa-konto" som automatiskt redovisar summan av samtliga direkta kostnader.
- 9930 ÖVRIGA MULTIPLIKATORKOSTNADER (XX %) På detta konto skall helt fristående från affärsredovisningen "ÖVRIGA MULTIPLIKATORKOSTNADER" redovisas. Med multiplikatorkostnader avses här de i Rörfirmornas Riksförbunds R-multiplikator ingående kostnaderna. En del av dessa redovisas på konto 9910. Övriga multiplikatorkostnader redovisas på detta konto. Den procentsats som härvid skall gälla bör grundas på en särskild beräkning av företagets egna multiplikatorkostnader. Basen för påläggsberäkningen skall utgöras av direkt lön exklusive semesterersättning.
- 9940 KALKYLMÄSSIGT PÅLÄGG (XX, XX %) På detta konto skall helt fristående från affärsredovisningen kalkylmässiga pålägg för elinstallationsföretag redovisas. Den procentsats som härvid skall gälla bör grundas på en beräkning av erforderlig täckningsgrad samt på av Elektriska Installatörsorganisationen utgivna rekommendationer. Basen för påläggsberäkningen skall utgöras av konto 9920, SUMMA DIREKTA KOSTNADER (som även inkluderar sociala kostnader).
- 9950 TO-PÅLÄGG (XX, XX kr/tim) På detta konto skall helt fristående från affärsredovisningen timomkostnadspålägget redovisas. Det timomkostnadspålägg som härvid avses skall vara grundat på företagets beräkningar av sina egna omkostnader. Timomkostnadspålägget anges som kronor och öre per produktiv arbetstimme. Automatisk beräkning av timomkostnaderna sker sedan med hjälp av de produktiva arbetstimmar som redovisas på konto 9010.

9960 MATERIALOM-
KOSTNADER
(X,X %)

På detta konto skall helt fristående från affärsredovisningen redovisas materialomkostnader. Den procentsats som härvid skall gälla bör grundas på företagets egna beräkningar samt på av Rörfirmornas Riksförbund utgivna rekommendationer. Basen för påläggsberäkningen skall utgöras av de summerade direkta materialkostnaderna.

9980 X X SUMMA
SJÄLVKOST-
NAD

På detta konto sker ingen bokföring i egentlig mening. Kontot är ett "summa-konto" som automatiskt redovisar summan av samtliga självkostnader (inklusive pålägg).

9990 SALDO

På detta konto sker ingen bokföring i egentlig mening. Kontot är ett "differens-konto" som redovisar skillnaden mellan fakturerade dellikvider och summa självkostnad.

14.1 Kostnadsredovisningens funktion

Den kanske viktigaste delen i ett entreprenadföretags redovisning är kostnadsredovisningen, dvs den redovisning som avgränsar de enskilda arbetsplatserna som separata resultatenheter. Det är via denna redovisning man har möjlighet att få ett besked om vilka "jobb" som ger pengar i kassan respektive vilka "jobb" inte gör det. Via arbetsplatsredovisningen kan man också få en betydligt aktuellare bild av sin ekonomiska situation än den som erhålles via affärsredovisningen. Bakgrunden härtill är att Resultaträkningen för ett entreprenadföretag är en mycket svårtolkad rapport, vilken ofta återspeglar händelser, som ligger flera räkenskapsperioder bakåt i tiden. Vinsten/förlusten för en långvarig entreprenad kommer ju med i resultaträkningen först den räkenskapsperiod då entreprenaden är slutförd och resultatavräkningen sker.

Arbetsplatsredovisningen sker som en sidordnad specialredovisning. Detta hindrar dock inte att arbetsplatsredovisningen kan utgöra en specifikation till kontot Pågående arbeten i balansräkningen. Härigenom erhåller arbetsplatsredovisningen en ställning som en arbetsplats- eller en anläggningsreskontra. Arbetsplatsredovisningen innefattar även en redovisning av avslutade arbeten, som utgör en specifikation till resultatredovisningens intäkts- och resultatkonton.

Arbetsplatsredovisningen kan antingen ske bokföringsmässigt eller också statistiskt. Redovisningen är uppbyggd i enlighet med bidragsmetoden. Anledningen härtill är dels att man orsakslogiskt har mycket svårt att fördela samkostnaderna till de "rätta objekten" och dels att det redovisningstekniskt är mycket enklare att arbeta med "särkostnadsmetoden" i sin löpande redovisning.

I sin arbetsplatsredovisning kan man välja mellan att löpande periodisera sina intäkter och kostnader eller också utföra erforderlig periodisering endast i samband med bokslutstillfällena. Den förra metoden torde härvidlag absolut vara att föredraga, såvida man inte tillämpar ett ADB-baserat redovisningssystem.

14.2 Kontering via indexering

Som tidigare framhållits förutsättes redovisningen vid användande av "Rörfimornas Branschkontoplan" ske enligt det dualistiska systemet. Detta innebär att branschkontoplanens konton primärt är avsedda att tillämpas för affärsredovisningen. För kostnadsredovisningen gäller sedan att man på aktuella affärsbokföringskonton "hänger på" erforderliga adresser, vilka specificerar hur det aktuella kostnads- eller intäktsslaget skall behandlas ur kostnadsredovisningssynpunkt. Kostnadsredovisningens adresser får härigenom karaktären av en sorts indexeringar. Dessa indexeringar kan byggas upp i en eller flera nivåer ovanpå den grundregistrering som gjorts enligt kontoplanen. En sådan stegvis kontering är ett sätt att samtidigt beskriva en transaktion i flera dimensioner (flerdimensionell kontering). Ett exempel på hur konteringsbegreppet kan byggas upp visas nedan:

intäkts/kostnads- slag (A)	intäkts/kostnads- ställe (B)	intäkts/kostnads- bärare (C)

Detta konteringsbegrepp består av tre olika delar (A+B+C), som vardera ligger på olika nivåer i den flerdimensionella konteringen. Kontobegreppets totala längd omfattar här 10 siffror.

Intäkts/kostnadsslaget (A) utgör den egentliga grundregistreringen. Från detta begrepp skall företagets olika rörelsegrenar kunna utläsas av den fjärde siffran. Härvid rekommenderas att nedan angivna sifferkodifiering tillämpas:

- 1) Entreprenadarbeten (nyanläggningar/ombyggnader)
- 2) Reparations- och servicearbeten
- 3) Butik/utställning
- 4) Vakant
- 5) Oljeeldningsarbeten
- 6) Ventilationsarbeten
- 7) Vakant
- 8) Vakant
- 9) Övrigt

Intäkts/kostnadsstället (B) har här reserverats för angivande av vilken av företagets filialer, som grundregistreringen avser. För detta ändamål har två siffror reserverats. I de flesta fall torde det dock räcka med en siffra för filialangivelsen. Intäkts/kostnadsställedovisningen kan ske enligt följande:

- 1) Moderföretag
- 2) Filial 1
- 3) Filial 2
- .
- .
- .
- .
- etc

Intäkts/kostnadsbärare (C) utgör här en specifikation av vilken objektstyp som avses. På denna nivå i konteringsbegreppet kan även sådana indelningsgrunder som "kalkylklass", "resultatansvarig arbetsledare" m m systematiseras. Man bör dock härvid noga observera att ju större informationsmängd man önskar få ut ur sina intäkts- och kostnadsbärare, desto fler siffror tvingas man också att arbeta med i detta "konteringssteg". Ökad information måste därför alltid vägas mot det merarbete man drabbas av när man tillämpar långa konteringsbegrepp. När man på intäkts/kostnadsbärarnivå tillämpar en differentiering på olika objektstyper rekommenderas att följande "förstasiffror" användes:

- 1) Flerfamiljhus
- 2) Villor
- 3) Förvaltningsbyggnader
- 4) Industribyggnader
- 5) Vakant
- 6) Vakant
- 7) Vakant
- 8) (Servicebilar)
- 9) Övriga byggnader

För företag som i sin reparations- och serviceverksamhet använder sig av servicebilar kan det vara lämpligt att lägga upp var och en av dessa som särskilda resultatenheter på kostnadsbärarnivå.

"Förstasiffran" bör därvid vara "8". Att servicebilarna på detta sätt blandas in bland objektstyperna sammanhänger med att det särskilda "R-reparationssystem" som tillämpas av många branschföretag gör det ytterst angeläget att följa upp lönsamheten på varje enskild bil.

14.3 Förkalkyl

Inom branschen tillämpas ett allmänt vedertaget kalkylsystem som bygger på den s k timomkostnadsmetoden. Detta system täcker in alla de kostnader som skall ingå i ett anbudspris. Förkalkylen är en självkostnadsberäkning som i botten har uppskattade direkta kostnader ovanpå vilka man sedan lägger generella pålägg av olika slag. Denna självkostnadsberäkning är dock inte inbyggd i den egentliga redovisningen som efterkalkyl. Huvudprincipen vid efterkalkylering är som tidigare påpekats "bidragsmetoden". Den förkalkyl som vanligtvis tillämpas av branschens företag kan brytas ner i följande beståndsdelar:

- 1) Materialkostnader (inklusive spill, frakter och transporter)
- 2) Arbetskostnader (fast 2 rörlig del i blandackord)
- 3) Multiplikatorkostnader för punkt 2 ovan
- 4) Semesterersättning
- 5) Multiplikatorkostnader för punkt 4 ovan
- 6) Rese- och traktamentskostnader
- 7) Övriga direkta kostnader (bodar, ritningar, besiktningar, byggmöten etc)
- 8) Materialomkostnader för punkt 1 ovan (MO)
- 9) Administrationsomkostnader/Timomkostnader (TO)
- 10) Försäkringskostnader
- 11) Kostnader för bankgaranti
- 12) Värdeminskning och vinst

Med multiplikatorkostnader avses här det pålägg för lönebikostnader m m som sker i enlighet med branschorganisationens rekommendationer. Att dessa kostnader här tagits upp på två ställen sammanhänger med att de även avser att täcka arbetsgivarens kostnader för mätningssavgifter. Sådana skall endast den egentliga arbetskostnaden (punkt 2) drabbas av och ej semesterersättningen (punkt 4). Även Timomkostnadsbegreppet (punkt 9) är ett generellt pålägg. Detta utgår som en konstant, vilken multipliceras med det aktuella antalet montörstimmar som beräknas åtgå för ett arbete.

14.4 Efterkalkyl

I enlighet med de principer som gäller för bidragsmetoden så skall endast de direkta kostnaderna redovisas på kostnadsbärare. Denna metod förutsätter därför att man tar ställning till vilka av kontoplanens kostnader som är att betrakta som direkta sådana. I "Rörfirmornas Branschkontoplan" kan de direkta kostnaderna bland annat identifieras på sådant sätt att de som regel i avslutning till sig har ett fördelningskonto. Med fördelningskonto

avses härvid ett särskilt konto som kan användas för löpande periodisering av de direkta kostnaderna. Samtliga direkta kostnads-konton som kan återfinnas i "Rörfirmornas Branschkontoplan" framgår av nedanstående sammanställning:

Kontonr	Specifikation
4001	Material
4700	Underentreprenader
5001	Löner arbetspersonal
5051	Reseersättningar och traktamenten
5210	Semesterersättning arbetspersonal
5230	Arbetsgivareavgifter arbetspersonal
6710	Direkta transportkostnader
6790	Övriga direkta kostnader

De ovan upptagna kostnaderna skall alltså vid efterkalkyleringen behandlas som särkostnader. Samtliga övriga förekommande kostnader är att betrakta som samkostnader.

För de företag som tillämpar löpande efterkalkylering för sina pågående entreprenader är det ytterst angeläget att man på sina "anläggningskort"- förutom de ovan upptagna särkostnaderna - även redovisar antalet produktiva montörstimmar. Det är det inom branschen generellt tillämpade blandackordet som särskilt motiverar att så sker.

När automatisk databehandling tillämpas vid efterkalkyleringen ges helt andra möjligheter än vid manuell redovisning. Bland annat kan datorn automatiskt och utanför affärsredovisningen göra erforderliga pålägg så att man hela tiden under arbetets fortskridande ligger på en ungefärlig självkostnadsnivå. Detta möjliggör även att man då lyftplaner ej upprättats kan ligga "väl framme" med sina dellikvider. En modell för hur efterkalkyleringen bör byggas upp vid tillämpning av automatisk databehandling redovisas i bilaga 6. Denna modell tillämpas även i praktiken av ett flertal företag som för sin redovisning utnyttjar "Rör- och Elfirmornas ADB-redovisningssystem".

14.5 Exempel

Det mest lättförståeliga sättet att ge en bild av hur kostnadsredovisningen går till är förmodligen genom att ge konkreta exempel. Därför ges i bilaga 7 ett exempel på hur konteringen av direkt lön kan ske. I bilaga 8 exemplifieras konteringen för direkt material och i bilaga 9 visas hur avslutningen av pågående entreprenader går till. I samtliga ovan angivna fall förutsättes att man tillämpar en löpande periodisering av direkta kostnader. Dessutom förutsättes att arbetsplatsredovisningen sker statistiskt med hjälp av automatisk databehandling. Själva konteringen sker därför flerdimensionellt på sådant sätt att man på de direkta kostnadsslagen (5001 och 6001) "hänger på" respektive arbetsplatsnummer. De redovisade exemplen har förenklats i förhållande till verkligheten, så tillvida att t ex ingen mervärdesskatt tas med vid konteringarna.

15. EKONOMISKA RAPPORTER

När man systematiserar redovisningsdata i en kontoplan måste hänsyn tas till många olika faktorer. En av de viktigaste härvidlag är de ekonomiska rapporter som skall kunna erhållas ur redovisningen. Arbetet med framtagandet av "Rörfirmornas Branschkontoplan" har därför ej kunnat ske utan hänsynstagande till vilka ekonomiska rapporter rörinteraktionsföretagen kan tänkas ha behov av. Någon fullständig kartläggning av detta behov har dock ej skett utan bedömningarna har gjorts förhållandevis översiktligt. Det som behandlats har främst varit rapporternas informationsinnehåll. För de flesta rapporterna har även förslag till arbetsblanketter utarbetats. Generellt för dessa blanketter gäller att de byggs upp på ett sådant sätt att de även kan användas för budgetering. Detta har skett trots att de företag som inom branschen idag arbetar med budgetering är mycket lätt räknade. Att upprätta budgets är dock ett arbete, som framstår som helt självklart för de flesta företagare som någon gång sysslat med det. Därför är det ytterst angeläget att påverka branschföretagen att börja arbeta med budgets. Från Rörfirmornas Riksförbunds sida förs för närvarande även en stark propaganda till medlemmarna att de skall börja tillämpa budgetering.

Inom ramen för den egentliga branschkontoplanen (affärsredovisningen) ligger sammanställningen av företagets årsredovisning. Denna är den externa redovisningens huvudrapport och omfattar resultaträkning och balansräkning. Årsredovisningen avser hela företaget och skall lämna upplysning om verksamhetens ekonomiska resultat under räkenskapsåret och om företagets ekonomiska ställning vid räkenskapsårets slut. Årsredovisningens systematik och innehåll bestäms dels av vissa lagföreskrifter i bland annat bokföringslagen och aktiebolagslagen och dels av gällande redovisningspraxis. De av Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR) utgivna redovisningsrekommendationerna har följts i de flesta fall.

Förutom årsredovisningens resultat- och balansräkning bör kortfristiga resultat- och balansräkningar sammanställas månads-, kvartals- eller tertialvis. Dessa skall löpande under räkenskapsåret lämna information om verksamhetens ekonomiska utveckling och resultat. För de kortfristiga resultat- och balansrapporterna gäller att de inte behöver göras lika fullständiga som motsvarande årsrapporter. Detta gäller bland annat beträffande periodisering, urval och värdering. I det följande kommer dock endast årsredovisningens resultat- och balansrapporter att redovisas. Någon större hänsyn har härvid ej kunnat tas till det förslag till ny bokföringslag som, inom en inte alltför avlägsen framtid, kommer att föreläggas Riksdagen.

15.1 Balansräkning

Balansräkningen är ett sammandrag av företagets räkenskaper, som visar dess ekonomiska ställning. Balansräkningen är till sin karaktär statisk, vilket innebär att den visar den ekonomiska ställningen vid en viss bestämd tidpunkt - balansdagen. Det är egentligen endast för denna dag som balansräkningen gäller eftersom den ekonomiska ställningen - åtminstone teoretiskt - kan vara en helt annan redan påföljande dag.

De regler som gäller för uppställningen av ett aktiebolags balansräkning återfinnes i aktiebolagslagens 101 §. Av innehållet i denna paragrafs inledning framgår att balansräkningen måste anpassas efter varje företags individuella förhållanden. Sådana individuella förhållanden påverkas i hög grad av i vilken bransch ett företag är verksamt. Rörinstallationsföretagen utgör härvidlag inget undantag.

Enligt de redovisningsprinciper som allmänt accepterats i svensk redovisningspraxis, har balansräkningsschemat uppställts i enlighet med de regler som gäller för öppen bruttoredovisning.

I bilaga 10 presenteras ett balansräkningsschema som är ett förslag till hur branschens företag kan bygga upp sina balansräkningar. Medvetet har kommentarerna i anslutning till de där upptagna balansposterna begränsats till ett absolut minimum. Några värderingsfrågor tas t ex därför inte upp till behandling.

För "Pågående arbeten" som är en branschspecifik post av stor betydelse bör gälla att sk öppen netto redovisning tillämpas. Detta innebär att man i sin balansräkning endast tar upp skillnaden mellan nedlagda kostnader för pågående arbeten och aktuella dellikvidier. Inom linjen skall samtidigt såväl de totalt nedlagda kostnaderna som dellikviderna redovisas. Om beloppet för dellikvidier överstiger de nedlagda kostnader redovisas "Pågående arbeten" på balansräkningens passivside mellan kortfristiga och långfristiga skulder.

Maskiner och inventarier bör på aktivsidan redovisas till sina bokförda värden. Vad som därvid skall anges i balansräkningen är alltså skillnaden mellan summa anskaffningsvärden och ackumulerade avskrivningar. Några korrektivposter i form av värdeminskningsskonton på passivsidan blir därför inte aktuella. Dock bör avdragen för de ackumulerade avskrivningarna ske öppet på balansräkningens aktivside.

Enligt FAR:s rekommendation bör som checkräkningskredit på passivsidan redovisas endast det på balansdagen utnyttjade beloppet. Om man nödvändigtvis vill ange storleken på den beviljade checkräkningskrediten kan detta ske inom linjen på balansräkningen eller också i förvaltningsberättelsen.

Under gruppbezeichnung "SÄRSKILDA AVSÄTTNINGAR" har på passivsidan reserven i pågående arbeten redovisats som "Förlustriskreserv".

Det bör även påpekas att balansschemats uppställning är gjord på ett sådant sätt att balansposterna lätt skall kunna överföras till den balansmodell som användes i Svenska Arbetsgivareföreningens materialpaket "SE OM DITT FÖRETAG - ANALYSELEN".

15.2 Resultaträkning

I aktiebolagslagens 102 § återfinnes de regler som gäller för resultaträkningens uppställning. Härav framgår bland annat att resultaträkningen skall ställas upp på ett sådant sätt att "en med hänsyn till bolagets förhållanden och god köpmannased tillfredsställande redovisning erhålles för huru vinsten eller förlusten för räkenskapsåret uppkommit".

Resultatredovisningen för rörinstallationsföretagen bör ske enligt metoden för öppen bruttoredovisning. Detta innebär att även bokslutsdispositionerna specificeras i resultaträkningen. Den principiella uppbyggnaden av resultaträkningen framgår av bilaga 11. Detta resultatredovisningsschema har uppställts i rapportform på ett sådant sätt att de olika resultatenheternas "bidrag" till totalresultatet tydligt skall framgå. Som synes har även sekundära rörelsegrenar särredovisats i bilaga 11. Detta bör dock endast ske i de fall då de sekundära rörelsegrenarna är av större omfattning samt om särredovisningen inte är till förfång för bolaget i t ex konkurrenshänseende. I bilaga 12 har ett mer specificerat resultaträkenskapsschema uppställts. Detta uppfyller aktiebolagslagens minimikrav för specificering. Här har ej heller någon särredovisning skett för eventuellt förekommande sekundära rörelsegrenar. Schemat uppfyller dock det elementära kravet att intäkter från rörelsen skall särskiljas från andra "rörelsefrämmande" intäkter såsom vinstutdelningar på aktier, räntor och vederlagsfria förvärv. Motsvarande gäller även för kostnader.

Bokslutsdispositionerna behöver nödvändigtvis inte redovisas så detaljerat som skett i bilaga 12. Det kan t ex vara ganska vanligt att man inte önskar särredovisa reservförändringen i pågående arbeten. I sådana fall kan bokslutsdispositionerna specificeras i följande poster: Förändring i garantiriskreserv, Förändring av övriga reserver (inom parentes anges vilka tillgångsposter reservförändringarna avser) samt Avsättning till investeringsfond.

15.3 Omkostnadsrapport

Eftersom "Timomkostnaderna" är en mycket viktig komponent i branschens debiterings- och kalkyleringssystem är det ytterst angeläget att de enskilda företagen har en tillfredsställande kunskap beträffande sitt eget timomkostnadsläge. För att underlätta för den enskilde företagaren att kunna överblicka sin omkostnadssituation har en särskild blankett utarbetats. De särskilda förutsättningar som gäller för denna blankett behandlas i det följande ganska ingående. Särskilda anvisningar för blankettens ifyllande har också tagits fram. Dessa redovisas dock ej här. Blanketten omfattar två sidor. På den första skall de egentliga omkostnadsuppgifterna anges och på den andra skall vissa för timomkostnadsbearkningen nödvändiga "övriga uppgifter" anges. Samtliga omkostnadsuppgifter skall anges i två olika kolumner; Kolumn A och Kolumn B. Uppgifterna i de båda kolumnerna ligger sedan till grund för beräkning av Timomkostnadstal A respektive Timomkostnadstal B. I Timomkostnadstal A innefattas samtliga kostnader som enligt allmänt ekonomiskt språkbruk är att betrakta som omkostnader. Med Timomkostnadstal B avses det speciella omkostnadsmått som tillämpas inom rörinstallationsbranschen och som överensstämmer med den timomkostnadsuppgift som redovisas på Rörfirmornas Riksförbunds O10-blad.

Anledningen till att två olika timomkostnadsbegrepp använts har främst varit att detta förfarande erbjudit en möjlig väg att verkligen kunna ge en någorlunda lättförståelig och entydig definition av Timomkostnadstal B. Detta kan ske genom att man först definierar Timomkostnadstal A, vilket är ganska enkelt. Sedan kan man genom att ange avvikelserna från denna definition ge en definition av Timomkostnadstal B. Att detta kan ske på ett sådant sätt att företagen verkligen förstår vilka sifferuppgifter de

arbetar med, är ju en absolut förutsättning för att en omkostnadsuppföljning skall kunna bli av något praktiskt värde.

Timomkostnadstal A kan definieras som de summerade omkostnaderna för ett företags centraladministration dividerade med summan av de produktiva arbetstimmar som utförts av företagets montörer. I de summerade omkostnaderna inkluderas endast indirekta kostnader, det vill säga sådana kostnader som ej direkt kan anses belasta enskilda entreprenader eller servicearbeten. Dessutom är det endast de omkostnader som avser företagets egentliga rörinstallationsverksamhet (såväl service som nyinstallationer) som avses liksom de produktiva arbetstimmar denna omfattar. Omkostnader från annan verksamhet till exempel försäljningsavdelning, konstruktionsavdelning eller mekanisk verkstad, skall ej ingå i timomkostnadstalet.

Det bör dock särskilt observeras att i Timomkostnadstal A även skall inkluderas beräknad räntekostnad för eget kapital samt kostnader för kalkylmässiga avskrivningar på maskiner och inventarier.

Timomkostnadstal B avviker från Timomkostnadstal A för två väsentliga omkostnadsposter. Dessa är tjänstemannalöner och beräknad räntekostnad för eget kapital. För tjänstemannalönerna gäller att man vid beräkningen av Timomkostnadstal B arbetar med en schabloniserad företagsledarlön för att utjämna extremt stora eller små löneuttag från företagsledarnas sida. Härmed eliminerar man effekten av den anpassning av företagsledarlönerna som ofta sker till deras skattesituation och till aktuellt rörelseresultat.

Eftersom några uppgifter för en sådan justering ej kunnat erhållas från något annat håll, har en särskild tabell över "uppskattade skäliga företagsledarlöner" för rörinstallationsbranschen sammanställts. Uppgifterna i denna tabell har grundats bland annat på material från Riksskatteverket och från bedömningar gjorda av ett flertal företagsledare inom branschen. Tabellen har följande utseende:

Antal "helårs- montörer"	Lön kr
1 - 3	30 000
4 - 9	60 000
10 - 29	80 000
30 - 99	120 000
100 - 299	150 000
300 -	200 000

De i tabellen angivna löneuppgifterna omfattar endast ersättning för "företagsledande arbete". Därför har t ex lönen för företagsledare med 1-3 anställda montörer upptagits endast till 30 000 kr eftersom dessa företagsledare som regel själva utför en hel del "direkt arbete".

Vid beräkningen av Timomkostnadstal B gäller även att man reducerar tjänstemannaomkostnaderna med den del av dessa som avser direkt arbetsledning. Denna del beräknas schablonmässigt till 15 %

av "summa montörslöner" (bruttolön inkl semestermedel). - Vid debitering uttages kostnaden för direkt arbetsledning i den så kallade R-multiplikatorn.

För såväl framtagande av Timomkostnadstal A som Timomkostnadstal B har den beräknade räntekostnaden för eget kapital satts till 10 %. Som eget kapital har för aktiebolag beräknats aktiekapital, reservfond, skuldregleringsfond, övriga fonder, balanserade vinstmedel, lagerreserv, förlustriskreserv samt garantiriskreserv. Hella de dolda reserverna har belastats med 10 % räntekostnad utan att någon avräkning skett för latent skatteskuld. För företag som ej är aktiebolag har beräkningen av räntekostnad på eget kapital skett på motsvarande sätt.

Eftersom kapitalomkostnader i branschens debiteringssystem till en viss del uttages via R-multiplikatorn har en reducering av dessa även skett vid beräkning av Timomkostnadstal B. Denna reducering utgör 6 % av "summa montörslöner" (bruttolön inkl semestermedel).

Sammanfattningsvis kan alltså sägas att Timomkostnadstal A inrymmer samtliga verkliga omkostnader som ett företag har, oberoende av om dessa kostnader motsvarats av faktiska utgifter eller ej. Från Timomkostnadstal A skiljer sig Timomkostnadstal B på tre punkter. Vid beräkning av Timomkostnadstal B gäller därvid att man:

1. Från totala kostnaden för tjänstemannalöner drar bort en beräknad kostnad för direkt arbetsledning, som utgör 15 % av "summa montörslöner" (bruttolön inkl semestermedel).
2. Gör en schablonmässig justering av den företagsledarlön som ingår i tjänstemannalöneomkostnadern.
3. Reducerar omkostnadsposten "beräknad räntekostnad för eget kapital" med den del av denna kostnad som i debiteringshänseende täckes via R-multiplikatorn. Reduceringen utgöres av 6 % av "summa montörslöner" (bruttolön inkl semestermedel).

För den redovisning som sker på omkostnadsrapportens andra sida gäller för "summa montörslöner" att denna uppgift användes för att ur "A-omkostnader" härleda "B-omkostnader". Uppgifterna beträffande arbetsstyrkans sammansättning respektive omsättningens storlek är främst avsedda att användas vid beräkning av ekonomiska nyckeltal.

15.4 Multiplikatorrapport

En viktig beståndsdel i branschens kalkylerings- och debiteringssystem är de s k multiplikatoromkostnaderna. Från Rörfirmornas Riksförbund erhåller branschföretagen regelbundet kalkylerings- och debiteringsnormer. Där finns även "multiplikatoromkostnaderna" medtagna i form av den s k R-multiplikatorn, vilken avser att ge kostnadstäckning för montörernas sociala kostnader, forskningsavgifter, föreningsavgifter, verktyg, arbetsledning, mätningssavgifter m m. Eftersom R-multiplikatorn är beräknad som en genomsnittsuppgift per dyrort är det angeläget för varje enskilt företag att veta hur man ligger till med sina egna multiplikatoromkostnader. Dessa behöver ju inte alls överensstämma med branschgenomsnittet.

Därför bör man regelbundet följa upp storleken på "det egna företags" multiplikatorkostnader. Detta kan ske med hjälp av blanketten "Multiplikatorrapport" som redovisas i bilaga 14.

De räkenskapsperioder man bör arbeta med vid sammanställningen av Multiplikatorrapporten är bokföringsår.

15.5 Sysselsättningsrapport

I bilaga 15 redovisas en sysselsättningsrapport-blankett. Denna är avsedd att primärt användas i budgeteringssammanhang. Sysselsättningsrapporten utgör därvid ett första led i framställningen av företags försäljningsbudget. Det är nämligen i sysselsättningsbudgeten man skall beräkna antalet arbetstimmar som skall utföras under den "kommande räkenskapsperioden". Dessa arbetstimmar skall även fördelas på de olika typer av arbeten som företaget utför. Vid respektive räkenskapsperiods slut skall sedan en uppföljning av budgeten ske. Noteringar görs därvid på blanketten i kolumnerna för "utfall". Det bör kanske även påpekas att sysselsättningsrapporten också kan användas av företag som ännu ej börjat arbeta med budgetering. Därvid blir visserligen de uppgifter som noteras på den av historisk karaktär, men det är ändå ytterst angeläget att ha kunskap om hur sysselsättningen fördelar sig på olika delområden. Denna information kombinerad med vetskap om lönsamheten för dessa respektive verksamhetsområden, gör det möjligt att aktivt styra inriktningen av sin verksamhet till de områden som ger mest.

Sysselsättningsrapporten har delats upp i två delar. I den övre redovisas budgeterat antal timmar och verkligt utfall. I den undre redovisas budgetavvikelse uttryckta både i nominellt antal timmar och i procent.

Vid upprättande av sysselsättningsrapporten bör en kvartalsvis periodisering ske. Detta förenklar budgeteringen och möjliggör samtidigt en mer ajourförd uppföljning av budgetutfallet.

15.6 Försäljningsrapport

Liksom för Sysselsättningsrapporten utgör budgeteringen för Försäljningsrapporten (Bilaga 16) en mycket viktig del. Utgångspunkten för ett företags budgetarbete är i många fall just försäljningsbudgeten. Detta sammanhänger med att företags avsättningsmöjligheter utstakar gränserna för dess aktivitet och därmed även indirekt för budgetplanens utformning och omfattning. Rent principiellt blir naturligtvis behovet av en noggrann försäljningsbudget störst när företaget har stora möjligheter att påverka försäljningen efter sin egen anpassning till möjlig försäljning. Härvidlag är det kanske viktigt att observera att bara diskussionerna omkring försäljningsbudgeten ofta leder till att man upptäcker långt större möjligheter att påverka försäljningen eller att anpassa sig till förändringar, än vad man annars observerat i företaget.

Även försäljningsrapporten kan dock liksom sysselsättningsrapporten användas utan tillämpning av budgetering. Syftet blir i så fall detsamma, så tillvida att man vill skaffa sig kunskap om hur försäljningen fördelar sig på företags olika verksamhetsområden.

Den periodicitet som bör gälla för ifyllandet av uppgifter på Försäljningsrapporten bör vara "bokföringsår". När periodbokslut upprättas bör dock även en uppdelning av Försäljningsrapporten i motsvarande perioder äga rum.

15.7 Likviditetsrapport

Den framtidsaspekt som budgeteringen representerar markeras starkt hos Likviditetsrapporten (Bilaga 17). Den är ju ganska ointressant att enbart upprättas i efterhand. Därför är kanske ett mer egentligt namn på likviditetsrapporten; "Likviditetsbudget".

Den vanligaste metoden att upprätta en likviditetsbudget är att man var för sig gör en uppskattning av periodens in- och utbetalningar. Denna uppskattning bör göras med hjälp av andra och tidigare utarbetade delbudgets. Den största svårigheten härvidlag är kanske inte att fastställa de sannolika inbetalnings- och utbetalningsströmmarna, utan den tidsmässiga fördelningen av dessa strömmar. Man bör alltså vid likviditetsbudgeteringen försöka få med en realistisk bedömning av hur dåligt eller bra kunderna kommer att sköta sina betalningar, liksom vad man själv har för politik i detta avseende. Det bör observeras att tanken bakom likviditetsbudgeteringen inte bara är att tillgången på betalningsmedel skall vara tillräcklig utan även att man skall göra onödiga överskott av kontanter så små som möjligt. Likviditetsbudgeten bygger förutom på olika andra delbudgets, i stor utsträckning på verkliga och kända förhållanden som kundfordringar, leverantörskulder, beräknade utgående och inkommande fakturor, löneutbetalningar, övriga kända periodiska utgifter som t ex hyra, telefon etc.

Likviditetsbudgeten bör upprättas minst månadsvis. Orkar man med det är det heller inget som hindrar att Likviditetsbudgeten upprättas för tvåveckors-perioder.

15.8 Lyftspecifikation

Likviditetssituationen för framförallt de mindre rörföretagen är ibland besvärande. En av anledningarna härtill kan vara att man ligger efter med sina "lyft" eller att man när "lyften" sker fakturerar alltför låga belopp. Med hjälp av den Lyftspecifikation som redovisas i bilaga 18 kan kanske denna situation bättras upp. Av Lyftspecifikationens saldorad framgår hur mycket man har att "lyfta" från en pågående entreprenad. Vid upprättandet av lyftspecifikationen är det ytterst angeläget att man får med alla kostnader för den aktuella entreprenaden, såväl direkta som indirekta. De indirekta kostnaderna bör beräknas med hjälp av Rörfirmornas Riksförbunds normer.

Lyftspecifikationer bör upprättas en gång varje månad. Behov kan även finnas av att låta upprätta Lyftspecifikationen varje tvåveckors-period.

15.9 Rapport ej debiterbar tid

I huvuddelen av branschens företag är uppföljningen av antalet "ej debiterbara montörstimmar" mycket bristfällig. I ett mycket stort antal företag saknas sådan uppföljning helt. Den tid för vilken montörerna inte har något arbete redovisas som "lagertid",

"verkstadstid" eller liknande. För denna vanligtvis helt improduktiva tid uppbär sedan montörerna inte bara sin timpenning utan även reparationstillägg/ackordskompensation och kanske även något extratillägg härutöver. Läger man sedan därtill de sociala kostnaderna samt "bortfall av täckningsbidrag" finner man att varje "ej debiterbar timme" är betydligt dyrare än vad man föreställt sig. Via en särskild budgetering och via en särskild uppföljning av den "ej debiterbara tiden" har man möjlighet att få kontroll över denna typ av omkostnad. Den blankett som redovisas i bilaga 19 är avsedd att vara ett hjälpmedel vid detta arbete.

Rapporten för ej debiterbar tid bör lämpligen sammanställas årsvis.

Som grund för budgeteringen av "ej debiterbar tid" får läggas dels erfarenhetsmässiga värden och dels en realistisk bedömning av hur pass stor reduktion av dessa värden som är möjlig.

16. REDUCERAD BRANSCHKONTOPLAN

"Rörfirmornas Branschkontoplan" har även tagits fram i en mindre omfattande variant som benämmts "Rörfirmornas Reducerade Branschkontoplan" (eller "Branschkontoplan B"). Denna är främst avsedd att tillämpas av de mindre företagen. Det är ju ytterst angeläget att även dessa kan omfattas av det "branschspråk" inom redovisningsområdet som framtagandet av "Rörfirmornas Branschkontoplan" förhoppningsvis kommer att åstadkomma. Fördenskull har också "Rörfirmornas Reducerade Branschkontoplan" utvecklats som en direkt härledning ur "grundbranschkontoplanen". Den reducerade planen har samma principiella uppbyggnad som "grundbranschkontoplanen". Den enda väsentliga skillnaden är egentligen att specifikationsgraden är betydligt lägre i den reducerade planen. Detta har även möjliggjort att konteringsbegreppet här har begränsats till tre siffror. Kontogrupperingen är dock densamma som för "grundbranschkontoplanen", vilket gör det möjligt att göra en "upparbetning" till dess nivå när så anses erforderligt. I det följande redovisas den fullständiga omfattningen av "Rörfirmornas Reducerade Branschkontoplan".

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
1			<u>TILLGÅNGAR (AKTIVA)</u>
	10-15		<u>OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR</u>
	10		<u>Likvida medel</u>
		100	Kassa
		101	Postgiro
		103	Checkräkning
		109	Bank (övriga räkningar)
	12		<u>Kundfordringar</u>
		120	Kundfordringar
	13		<u>Diverse kortfristiga fordringar och avräkningskonton</u>
		133	Fordringar mot styrelseledamöter m fl
		137	Ingående moms
		139	Övriga kortfristiga fordringar
	15		<u>Lager och pågående arbeten</u>
		150	Lager
		153	Pågående arbeten
	16-19		<u>ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR</u>
	16		<u>Aktier, andelar, värdepapper, långfristiga fordringar</u>
		169	Värdepapper och långfristiga fordringar
	17		<u>Maskiner och inventarier</u>
		170	Maskiner och inventarier
		173	Fastighetsinventarier
		174	Bilar
	18		<u>Fastigheter</u>
		180	Fastigheter

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
2			<u>SKULDER OCH EGET KAPITAL (PASSIVA)</u>
	20-25		<u>KORTFRISTIGA SKULDER</u>
	20		<u>Löneavdragsskulder</u>
		200	Personalens skatter
		202	Införsel
		207	Mätningsavgifter
	21		<u>Växelskulder</u>
		210	Leverantörsväxlar
	22		<u>Leverantörsskulder</u>
		220	Leverantörsskulder
	23		<u>Diverse kortfristiga skulder</u>
		231	Dellikvider
		235	Utg moms 1 (100 %)
		236	Utg moms 2 (60 %)
		237	Utg moms 3 (40 %)
		238	Moms redovisningskonto
		239	Övriga kortfristiga skulder
	24		<u>Interimsskulder</u>
		249	Interimsskulder
	25		<u>Skatteskulder</u>
		254	Skatteskuld

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
	26		<u>Långfristiga skulder</u>
		260	Checkräkningskredit
		262	Inteckningslån
		269	Övriga långfristiga skulder
	28		<u>Särskilda avsättningar</u>
		280	Lagerreserv
		284	Garantiriskreserv
	29		<u>Eget kapital</u>
			<u>Enskild firma</u>
		290	Eget kapital
		291	Privatuttag
		296	Privat insättning
		299	Årets vinst/förlust
			<u>Aktiebolag</u>
		290	Aktiekapital
		292	Reservfond
		297	Balanserad vinst/förlust
		299	Årets resultat

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
3			<u>RÖRELSEINTÄKTER</u>
	30		<u>Försäljningsintäkter</u>
		300	Försäljning
		308	Försäljning material
	39		<u>Övriga intäkter</u>
		399	Övriga intäkter

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
4			<u>RÖRELSEKOSTNADER</u>
	40		<u>Material</u>
		400	Material
	47		<u>Främmande arbeten</u>
		470	Underentreprenader

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
5			<u>LÖNER OCH PERSONALOMKOSTNADER</u>
	50		<u>Löner arbetspersonal</u>
		500	Löner arbetspersonal
		505	Reseersättningar och traktamenten arbetspersonal
		509	Löner övrig arbetspersonal
	51		<u>Löner förvaltningspersonal</u>
		511	Löner företagsledare
		512	Löner arbetsledare
		519	Löner övrig förvaltningspersonal
	52		<u>Personalomkostnader</u>
		521	Semesterersättning arbetspersonal
		522	Semesterersättning förvaltningspersonal
		524	Arbetsgivareavgifter
		525	Resekostnader förvaltningspersonal
		526	Traktamenten förvaltningspersonal
		529	Övriga personalomkostnader

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
6			<u>ÖVRIGA KOSTNADER</u>
	60		<u>Hyreskostnader</u>
		600	Lokalkostnader
		602	Elektricitet, bränsle, vatten
	61		<u>Förbrukningsinventarier, förbrukningsmaterial</u>
		611	Förbrukningsinventarier
		612	Verktyg och maskiner(inköp + underhåll)
		614	Förbrukningsmaterial
		618	Reparation och underhåll
	62		<u>Diverse främmande tjänster</u>
		622	Bokförings- och revisionsarvoden
		629	Övriga främmande tjänster
	63		<u>Bilomkostnader</u>
		630	Bilomkostnader
	64		<u>Kontorsomkostnader</u>
		641	Telefon
		642	Porto
		649	Övriga kontorsomkostnader
	65		<u>Reklam och representation</u>
		651	Reklam
		652	Representation

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
6	66		<u>Risikkostnader</u>
		661	Försäkringar
		668	Garantiarbeten och reklamationer
	67		<u>Diverse övriga kostnader</u>
		673	Serviceersättningar
		674	Föreningsavgifter
		678	Diverse kostnader
		679	Övriga direkta kostnader
	68		<u>Planmässiga avskrivningar m m</u>
		688	Nedskrivning kundfordringar

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
7			<u>FASTIGHETSREDOVISNING</u>
	77	770	<u>Hysesintäkter</u> Hysesintäkter
	79	789	<u>Fastighetskostnader</u> Fastighetsomkostnader

KLASS	GRUPP	KONTO	KONTOBENÄMNING/TEXT
8			<u>NEUTRALA INTÄKTER OCH KOSTNADER</u>
	80		<u>Finansiella intäkter</u>
		801	Ränteintäkter
	81		<u>Finansiella kostnader</u>
		811	Räntekostnader
	82		<u>Avyttring av anläggningstillgångar</u>
		820	Avyttring av anläggningstillgångar
	84		<u>Diverse extraordinära intäkter</u>
		849	Övriga extraordinära intäkter
	85		<u>Förlust vid avyttring av anläggningstillgångar</u>
		851	Förlust vid avyttring av anläggningstillgångar
	86		<u>Lämnade gåvor, bidrag, subventioner</u>
		861	Lämnade gåvor
	87		<u>Diverse extraordinära kostnader</u>
		879	Övriga extraordinära kostnader
	88		<u>Bokslutsdispositioner</u>
		881	Ökning/minskning lagerreserv
		882	Avskrivning maskiner och inventarier
	89		<u>Skatter, resultat</u>
		891	Skatter
		899	Årets resultat

17. LITTERATURFÖRTECKNING

Rörledningsfirmornas Riksorganisation, 1962, Kontoplaner för rörledningsfirmor.

Rørleggerbedriftenes Servicekontor, 1972, Kontoplan för norske rørleggerbedrifter.

Stiftelsen Elrationalisering, 1971, Kontoplan för elföretag.

Målaremästarnas Riksförening, 1971, Måleribranschens Redovisningssystem.

Svenska Byggnadsentreprenörföreningen, 1969, Byggnadsföretagets årsredovisning.

Svenska Byggnadsentreprenörföreningen, 1972, Byggnadsföretagets kontoplan.

Svenska Arbetsgivareföreningen, 1970, SE OM DITT FÖRETAG.

Johansson, S E, Samuelsson, L, 1973, Industriell kalkylering och redovisning.

Svenska Arbetsgivareföreningen, Sveriges Industriförbund, 1972, Standardisering av mindre företags redovisning.

18. SAMMANFATTNING

Sedan år 1962 har man inom rörinstallationsbranschen haft en egen standardkontoplan. Denna har tyvärr inte fått den utbredning man önskat sig. Planen har också vid ett flertal tillfällen reviderats och kompletterats, vilket gjort att man till viss del fått ge avkall på den systematik som ursprunglingen byggts in i den. Med anledning härav och till följd av att denna kontoplan inte byggts upp i enlighet med de nya redovisningsprinciper som blivit aktuella på senare år, har behovet av en helt ny branschkontoplan framstått som mycket stort.

Arbetet startades med en genomgång av ett stort antal av de olika kontoplaner som användes av landets rörinstallationsföretag. Förrekommände standardkontoplaner inom den övriga byggbranschen var även föremål för ingående granskning. Utformningen av den nya kontoplanen har medvetet skett på ett sådant sätt att alla möjligheter till en samordning med den övriga byggbranschen tillvaratagits. Denna samordningssträvan har dock i vissa hänseenden fått underordna sig de krav som branschen ställer på kontoplanen ur bland annat kalkylerings- och debiteringssynpunkt.

Eftersom det är svårt att bygga upp en kontoplan utan att veta vilka ekonomiska rapporter den skall kunna ligga till grund för, har även blanketter för vissa ekonomiska rapporter utarbetats. Detta har dock skett utan krav på fullständighet och det som främst behandlats har varit blanketternas informationsinnehåll. Även generella rekommendationer beträffande balans- och resultaträkningarnas uppställning har utarbetats.

Kontoplanen har även byggts upp på ett sådant sätt att den väl lämpar sig för ADB-baserad redovisning. Särskild hänsyn har därvid tagits till Rör- och Elfirmornas ADB-redovisningssystem, vilket är ett för de svenska rör- och elinstallationsföretagen särskilt anpassat branschsystem.

I syfte att också tillgodose kraven från de mindre företagen har planen utformats så att den kan tillämpas på två olika "nivåer". Ur den egentliga "Rörfirmornas Branschkontoplan" har därför en reducerad version härletts på ett sådant sätt att dess principella uppbyggnad helt sammanfaller med "huvudkontoplanens".

De krav som kan ställas på en branschkontoplan kan variera starkt mellan branschens företag. Detta sammanhänger med att företagen sinsemellan uppvisar skillnader i storlek, verksamhetsinriktning, organisatorisk uppbyggnad etc. Även inom det enskilda företaget varierar kraven på redovisningen till följd av att informationsbehovet är föränderligt i tiden. Vid utarbetandet av "Rörfirmornas Branschkontoplan" har det varit en strävan att kunna tillgodose nedan angivna krav:

1. Kontoplanen skall vara klar och överskådlig. Kontoklasser och kontogrupper måste vara systematiserade på ett sådant sätt att en naturlig indelning föreligger, som lätt kan inläras.
2. Kontoplanen skall vara logiskt avgränsad. Kontoklassers, kontogrupper och enskilda kontons innehåll måste klart definieras. Denna definition bör om möjligt direkt kunna utläsas av namnet. Härigenom gör man det möjligt att erhålla objektiva

och exakt angivna kontoinnehåll, som tillåter både tidsmässiga och företagsmässiga jämförelser.

3. Kontoplanen skall medge att verksamhetens resultat lätt kan utläsas. Informationen för bedömning av företagets ställning och resultat, för kostnadsberäkning och kalkylering, för företagets egen statistik och för branschstatistik måste kunna utläsas av kontogrups- och kontosaldo.
4. Kontoplanen måste vara så flexibel att den kan anpassas till varje företag oberoende av företagsform och storlek. Kontoplanen måste också vara så elastisk att den kan anpassas till företag med kombinerade verksamhetsgrenar. Planen måste också kunna vidareutvecklas vid behov.
5. Kontoplanen skall medge att man lätt kan utläsa branschens speciella krav på extern information.
6. Kontoplanen skall vara så uppbyggd att de generella kalkylerings- och debiteringsrekommendationer som ges från branschorganisationens sida lätt skall kunna följas upp för det egna företaget.
7. Kontoplanen skall vara anpassad till det arbetssätt som tillämpas vid automatisk databehandling. Detta innebär bland annat att kontoplanen skall möjliggöra så k som flerdimensionell kontering.

KONTOPLANENS AVGRÄNSNINGSSCHEMA

Sidordnad
redovisning
Klass 9

Affärsbokföring

Klass 1 - 8

Förmögenhets-
redovisning

Klass 1 - 2

Resultatredovisning

Klass 3 - 8

Neutrala in-
täkter och
kostnader

Rörelse

Klass 3 - 7

Klass 8

Sekundära
rörelsegrenar

Primära rörelsegrenar

Klass 3 - 6

Klass 7

Intäkter

Klass 3

Kostnader

Klass 4 - 6

KONTOPLANSYSTEMATIKEN

BALANS- KONTON		RESULTATKONTON						SIDOORDNAD REDOVISNING
		RÖRELSEN						
KLASS 1 AKTIVA DEBET	KLASS 2 PASSIVA KREDIT	PRIMÄRA RÖRELSEGENRAR						ENHETSUPP- GIFTER M M
		KLASS 3			SEKUNDÄRA RÖRELSEGENRAR			
		KLASS 4	KLASS 5	KLASS 6	KLASS 7	KLASS 8	KLASS 9	
		INTÄKTER	KOSTNADER	KOSTNADER	INTÄKTER KOSTNADER	INTÄKTER KOSTNADER	INTÄKTER KOSTNADER	
		KREDIT	DEBET	DEBET	DEBET	DEBET	DEBET	

KONTOPLANENS AVGRÄNSNINGSSCHEMA FÖR KONTOGRUPPER

A. TILLGÅNGAR SAMT SKULDER OCH EGET KAPITAL

KONTOKLASS	UNDERGRUPP	KONTOGRUPP
1 TILLGÅNGAR (AKTIVA)	OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR	10 Likvida medel: Kassa, postgiro, bank etc
		11 Aktier, andelar, obligationer
		12 Kundfordringar
		13 Diversa kortfristiga fordringar m m
		14 Interimsfordringar
	15 Lager	
	ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR	16 Aktier, obligationer, andelar, långfristiga fordringar
		17 Maskiner och inventarier
		18 Fastigheter
19 Övriga (immateriella) tillgångar		
2 SKULDER OCH EGET KAPITAL (PASSIVA)	KORTFRISTIGA SKULDER	20 Löneavdragsskulder
		21 Växelskulder
		22 Leverantörsskulder
		23 Diversa kortfristiga skulder
		24 Interimsskulder
	25 Skatteskulder	
	LÅNGFRISTIGA SKULDER	26 Långfristiga skulder
SÄRSKILDA AVSÄTTNINGAR OCH VÄRDEREGLERING	28 Särskilda avsättningar	
EGET KAPITAL	29 Eget kapital/Aktiekapital	

KONTOPLANENS AVGRÄNSNINGSSHEMA FÖR KONTOGRUPPER
 B. INTÄKTER OCH KOSTNADER I RÖRELSE

KONTOKLASS		UNDERGRUPP	KONTOGRUPP
3	RÖRELSEINTÄKTER	INTÄKTER OCH INTÄKTSREDUKTIONER	30 Försäljningsintäkter
			38 Intäktssreduktioner
			39 Övriga intäkter
4	MATERIAL	MATERIAL	40-41 Material
			42-43 Råmaterial (råvaror), halvfabrikat
			44 Hjälpmaterial, tillsatsmaterial
			45-46 Direktförsålt material
			47 Främmande arbeten
			48 Inköpsprisreduktioner
5	LÖNER	LÖNER/PERSONALOMKOSTNADER	50 Löner arbetspersonal
			51 Löner förvaltningspersonal
			52 Personalomkostnader
6	ÖVRIGA RÖRELSE- KOSTNADER	ÖVRIGA KOSTNADER	60 Hyreskostnader
			61 Förbrukningsinventarier, förbrukningsmateriel
			62 Främmande tjänster
			63 Bilomkostnader
			64 Kontorsonkostnader
			65 Reklam och representation
			66 Riskkostnader
			67 Diverse övriga kostnader
			68 Planmässiga avskrivningar
			69 Avslutade entreprenader

KONTOPLANENS AVGRÄNSNINGSSCHEMA FÖR KONTOGRUPPER

C. KOSTNADER OCH INTÄKTER FÖR SEKUNDÄRA FÖRELSE-
GRENAR, NEUTRALA INTÄKTER OCH KOSTNADER SAMT
SIDOORDNAD REDOVISNING

KONTOKLASS	UNDERGRUPP	KONTOGRUPP
7 FASTIGHETS- REDOVISNING	FASTIGHETER	77 Hyresintäkter
		78 Fastighetskostnader 1
		79 Fastighetskostnader 2
8 NEUTRALA IN- TÄKTER OCH KOSTNADER	FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER	80 Finansiella intäkter
		81 Finansiella kostnader
	EXTRAORDINÄRA INTÄKTER OCH KOSTNADER	82 Vinst vid avyttring av anläggningstillgångar
		83 Erhållna gåvor, bidrag, subventioner
		84 Diverse extraordinära intäkter
		85 Förlust vid avyttring av anläggningstillgångar
9 SIDOORDNAD REDOVISNING	ENHETS- OCH SPECIAL- KONTON	86 Lämnade gåvor, bidrag, subventioner
		87 Diverse extraordinära kostnader
		88 Bokslutsdispositioner
		89 Skatter, resultat
90 99	ENHETS- OCH SPECIAL- KONTON	90 Enhetskonton
		99 Specialkonton för Rör- och Elfilmornas ADB-redovisningssystem

RER

DATUM 1974-04-12

MÅRS 1974

RAPPORT PÅGÅENDE ENTREPRENADER

AB RÖRFÖRETAG

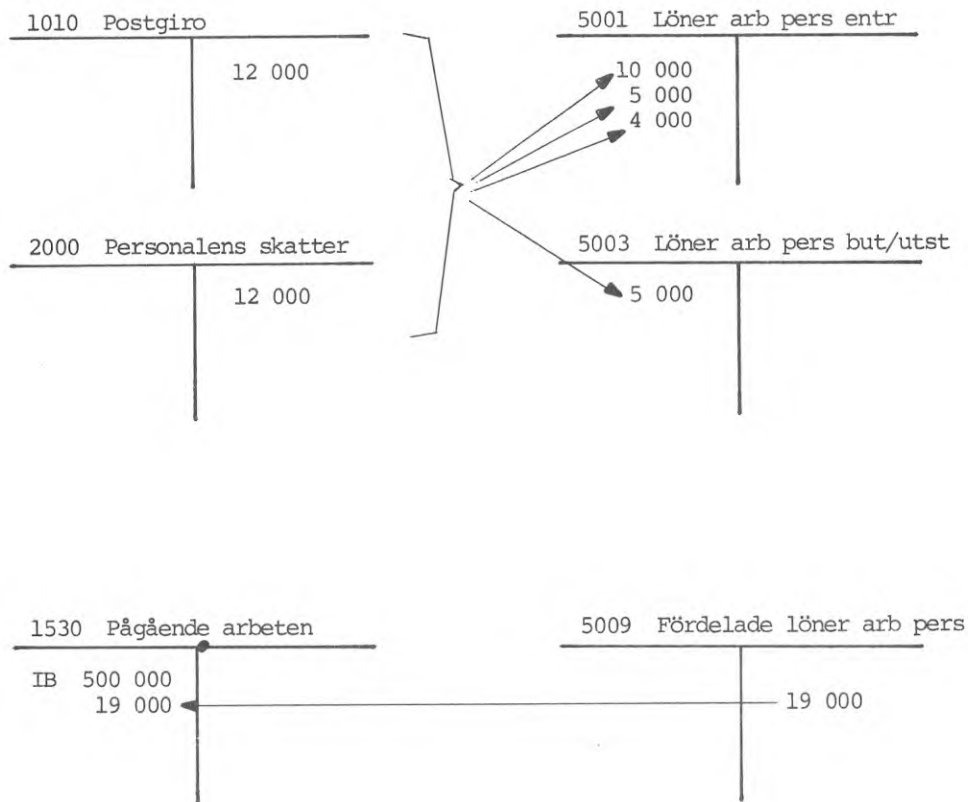
FÖRETAG 9999-9999

ARBETSPLATS NR 4444 KV VALSÄTRA 9:12

KONTONR	KONTONAMN	DENNA PERIOD VERKLIGT BUDGET	ACKUMULERAT VERKLIGT BUDGET	§
5001	LÖNER	10 000	50 000 58 000	86
5051	RESE- & TRAKT KOSTN	1 000	5 000 8 000	63
4001	MATERIAL	16 400	82 000 80 000	103
6790	ÖVRIGA DIREKTA KOSTNADER	1 000	5 000 8 000	63
4700	UNDERENTREPRENADER	4 000	20 000 30 000	67
9910	SOCIALA KOSTNADER I R-MULTIPLIKATORN	3 000	15 000 18 000	83
9920	* SUMMA DIR KOSTNADER	35 400	177 000 197 800	89
9950	TO-PÅLÄGG (14 kr/tim)	8 400	42 000 56 000	75
9930	ÖVRIGA R-MULT KOSTNADER	2 000	10 000 11 600	86
9980	* SUMMA SJÄLVKOSTNAD	45 800	229 000 265 400	86
2300	- FAKT DELLIKVIDER		180 000 250 000	72
9990	* * SALDO		49 000	
9010	ANTAL ARB TIM	600	3 000 4 000	75
3001	FÖRSÄLJNING (SLUTLIKVID)			

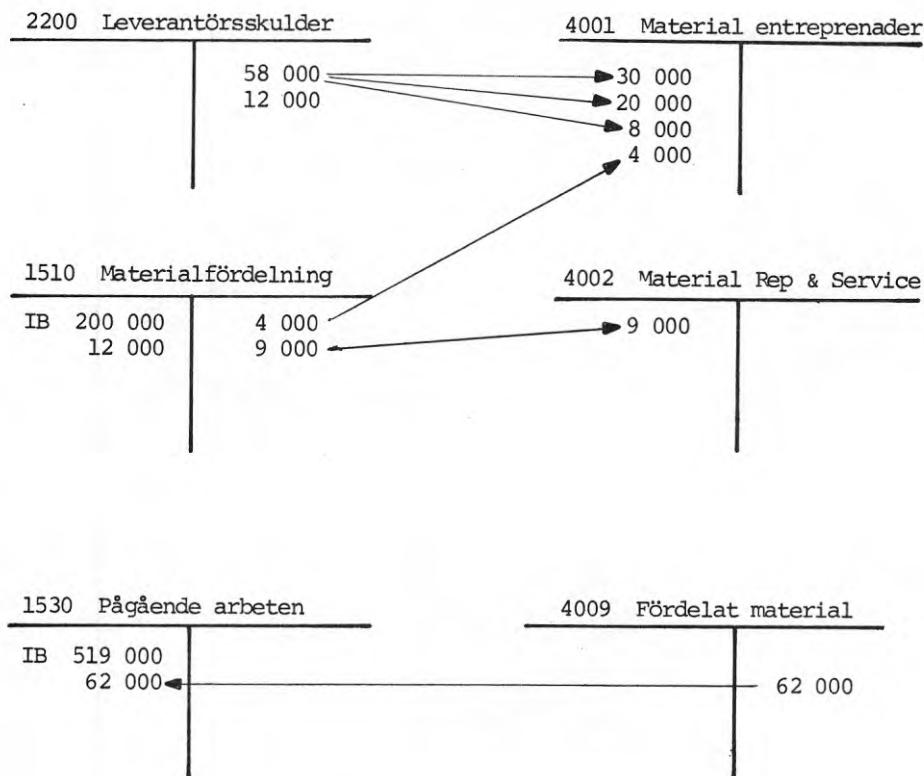
EXEMPEL - REDOVISNING AV DIREKT LÖN

Ett företag betalar ut 24 000 kr i lön. Av detta belopp avser 5 000 kr lön till två butiksanställda. Resterande del av lönen avser tre entreprenadarbeten vilka verdera skall belastas med 10 000 kr, 5 000 kr respektive 4 000 kr. Lönen utbetalas via Postgiro. Från den totala lönen göres preliminärskatteavdrag med 12 000 kr. Företaget har vid ingången till den aktuella räkenskapsperioden pågående arbeten för 500 000 kr.

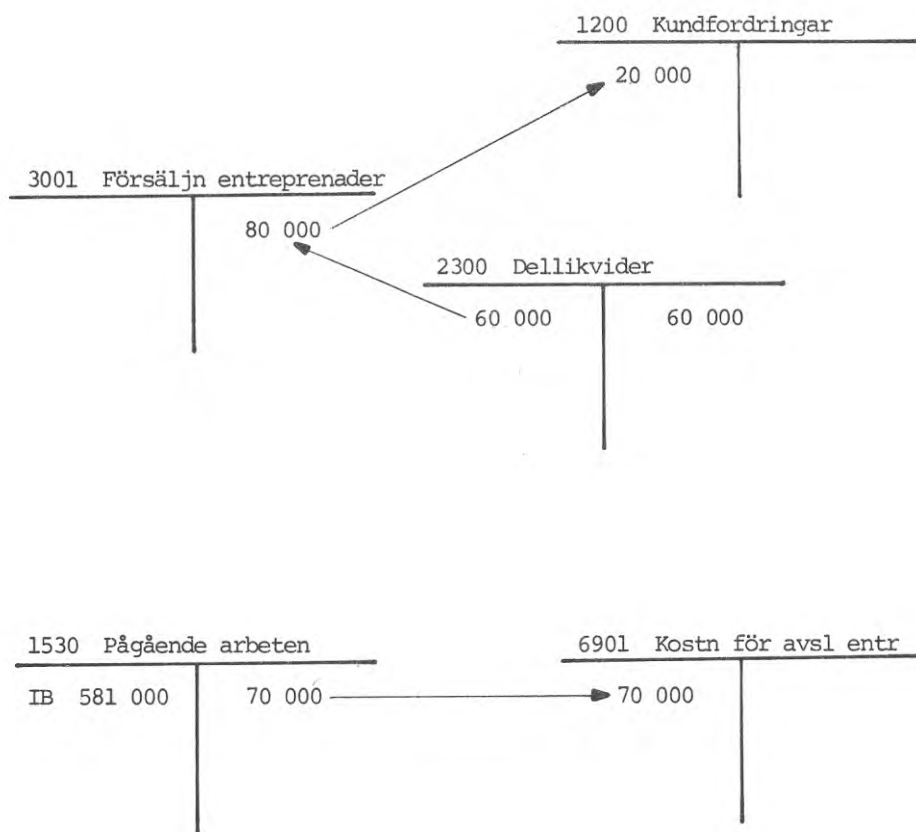
EXEMPEL - REDOVISNING AV DIREKT MATERIAL

Från grossist inköpes material för 70 000 kr. Till företagets lager levereras material för 12 000 kr och direkt till tre arbetsplatser levereras material för 30 000 kr, 20 000 kr respektive 8 000. Ingående balansen på materialfördelningskontot är vid räkenskapsperiodens början 200 000 kr. För reparations- och servicearbeten uttages från lagret material till ett värde av 9 000 kr. Ingående balansen för pågående arbeten är 519 000 kr. Även för en av de tre entreprenaderna uttages material från lagret. Värdet på detta material är 4 000 kr.

EXEMPEL - RESULTATAVRÄKNING FÖR AVSLUTAD ENTREPRENAD

Ett arbete har avslutats. Det slutfakturerade beloppet för detta arbete uppgår till 80 000 kr. I dellikvider har tidigare erhållits 60 000 kr. De nedlagda direkta kostnaderna för arbetet uppgår sammanlagt till 70 000 kr.

BALANSRÄKNINGSSCHEMA

TILLGÅNGAR (AKTIVA)

Grupp	Specifikation
OMSÄTTNINGS- TILLGÅNGAR 1	Kassa och bank Aktier och andelar Obligationer och andra värdepapper Växelfordringar mot utomstående Växelfordringar mot dotterbolag Kundfordringar Fordringar mot dotterbolag Fordringar mot styrelseledamöter m fl Skattefordringar Övriga kortfristiga fordringar
OMSÄTTNINGS- TILLGÅNGAR 2	Lager Pågående arbeten
ANLÄGGNINGS- TILLGÅNGAR	Växelfordringar mot utomstående Växelfordringar mot dotterbolag Fordringar mot dotterbolag Fordringar mot styrelseledamöter m fl Övriga långfristiga fordringar Aktier och andelar i dotterbolag Aktier och andelar i andra företag Obligationer och andra värdepapper Maskiner och inventarier Fastigheter Organisationskostnader Affärsvärde Patent och liknande rättigheter Nyttjanderätter och servitut

BALANSRÄKNINGSSCHEMA (forts)

SKULDER OCH EGET KAPITAL (PASSIVA)

Grupp	Specifikation
KORTFRISTIGA SKULDER	Växelskulder till utomstående Växelskulder till dotterbolag Skulder till dotterbolag Leveranstörsskulder Skatteskulder Dellikvider Övriga kortfristiga skulder
LÅNGFRISTIGA SKULDER	Växelskulder till utomstående Växelskulder till dotterbolag Skulder till dotterbolag Checkräkningskredit Avsatt till pensioner Övriga kortfristiga skulder
SÄRSKILDA AVSÄTTNINGAR	Lagerreserv Förlustriskreserv Garantiriskreserv Investeringsfonder
EGET KAPITAL	Aktiekapital Reservfond Skuldregleringsfond Dispositionsfond Ev övriga fria fonder Balanserad vinst/förlust Årets vinst/förlust

PERIODENS INTÄKTER		PERIODENS KOSTNADER	
INTÄKTER AV RÖRELSE	PRIMÄRA RÖRELSEGENAR	KOSTNADER I RÖRELSE	PRIMÄRA RÖRELSEGENAR
	SEKUNDÄRA RÖRELSEGENAR		SEKUNDÄRA RÖRELSEGENAR
NEUTRALA INTÄKTER	KAPITALINTÄKTER (FINANSIELLA INTÄKTER)	NEUTRALA KOSTNADER	KAPITALKOSTNADER (FINANSIELLA KOSTNADER)
	EXTRAORDINÄRA INTÄKTER		EXTRAORDINÄRA KOSTNADER
BOKSLUTS- DISPOSITIONER	MINSKNING AV LAGERRESERV	BOKSLUTS- DISPOSITIONER	ÖKNING AV LAGERRESERV
	IANSPRÅKTAGNA MEDEL UR VISSA FONDER		AVSKRIVNINGAR
			AVSÄTTNING TILL VISSA FONDER

RESULTATREDOVISNINGSCHEMA

RESULTATKOMPONENTER OCH BOKSLUTSDISPOSITIONER		Intäkt och kostn	Res komponenter	Bokslutsdispositioner	Skatt	Totalresultat
1	Intäkter av rörelse ./. Intäktsreduktioner Summa intäkter av rörelse efter intäktsreduktioner Kostnader för material Lönekostnader Övriga kostnader Summa kostnader i rörelse Resultat (vinst eller förlust) av rörelse	xxxx xx xxxx xxxx xxxx xxxx xxxx	xxx			
2	Intäkter av sekundära rörelsegrenar Kostnader av sekundära rörelsegrenar Resultat (vinst eller förlust) av sekundära rörelsegrenar	xxxx	xxx			
3	Fastighetsintäkter Fastighetskostnader Resultat (vinst eller förlust) av fastighetsförvaltning	xxxx xxxx	xxx			
4	Finansiella intäkter Finansiella kostnader Överskott eller underskott	xxxx xxxx	xxx			
5	Extraordinära intäkter Extraordinära kostnader Överskott eller underskott	xxxx xxxx	xxx			
	RESULTAT FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATT		xxx			
6	Ökning/minskning av lagerreserv Avskrivningar Avsättningar till vissa speciella fonder		xxx xxx xxx			
	RESULTAT FÖRE SKATT			xxx		
7	Skatt				x	
	TOTALRESULTAT (NETTOVINST/NETTOFÖRLUST)					x

RESULTATRÄKNINGSSCHEMA

INTÄKTER I RÖRELSE

Försäljning	XXXX	
./. Intäktsreduktioner	<u>XXXX</u>	XXXX

KOSTNADER I RÖRELSE

Material	XXXX	
Löner och personalomkostnader	XXXX	
Övriga kostnader	<u>XXXX</u>	XXXX
RÖRELSERESULTAT		XXXX

FINANSIELLA INTÄKTER OCH KOSTNADER

Utdelning på aktier och andelar i dotterbolag	XXXX	
Utdelning på aktier och andelar i andra företag	XXXX	
Räntor från dotterbolag	XXXX	
Räntor från andra	XXXX	
<u>Avgår:</u> Räntor till dotterbolag	XXXX	
Räntor till andra	<u>XXXX</u>	XXXX

EXTRAORDINÄRA INTÄKTER OCH KOSTNADER

Extraordinära intäkter	XXXX	
Extraordinära kostnader	<u>XXXX</u>	XXXX
RESULTAT FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATT		XXXX

BOKSLUTSDISPOSITIONER

Avskrivningar	XXXX	
Förändring av lagerreserv	XXXX	
Förändring av garantiriskreserv	XXXX	
Avsättning till investeringsfond	<u>XXXX</u>	XXXX
RESULTAT FÖRE SKATT		XXXX

SKATT

		<u>XXXX</u>
REDOVISAT RESULTAT		<u>XXXX</u>

Nedan angivna uppgifter avser bokföringsåret I kolumn A anges de verkliga omkostnaderna. I kolumn B anges de verkliga omkostnaderna med avdrag för de omkostnader som ingår i R-multiplikatorn.

Nr	Kostnadsslag	Verkliga omkostnader	Verkl och just verkl omkostn
1	Indirekta arbetarlöner		
2	Ej debiterbara montörlöner		
3	Löner Förvaltningspersonal		
4	Försäkrings- och pensionsavg för Förvaltn pers		
5	Rese- och traktamentskostn för Förvaltn pers		
6	Övriga personalomkostnader		
7	Främmande tjänster, arvoden		
8	Försäkringar		
9	Lokalkostnader		
10	Kontorsomkostnader		
11	Reklam		
12	Gåvor, bidrag, representation		
13	Kostnader för personbilar		
14	Räntekostnader		
15	Diverse omkostnader		
16	Beräknad räntekostnad för eget kapital		
17	Kalkylmäss avskrivningar på maskiner & invent		
18	SUMMA OMKOSTNADER		
19	SUMMA PRODUKTIVA MONTÖRSTIMMAR		
20	TIMOMKOSTNADSTAL (TO)		

OMKOSTNADSRAPPORT - ÖVRIGA UPPGIFTER

A. ANTAL ANSTÄLLDA

Nr	Specifikation	Antal anst
1	Arbetare	st
2	Arbetsledare	st
3	Tekniker (kalkylatorer m m)	st
4	Övriga (kontorspersonal, företagsledare m m)	st
	SUMMA	st

B. SUMMA MONTÖRSLÖNER

1	Summa montörslöner	kr
---	--------------------	----

C. OMSÄTTNING

1	Omsättning	kr
---	------------	----

MULTIPLIKATORRAPPORT

NR	SPECIFIKATION	KRONOR
1	Kostnader för ATP, sjukförs, ansv förs m m	
2	Byggforskningsavgift	
3	Föreningsavgifter	
4	Verktygskostnad	
5	Arbetskläder	
6	Kapitalkostnad	
7	Garantikostnad	
8	Mätningavgift	
SUMMA MULTIPLIKATORKOSTNADER		

9	SUMMA MONTÖRSLÖNER	
---	--------------------	--

R-MULTIPLIKATOR	=	$\frac{S:A \text{ MULT KOSTIN} \times 100}{S:A \text{ MONT LÖNER}}$	%
-----------------	---	---	---

SYSSELSÄTTNINGSRAPPORT

ANTAL ARBETADE TIMMAR OCH UTFALL

TYP AV ARBETE	1:A KVARTALET		2:A KVARTALET		3:E KVARTALET		4:E KVARTALET		HELA ÅRET	
	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget	Utfall	Budget
A. Anbudsarbeten										
B. Löpande räkn arbeten										
C. Reparationsarbeten										
D. Ej debiterbar tid										
E. Övrigt										
SUMMA										

DIFFERENSER MELLAN BUDGET OCH UTFALL

TYP AV ARBETE	1:A KVARTALET		2:A KVARTALET		3:E KVARTALET		4:E KVARTALET		HELA ÅRET	
	Tim	Proc	Tim	Proc	Tim	Proc	Tim	Proc	Tim	Proc
A. Anbudsarbeten										
B. Löpande räkn arbeten										
C. Reparationsarbeten										
D. Ej debiterbar tid										
E. Övrigt										
SUMMA										

F Ö R S Ä L J N I N G S R A P P O R T

TYP AV FÖRSÄLJNING	UTFALL		BUDGET		DIFFERENS	
	Kronor	Proc	Kronor	Proc	Kronor	Proc
A. Entreprenader						
B. Ändrings- och tilläggsarbeten						
C. Reparation & Service						
D. Material från lager						
E. Butik/utställning						
F. Övriga intäkter						
SUMMA FÖRSÄLJNING		100		100		

L I K V I D I T E T S R A P P O R T

Omfattar perioderna

1.
2.
3.
4.

A. INBETALNINGAR

TYP AV INBETALNING	MÅNAD	
	Utfall	Budget
a) Likvida medel ing saldo		
b) Fakturalikvider		
c) Dellikvider		
d) Lån		
e) Mervärdesskatt		
f) Övriga tillskott		
SUMMA INBETALNINGAR		

MÅNAD	
Utfall	Budget

MÅNAD	
Utfall	Budget

MÅNAD	
Utfall	Budget

MÅNAD	
Utfall	Budget

B. UTBETALNINGAR

TYP AV UTBETALNING	MÅNAD	
	Utfall	Budget
a) Leverantörsfakturer		
b) Löner		
c) Källskatt		
d) Omkostnader		
e) Amorteringar		
f) Leverantörsväxlar		
g) Räntor		
h) Investeringar		
i) Mervärdesskatt		
j) Övriga utbetalningar		
SUMMA UTBETALNINGAR		

MÅNAD	
Utfall	Budget

MÅNAD	
Utfall	Budget

MÅNAD	
Utfall	Budget

MÅNAD	
Utfall	Budget

C. LIKVIDITETSSTÄLLNING

UTGÅENDEBEHÅLL/UNDERSKOTT	
---------------------------	--

--	--

--	--

--	--

--	--

L Y F T S P E C I F I K A T I O N

KOSTNADS / INTÄKTSLAG	+		-		ARBETSPLATSNUMMER			SUMMA
1. MATERIAL (inkl fraktkostnader)								
a) enligt fakturor	+							
b) ej fakturerat	+							
c) från eget lager	+							
2. LÖNER (inkl rörlig del)	+							
3. RESE- OCH TRAKTAMENTS KOSTNADER	+							
4. ÖVRIGA DIREKTA KOSTNADER	+							
5. UNDERREPRENADER	+							
6. FÖRSKOTT TILL LEVERANTÖRER	+							
7. MULTIPLIKATOR KOSTNADER (R-multiplikator)	+							
8. MATERIALKOSTNADER (MO)	+							
9. TIMOMKOSTNADER (TO)	+							
SUMMA SJÄLVKOSTNAD	+							
ERHÅLINA DELLIKVIDER	-							
SALDO	=							

Perioden omfattar

R A P P O R T E J D E B I T E R B A R T I D

A. KOSTNAD PER TIMME

LÖNEELEMENT	BELOPP KRONOR	
	Utfall	Budget
A. TIMLÖN		
B. REPARATIONSTILLÄGG/ACK KOMP		
C. ÖVRIGA TILLÄGG		
D. SEMESTERÖREN		
E. SOCIALA KOSTNADER		
SUMMA TIMLÖN		

DIFFERENS	
Kronor	Proc

B. ANTAL TIMMAR

EJ DEBITERBAR TID - TIMMAR		
----------------------------	--	--

--	--

C. TOTALKOSTNAD

ANT TIM(B) x TIMKOSTNAD(A)		
----------------------------	--	--

--	--

R60: 1974

**Denna rapport hänför sig till Forskningsanslag 720551-9 från
Statens råd för Byggnadsforskning till Installationsdata AB,
Stockholm.**

Distribution: Svensk Byggtjänst, Box 1403, 111 84 Stockholm

Grupp: installation

Pris: 24 kronor + moms